

การเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

HONESTY ENHANCMENT USING CASE-BASED LEARNING OF FOURTH GRADE STUDENTS

Miss Jarinya Jinasripool

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Psychology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โดย	นางสาวจกณญา จินาศรีพูล
สาขาวิชา	จิตวิทยาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรพล แสงปัญญา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา สุรเศรษฐ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คนบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร. ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรพล แสงปัญญา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา สุรเศรษฐ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

จตุณญา จินาศรีพูล : การเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (HONESTY ENHANCMENT USING CASE-BASED LEARNING OF FOURTH GRADE STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. วีรพล แสงปัญญา, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ผศ. ดร. ชุตินา สุรเศรษฐ, 131 หน้า.

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาในการศึกษา 2558 จำนวน 80 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความซื่อสัตย์และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองและระยะติดตามผลนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังการทดลองและระยะติดตามผลนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา วิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5683310127 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

KEYWORDS: HONESTY / CASE-BASED LEARNING

JARINYA JINASRIPOOL: HONESTY ENHANCMENT USING CASE-BASED LEARNING OF FOURTH GRADE STUDENTS. ADVISOR: ASSOC. PROF. WEERAPHOL SAENGPANYA, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. CHUTIMA SURASETH, Ph.D., 131 pp.

Abstract

The research is a Quasi-experimental study. The purpose was to study effects of honesty enhancement using case-based learning of fourth grade students. Participants comprised 80 fourth grade students from Her Majesty Queen Sirikit 60th Birthday Anniversary School in Changwat Nonthaburi who enrolled for the 2015 academic year. The participants were allocated to two groups the including an experimental group and a control group. The experimental group received honesty enhancement using case-based learning and the control group did not received it. Each group consisted of 40 students. The research instruments were honesty scale and the case-based learning lesson plan for honesty enhancement of fourth grade students. T-test and repeated measures ANOVA were employed for data analysis.

The results were as follows: 1) Posttest and follow-up scores of honesty of the experimental group were significantly higher than pretest scores at the .01 level of significance. 2) Posttest and follow up scores of honesty of the experimental group were significantly higher than those of the control group at the .01 level of significance.

Department: Educational Research and Student's Signature

Psychology Advisor's Signature

Field of Study: Educational Psychology Co-Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรพล แสงปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สุรเศรษฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำ เอาใจใส่ ชี้แนะแนวทาง และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างละเอียดด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านท่านทั้งสองเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ประसार มาลากุล ณ อยุธยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน คือ พระภิกษุ ฤทธิศักดิ์ นุริตานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ ดร.จรินทร์ วินทะไชย อาจารย์ ดร.วาทีณี โอภาสเกียรติกุล และอาจารย์หทัยา สงวนพงษ์ ที่ให้ความกรุณาสละเวลาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำปรับปรุง แก้ไข ให้มีประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะคณาจารย์สาขาจิตวิทยาการศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ประสบการณ์ และมอบคำแนะนำที่ดีให้กับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ณ ภาควิชาฯ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการใช้ชีวิตของผู้วิจัยต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครูและบุคลากรโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย รวมถึงนักเรียนทุกคนที่มีส่วนร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่นสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และรุ่นพี่ ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอบคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัย ที่ได้มอบความรัก การช่วยเหลือ ดูแล ให้กำลังใจ ส่งเสริม และให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา ในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ตอนที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์	8
1.1 ความสำคัญของความซื่อสัตย์.....	8
1.2 ความหมายของความซื่อสัตย์	9
1.3 ประเภทของความซื่อสัตย์	10
1.4 พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์	11
1.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์.....	12
1.6 กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์.....	18

1.7 แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์	20
1.8 การวัดความซื่อสัตย์	21
1.9 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์	23
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา	28
2.1 ความหมายของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา	28
2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา	30
2.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา	32
2.4 ประเภทของกรณีศึกษา	32
2.5 เกณฑ์ในการเลือกกรณีศึกษา	35
2.6 ขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา	38
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา	42
ตอนที่ 3 ลักษณะพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย	45
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
1.1 ประชากร	50
1.2 กลุ่มตัวอย่าง	50
ตอนที่ 2 การออกแบบการวิจัย	52
ตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
3.1 แบบวัดความซื่อสัตย์	53
3.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์	55
ตอนที่ 4 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
4.1 ขั้นตอนเตรียมก่อนดำเนินการทดลอง	67

4.2 ขั้นตอนการทดลอง.....	67
4.3 ขั้นตอนหลังการทดลอง.....	67
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปผลการวิจัย.....	76
การอภิปรายผลการวิจัย.....	77
ข้อเสนอแนะ	81
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	81
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	81
รายการอ้างอิง	83
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	91
ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	94
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	122
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 สังเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์	11
ตารางที่ 2.2 สังเคราะห์แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์	20
ตารางที่ 2.3 ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Piaget (1971)	45
ตารางที่ 2.4 ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Kohlberg (1976).....	45
ตารางที่ 2.5 ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget	46
ตารางที่ 3.1 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน	51
ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	51
ตารางที่ 3.3 รูปแบบการวิจัย (Research Design)	52
ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์	57
ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์คะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลอง และ ติดตามผล.....	70
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความ ซื่อสัตย์ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	71
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลอง และใน ระยะติดตามผล และความแปรปรวนด้วยค่าสถิติ Mauchly's W ภายในกลุ่มควบคุม.....	72
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความ ซื่อสัตย์ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	72
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลอง และในระยะติดตามผล	73

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 สังเคราะห์กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์.....	18
ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระราชนิพนธ์พระราชทาน พระบรมราโชวาท เพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ปีพุทธศักราช 2531 ความว่า “...ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง อย่าง เด็ดๆ จึงต้องฝึกฝน อบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง...” และพระราชทานพระราชดำรัส ณ พระตำหนักสวนจิตรลดาหลวง ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2526 ในความตอนหนึ่งว่า “...ซื่อสัตย์สุจริตนี้มีความสำคัญ เพราะถ้าหากว่าแต่ละคนมีความตั้งใจแล้ว แต่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ก็ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน จะเปะปะไปทางโน้นที่ทางนี้ ที่ไม่มีทางที่จะสำเร็จในงานการใดๆ ฉะนั้น การที่มีความซื่อสัตย์สุจริตนี้มีความสำคัญอยู่อันดับแรก ก็คือ การให้รู้จักเป้าหมายของงาน คือความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ...” (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551)

จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสตั้งที่ระบุข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความซื่อสัตย์ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่พึงมีในตัวบุคคล ที่จะช่วยทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคม รวมถึงประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ จึงกำหนดให้ความซื่อสัตย์เป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ควรมุ่งพัฒนาให้กับผู้เรียนร่วมกับอีกคุณลักษณะในด้าน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตร์เจริญกุล (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย โดยผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม ที่ควรมีในทุกกลุ่มสาขาอาชีพ และควรเฝ้าระวังปรับปรุงให้ระดับคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้นเป็นลำดับแรกคือ ความซื่อสัตย์ และตามด้วยความมีสติสัมปชัญญะ ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย และความอดทน ตามลำดับ จึงถือได้ว่าความซื่อสัตย์มีความสำคัญทั้งต่อตนเองและต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม

อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยปัจจุบันยังพบปัญหาในเรื่องของบุคคลขาดความซื่อสัตย์อยู่มาก ดังปรากฏในผลการวิจัยของสุชาติ กรเพชรปาณี (2549) พบว่า ร้อยละ 97 ของนักศึกษารายงานว่า ตนเคยกระทำพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการ ส่วนใหญ่เป็นการลอกแบบฝึกหัด รองลงมาเป็นการทุจริตในห้องสอบ เปลี่ยนแปลงข้อมูลและไม่ซื่อสัตย์ในการทำรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2556) ระบุว่า เด็กวัย 10-14 ปี หากมีโอกาสโกงได้ก็พร้อมที่จะโกง และเด็กระบุว่าสามารถยอมรับได้กับการไม่เคารพกติกา เช่น การโกงในการเล่นเมื่อมีโอกาส และการลอกข้อสอบถ้าจำเป็น อีกทั้งยังพบว่านักเรียนนักศึกษาที่อายุต่ำกว่า 20 ปี เป็นกลุ่มที่ยอมรับได้มากที่สุดกับรัฐบาลที่มีการทุจริตคอร์รัปชัน ถ้าตนเองได้รับประโยชน์ด้วย และกฤตรินทร์ นิมทองคำ (2542) ได้ทำการสำรวจนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนมีปัญหาความซื่อสัตย์ในเรื่องทุจริตในการสอบ ลอกงานเพื่อน พุดเท็จ ลักขโมย เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ตรงต่อเวลา ไม่

รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เช่นเดียวกับ การศึกษาของ ทรงสิริ วชิรานนท์ (2553) ที่พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์ในการเรียน ด้านการทำแบบฝึกหัด ด้านการสอบ ด้านการทำรายงาน และด้านการสร้างข้อมูล และมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่อง ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เจตคติต่อการขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์ในการเรียน การรับรู้การควบคุมการขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์ในการเรียน ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ในการเรียน

จากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของเด็กและเยาวชนของชาติซึ่งอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน หากบุคคลแสดงพฤติกรรมที่ไม่มีความซื่อสัตย์จนคิดว่าเป็นการกระทำที่ไม่ผิดพบเห็นเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในสังคม หรือต่างฝ่ายต่างหาผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยไม่คำนึงถึงความซื่อสัตย์ จะส่งผลกระทบต่อการอยู่ร่วมกัน เช่น ทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความหวาดระแวง ไม่สามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นได้ สังคมไม่สงบสุข เป็นต้น จากความสำคัญของความซื่อสัตย์และผลกระทบที่เกิดจากการขาดความซื่อสัตย์ดังกล่าว จึงควรให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับบุคคล โดยควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากหากมีการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ตั้งแต่ในช่วงวัยดังกล่าว จะส่งผลต่อการมีความซื่อสัตย์ต่อไปในระยะยาว สอดคล้องกับความเห็นของ Piaget (1976) ที่ว่า วัยเด็กเป็นวัยของการวางรากฐานพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่ต้องการแก่เด็ก ดังนั้นจึงควรมีการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับเด็กอย่างเหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการออกไปใช้ชีวิตในอนาคต โดยไม่ไปเพิ่มปัญหาให้กับสังคมและเพื่อช่วยให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ ประกอบกับการศึกษาแนวทางที่จะนำมาใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ พบว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นแนวทางที่น่าสนใจและมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ เนื่องจาก การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการนำกรณีศึกษา หรือตัวอย่างของเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เน้นการเสนอเรื่องราวที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วมกับการสนทนา มีประเด็นให้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และหาแนวทางในการปฏิบัติ ช่วยพัฒนาความสามารถในการคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำ หรือเกิดความเข้าใจในเรื่องราวที่นำมาเสนอผ่านกรณีศึกษาก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง รวมถึงสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม (Cliff & Wright, 1996; DeYoung, 1990; ฉันทนา ภาคบงกช, 2528; ทิศนา แคมมณี, 2551; สมพงษ์ จิตระดับ, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) จึงกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์ได้อย่างเข้าใจ ควบคู่ไปกับการมีทักษะและกระบวนการ

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาพบว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสามารถพัฒนาด้านจริยธรรม (Mead, 1993) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (วรพรรณ กระจ่ายทอง, 2550; วันฤดี สุขสงวน, 2547) ความพึงพอใจในการเรียน (ธีรินทร์ นฤนาท, 2555) การมีส่วนร่วมในการเรียน (Herreid, 1999; Ward, 1998) การคิดแบบมีวิจารณญาณ (Gabel, 1999; นุชนาด ชุกกลิ่น, 2553) การคิดวิเคราะห์ (วรพรรณ กระจ่ายทอง, 2550) รวมถึงสามารถเสริมสร้างใน

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่ ความมีน้ำใจ (ชรีย์นาท จิตต์บรรเทา, 2538) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (อัจจิมา จินวาลา, 2535) และความเมตตากรุณา (วรศักดิ์ ชันทอง, 2544)

ความซื่อสัตย์นับเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่พึงประสงค์ของสังคม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจวิธีการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษามาใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ ในช่วงวัยเด็กตอนปลาย เนื่องจาก จากการศึกษาลักษณะพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget (1976) พบว่า เด็กจะสามารถเข้าใจในเรื่องของจริยธรรมอย่างมีเหตุผลเมื่ออายุ 9 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงของวัยเด็กตอนปลาย และในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจะเน้นในเรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนด้วยการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น โดยในกระบวนการดังกล่าวต้องมีการใช้ทักษะการคิด ตัดสินใจ และให้เหตุผลในการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจากการศึกษาลักษณะพัฒนาการทางความคิด ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1971) พบว่า วัยเด็กตอนปลาย มีความสามารถในการคิดเปรียบเทียบ สามารถอ้างอิงสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผล และสามารถเข้าใจความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษามาใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้แก่เด็กที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลาย

คำถามของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจะมีคะแนนความซื่อสัตย์สูงขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่มีต่อคะแนนความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย และประเด็นการศึกษาวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 197 คน ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อความเหมาะสม คือ 1) เป็นโรงเรียนรัฐบาล ประเภทสหศึกษา และมีการจัดห้องเรียนโดยความสามารถของนักเรียน 2) มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) ผู้บริหาร ครูในสถานศึกษา รวมถึงผู้ปกครอง เห็นความสำคัญในการวิจัย และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การเรียนรู้ความซื่อสัตย์ผ่านกรณีศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความซื่อสัตย์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดความซื่อสัตย์ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือ ดังนี้

4.1 แบบวัดความซื่อสัตย์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของความซื่อสัตย์ มีรูปแบบเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์มี 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยตัวเลือกกลาง 1 ตัวเลือก ที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์ และอีก 3 ตัวเลือกที่แสดงออกถึงระดับการมีความซื่อสัตย์พร้อมเหตุผล ซึ่งใช้แนวคิดในการสร้างตัวเลือกตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976) โดยแบ่งระดับจริยธรรมไว้ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์สังคม หมายถึง เป็นการเลือกกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง มุ่งหลบหลีกการลงโทษ หรือเลือกกระทำเพื่อแสวงหารางวัลให้ตนเอง

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามเกณฑ์สังคม หมายถึง กระทำตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม ต้องการให้สังคมยอมรับ

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม หมายถึง กระทำเพราะยึดมั่นในความถูกต้อง คำนึงถึงสังคมส่วนใหญ่

การตรวจให้คะแนนแบบวัดความซื่อสัตย์ในแต่ละข้อ มีหลักการดังนี้ ถ้านักเรียนเลือกตอบตรงกับระดับที่ 1,2 หรือ 3 ให้คะแนนเป็น 1, 2, 3 คะแนน ตามลำดับ และหากนักเรียนเลือกคำตอบตัวเลือกที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์ 0 คะแนน

4.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามองค์ประกอบหรือลักษณะบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารจำนวน 7 ด้าน ซึ่งจะมีทั้งหมด 9 แผนกิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียน กิจกรรมการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด กิจกรรมการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง กิจกรรมการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย กิจกรรมการไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน กิจกรรมการไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง กิจกรรมการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น กิจกรรมการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น และกิจกรรมป้องกันตนเองนักเรียน โดยในแต่ละแผนมีขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำถึงวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่ผู้เรียนต้องพิจารณา และเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้ผู้เรียนเป็นคำถามที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปราย ให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปของการเรียนรู้ที่ได้ รวมถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการนำกรณีศึกษา หรือตัวอย่างของเรื่องราวที่เกิดจากสถานการณ์จริง หรือใกล้เคียงความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่เป็นจริงหรือรู้สึกมีส่วนร่วมต่อสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนนำเรื่องที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อมูลในการคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มและสรุปสาระสำคัญหรือแนวทางการนำไปใช้ได้จริงอย่างเหมาะสมร่วมกับผู้สอน ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช้อนุกรรมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 แผน โดยผ่านขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย และนำถึงจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่ผู้เรียนต้องพิจารณา และเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้ผู้เรียนเป็นคำถามที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปราย ให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปของการเรียนรู้ที่ได้ รวมถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้

ความซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตนโดยการยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมา และเหมาะสมทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งวัดความซื่อสัตย์ได้จากแบบวัดความซื่อสัตย์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีรูปแบบเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์มี 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยตัวเลือกลวง 1 ตัวเลือก ที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์ และอีก 3 ตัวเลือกที่แสดงออกถึงการมีความซื่อสัตย์พร้อมเหตุผล ครอบคลุมตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ จำนวน 7 ด้าน คือ 1) การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2) การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 3) การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย 4) การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน 5) การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง 6) การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น และ 7) การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบผลของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. ทำให้ได้แบบวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อใช้ในการวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. ทำให้ได้แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำหรับผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ตอนที่ 3 ลักษณะพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย และตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

- 1.1 ความสำคัญของความซื่อสัตย์
- 1.2 ความหมายของความซื่อสัตย์
- 1.3 ประเภทของความซื่อสัตย์
- 1.4 พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์
- 1.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์
- 1.6 กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์
- 1.7 แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์
- 1.8 การวัดความซื่อสัตย์
- 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

- 2.1 ความหมายของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา
- 2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา
- 2.4 ประเภทของกรณีศึกษา
- 2.5 เกณฑ์ในการเลือกกรณีศึกษา
- 2.6 ขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา
- 2.7 ประโยชน์ของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา

ตอนที่ 3 ลักษณะพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

1.1 ความสำคัญของความซื่อสัตย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทให้กับประชาชนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในโอกาสต่างๆ เพื่อเป็นข้อคิดและแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551)

“...ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็กๆ จึงต้องฝึกฝน อบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง...”

พระบรมราโชวาท พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ปีพุทธศักราช 2531
วันที่ 18 พฤศจิกายน 2530

“...การงานที่ทำดี และการงานที่ทำด้วยความเคร่งครัด ทั้งโดยหลักวิชา ทั้งโดยความซื่อสัตย์สุจริตนั้น เป็นผลกว้างขวางทั้งแก่ตัวเอง ทั้งแก่ส่วนรวม ตลอดจนถึงประเทศชาติเป็นที่สุด...”

พระราชดำรัส ในพิธีประดับยศและพระราชทานสัญญาบัตรยศแก่นายทหารชั้นนายพล
วันที่ 8 พฤศจิกายน 2531

“...เกียรติก็เป็นสิ่งที่ทำและทำดี นับว่าเป็นสิ่งที่แต่ละคนชอบและต้องการ เมื่อเกียรตินั้นได้มาจากการทำงานทำการ ปฏิบัติงานการ ปฏิบัติตนให้ดีเพื่อให้ได้ผลดีนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมมิใช่เฉพาะตนเองเฉพาะตัวเท่านั้น เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมสำหรับทั่วไป ทุกคนที่ได้ทราบว่าเป็นคนดีได้ทำงานจนทำให้มีเกียรติสูง ทุกคนย่อมมีความชื่นชมยินดี เพราะว่าถ้ามีการทำงานที่ดีที่งาม ที่ได้ผล ที่ซื่อสัตย์ที่สุจริตนั้นย่อมทำให้ส่วนรวมก้าวหน้าได้โดยดี ทุกคนก็อยู่เย็นเป็นสุขได้...”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้เข้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นสายสะพาย
วันที่ 1 เมษายน 2525

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523) ได้ให้ความสำคัญของความซื่อสัตย์ของนักเรียน โดยอธิบายไว้ว่าความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งบุคคลควรมีไว้เป็นคุณสมบัติของตนผู้ที่มีความซื่อสัตย์มีความจริงใจซื่อตรงทำจริงจะเป็นผู้ที่มีเกียรติ เชื่อถือได้และความซื่อสัตย์ถือเป็นธรรมอันประเสริฐที่สุดที่บุคคลพึงมี

นอกจากนี้ ได้กำหนดให้ความซื่อสัตย์เป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ควรมุ่งพัฒนาให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ร่วมกับอีกคุณลักษณะในด้าน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน (2525) ก็ได้อธิบายถึงคุณค่าของความซื่อสัตย์ไว้ดังนี้

- 1) ทำให้มีจิตใจที่สงบ เพราะไม่ต้องคอยวาดระแวงในความผิดที่เกิดจากความไม่ซื่อสัตย์
- 2) ช่วยเสริมบุคลิกภาพ เพราะผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะไม่มีใครขัดแย้งกันระหว่างความคิด คำพูด และการกระทำ อีกทั้งจะเป็นผู้ที่มีเกียรติในสังคม เพราะได้รับการสรรเสริญจาก การพูดจริง ทำจริง

3) เสริมสร้างมิตรภาพหรือช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น เพราะผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะได้รับ ความไว้วางใจ เป็นที่น่าอยากคบหาด้วย ช่วยให้เกิดความร่วมมือกันและเกิดความเจริญก้าวหน้าใน กิจการ ต่างๆ

4) เสริมสร้างความมั่นคงแก่สังคม ซึ่งหากสมาชิกในสังคมมีความซื่อสัตย์ ย่อมทำให้มีความ ไว้วางใจ จริงใจต่อกัน และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม เมื่อสังคมไม่มีปัญหาย่อมมีความสุข อยู่ได้ เป็นปึกแผ่น

Somanathan และ Rubin (2004) อธิบายถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ไว้ว่า การมีความ ซื่อสัตย์จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับบุคคลในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งจะช่วยลดความเสียหาย ในการประกอบกิจการหรือการทำงาน เนื่องจากไม่มีการคิดทุจริตในแบบต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน

Carr (2014) อธิบายว่า ความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม มักได้รับการ ยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามที่ควรยึดถือ ซึ่งหากไม่มีความซื่อสัตย์ จะส่งผลเสียหายต่อการทำงาน ร่วมกัน ทำลายความเป็นปึกแผ่นของสังคม และทำลายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

Li, Heyman, Xu, และ Lee (2014) อธิบายว่า ความซื่อสัตย์มีความสำคัญในการกำหนด ความน่าเชื่อถือของบุคคล เพราะการมีความซื่อสัตย์จะเป็นการเสริมสร้างความไว้วางใจและ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์มีความสำคัญทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นคุณลักษณะที่ บุคคลพึงมี ที่จะทำให้เป็นบุคคลที่มีจิตใจสงบ และช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ ได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น เมื่อประกอบกิจการใดๆ ได้รับความช่วยเหลือ คำจุน ทำให้งานบรรลุ ตามจุดมุ่งหมายหรือประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์เมื่อทำงานร่วมกัน ก็เป็นไปด้วยความ ราบรื่น ไม่ต้องหวาดระแวง ไม่มีการคิดคดหรือฉ้อโกงกัน จึงถือได้ว่าความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของสังคมที่จะช่วยทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคม รวมถึงประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า

1.2 ความหมายของความซื่อสัตย์

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายว่าความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติตรงจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวงโดยลักษณะของบุคคลที่มีความ ซื่อสัตย์ คือ บุคคลที่มีการประพฤติและมีการแสดงออกทางพฤติกรรม อย่างตรงไปตรงมา ด้วยความ จริงใจ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่าเป็นการ ประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2525) ได้ให้ความหมายของความ ซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสม และตรงตามความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่าง ตรงไปตรงมา

ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน (2525) ได้นิยามไว้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติ อย่างถูกต้องเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้ง กาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

ซูไมพร มุขโต (2525) ได้นิยามไว้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกซึ่งการกระทำที่ตรงไปตรงมา มีความจริงใจต่อกัน มีจิตใจบริสุทธิ์ มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ทู่จริต และประพฤติมิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ตรงเวลา และละอายเกรงกลัวต่อบาป

วรรดี ชิซัง (2536) ได้ให้นิยามว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติตรงต่อความจริง ไม่ทู่จริตประพฤติมิชอบ มีความซื่อตรง มีสำนึกและความจริงใจ

สุดารัตน์ สีทองวัฒนา (2549) ได้ให้นิยามว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมตรงตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมาทั้งกายวาจาใจต่อตนเองและต่อผู้อื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตนตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

Van Lange และ Kuhlman (1994) ได้ให้นิยามว่า ความซื่อสัตย์ คือ ความจริงใจ การมีความเป็นธรรมและความบริสุทธิ์ใจ พร้อมด้วยความประพฤติอย่างตรงไปตรงมา

Rose-Ackerman (2001) นิยามว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การยึดมั่นในความจริงและการมีความรับผิดชอบที่พยายามจะปฏิบัติตามกฎ

Hsieh (2004) ได้ให้นิยามว่า ความซื่อสัตย์เป็นรากฐานของการเจริญงอกงามทางศีลธรรม โดยพื้นฐานการสื่อสารด้วยคำพูดของบุคคลจะยอมรับ และปรารถนาความถูกต้อง หรือความจริงใจจากผู้อื่น

Khalil (2004) ได้ให้นิยามว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การให้ข้อมูลที่เป็นจริง การปฏิบัติตามสิ่งที่พูด และการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเชื่อว่าถูกต้องอย่างเคร่งครัด แม้จะทำให้ตนเสียผลประโยชน์

สามารถสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตนโดยการยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมาและเหมาะสมทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

1.3 ประเภทของความซื่อสัตย์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์พบว่า มีทั้งการจำแนกประเภทของความซื่อสัตย์ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2523; ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน, 2525; หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) และมีการจำแนกประเภทของความซื่อสัตย์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น (เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; วรรดี ชิซัง, 2536) หากพิจารณาในส่วนของความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ จะถือได้ว่าเป็นความหมายที่จัดอยู่ในประเภทของความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่นได้ และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีพ.ศ. 2551 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงแบ่งประเภทของความซื่อสัตย์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น

1.4 พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์พบว่า มีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ ดังที่ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 สังเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์

พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์	เอกสารอ้างอิง										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	9
ไม่แสวงหาผลประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง/ ไม่คิดคดโกง ไม่หลอกลวงผู้อื่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	8
ไม่ถือเอาของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	✓	✓		✓	✓	✓	✓				6
ไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น/ พูดตรงตามความเป็นจริง		✓		✓	✓	✓		✓		✓	6
ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งไว้กับตนเอง	✓	✓	✓		✓				✓		5
รักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น	✓			✓	✓	✓	✓				5
มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย / ไม่ทอดทิ้งหน้าที่	✓	✓	✓					✓			4
ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง			✓				✓			✓	3
ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปทำประโยชน์ส่วนตน	✓	✓	✓								3
ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง			✓				✓		✓		3
ยอมรับผิดในการกระทำของตนเอง	✓			✓							2
ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยา หรือกลั่นแกล้ง	✓		✓								2
ซื่อตรงต่อนหน้าที่การงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน/ไม่ทุจริตต่อนหน้าที่	✓	✓									2
ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว	✓		✓								2
รักษาสัญญาที่ให้ไว้ต่อหมู่คณะ	✓	✓									2
ไม่หยิบของใช้ของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต	✓			✓							2
ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา							✓				1
ไม่เอาของส่วนรวมไปเป็นของส่วนตน		✓									1

หมายเหตุ [1] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523) [2] ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน (2525) [3] หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2525) [4] วรคดี ชีซ่าง (2536) [5] เจริญศรี บุญสว่าง (2543) [6] สุภารัตน์ สีทองวัฒนา (2549) [7] กระทรวงศึกษาธิการ (2551) [8] Rose-Ackerman (2001) [9] Khalil (2004) [10] Carr (2014)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยเลือกพฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ จากงานวิจัยที่นิยามไว้ตรงกัน 4 งานวิจัยขึ้นไป มาสรุปเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการนิยามความซื่อสัตย์ ซึ่งได้แก่ 1) ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2) ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง 3) ไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน 4) ไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น 5) รักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น 6) ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง และ 7) มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย

ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ได้แก่ 1) การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2) การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 3) การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย และ พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ได้แก่ 1) การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน 2) การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง 3) การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น และ 4) การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น

1.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ พบว่า การเสริมสร้างความซื่อสัตย์มีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1.5.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (Social Cognitive Learning Theory)

Bandura (1977) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคล สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรง และเรียนรู้โดยการสังเกต สำหรับการเกิดพฤติกรรมของบุคคลนั้น จะต้องประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ (1) พฤติกรรม (2) องค์ประกอบส่วนบุคคล (3) สิ่งแวดล้อม โดยที่ทั้ง 3 ส่วนนี้ จะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และล้วนมีอิทธิพลต่อกัน กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลสามารถกำหนดสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบส่วนบุคคลก็สามารถกำหนดสิ่งแวดล้อมและกำหนดพฤติกรรม ในทำนองเดียวกันสิ่งแวดล้อมสามารถกำหนดพฤติกรรมและองค์ประกอบส่วนบุคคลด้วยเช่นกัน

Bandura (1977) ได้อธิบายถึงตัวกำหนดพฤติกรรม (Behavior Determinants) ของบุคคลไว้ 2 ประการ คือ

1) ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน (Antecedent Determinants) ถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมเช่นนั้นอยู่เป็นประจำ สม่่าเสมอ จะทำให้บุคคลคาดการณ์ได้ว่า ถ้ามีสิ่งหนึ่งแล้วจะมีอีกสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นตามมา โดยคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น อย่างไร ภายใต้สภาวะการณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การเรียนรู้ความสัมพันธ์เหล่านี้ จะมีผลต่อการเกิด หรือไม่เกิดพฤติกรรมของบุคคล

2) ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เป็นผลของการกระทำ (Consequent Determinants) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้จากผลของการกระทำ กล่าวคือ พฤติกรรมใดที่กระทำแล้วได้รับผลของการกระทำเป็นบวก หรือได้รับรางวัล จะทำให้บุคคลเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น และพฤติกรรมใดที่กระทำแล้วได้รับผลการกระทำเป็นลบหรือได้รับโทษ ก็จะทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว โดยการเรียนรู้จากผลของการกระทำสามารถเรียนรู้ได้ทั้งจากประสบการณ์ตรง และจากการสังเกตการกระทำของผู้อื่นหรือการสังเกตจากตัวแบบ

Bandura (1977) อธิบายว่า การเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ หรือสังเกตจากพฤติกรรมของผู้อื่น โดยอธิบายกระบวนการของการเรียนรู้จากการสังเกตไว้ว่า ตัวแบบจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลจะมีการสังเกตว่าตัวแบบทำพฤติกรรม

อย่างไร และได้รับผลตอบแทนอย่างไรจากการทำพฤติกรรมนั้น และผลของการกระทำพฤติกรรมเหล่านั้นจะเป็นสิ่งที่จะช่วยชี้แนะให้บุคคลแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม โดยกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ มีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ ความสนใจ (Attention) การเก็บจำ (Retention) การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) และการจูงใจ (Motivation) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความสนใจ (Attention) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้ต้องเริ่มจากมีความสนใจในการสังเกต หากบุคคลมีความสนใจในการแสดงออกและผลจากการแสดงออกของตัวแบบ จะทำให้เกิดการรับรู้ในลักษณะที่สำคัญของตัวแบบ และสรุปรวบรวมสิ่งที่ได้จากการรับรู้ไว้อย่างเป็นขั้นตอน

2) การเก็บจำ (Retention) เมื่อมีความสนใจในพฤติกรรมของตัวแบบ จะมีการบันทึกสิ่งที่ได้จากการรวบรวมพฤติกรรมที่สังเกตได้นั้นมาเก็บไว้ในรูปแบบความรู้ความจำ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมของตนเอง โดยการเก็บจำจะกระทำในลักษณะที่เป็นจินตภาพ ซึ่งจะช่วยให้จดจำขั้นตอนการแสดงพฤติกรรมของตัวแบบได้ ถึงแม้จะไม่ได้เห็นตัวแบบแค่ช่วงเวลาอันสั้น และการฝึกฝนหรือการได้เรียนรู้ซ้ำจะเป็นการช่วยให้ผู้สังเกตจำพฤติกรรมของตัวแบบได้ดีขึ้น

3) การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) เป็นการดัดแปลงสิ่งที่ได้จากการสังเกตและเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบ มาเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมของตนเอง โดยพฤติกรรมที่จะแสดงออกมามีความสอดคล้องกับตัวแบบ ทั้งนี้บุคคลอาจจะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบก็ได้ ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เช่น ทักษะในด้านต่างๆ ความสามารถทางร่างกาย รวมถึงการคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมของแต่ละบุคคล

4) การจูงใจ (Motivation) การจูงใจมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ด้วยการสังเกต เนื่องจากบุคคลไม่อาจแสดงพฤติกรรมได้ตามที่รับรู้มาทั้งหมด โดยแรงจูงใจของบุคคลจะทำให้มีการเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่บุคคลอาจจะคาดหวังว่า การเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้นจะเป็นผลดีต่อตนเอง นำประโยชน์มาให้ หรือมีการคาดการณ์ว่าในการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบจะทำให้ตนหลีกเลี่ยงปัญหาที่ตนไม่พึงประสงค์ได้

ทั้งนี้ Bandura และ Walters (1963) ได้อธิบายว่า ตัวแบบที่ทำให้เกิดการเลียนแบบ มีอยู่ 2 ประเภท คือ ตัวแบบมีชีวิต และตัวแบบสัญลักษณ์ ซึ่งตัวแบบมีชีวิต คือ ตัวแบบที่ปรากฏกับบุคคลโดยตรง และตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ตัวแบบที่เสนอกับบุคคลที่มีการแสดงออกได้ในหลายรูปแบบ เช่น แสดงออกผ่านทางคำพูด การเขียน รูปภาพ หรือหลายรูปแบบรวมกันเป็นตัวแบบอันหนึ่ง การเสนอตัวแบบอาจจะเสนอโดยการใช้รูปภาพ การบรรยาย หรือการใช้พฤติกรรมของบุคคล ในการเสนอโดยใช้รูปภาพอาจจะเสนอผ่านทางโทรทัศน์ เป็นภาพยนตร์ หรือโสตทัศนูปกรณ์อื่นๆ ถือเป็นวิธีการเสนอตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้มากกว่าตัวแบบที่เสนอผ่านการบรรยายหรือการสื่อสารทางคำพูด ซึ่งตัวแบบควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับบุคคลที่รับแบบ เพราะจะเป็นการกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ และตัวแบบที่นำเสนอควรสะท้อนให้เห็นถึงบรรทัดฐานของสังคมหรือพฤติกรรมที่สังคมยอมรับหรือไม่ยอมรับด้วย ในการเสนอตัวแบบอาจจะเสนอในทางบวกหรือทางลบ โดยหากต้องการให้ผู้รับแบบเกิดการแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ก็ให้เสนอตัวแบบในทางบวก หากต้องการให้ผู้รับแบบได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ก็เสนอตัวแบบในทาง

ลบ แต่ในการเสนอตัวแบบในทางลบ หากผู้ให้แบบมีการพยายามเน้นในสิ่งที่ห้ามหรือไม่พึงประสงค์ มากเกินไป ก็จะเป็นการลดความสนใจของผู้รับแบบที่มีต่อตัวแบบได้

นอกจากนี้ Bandura (1977) ได้สรุปถึงอิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกตตัวแบบว่ามีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1) ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling Effectors Observational Learning Effect) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าโดยการสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบ โดยผู้เรียนจะมีการรวบรวมพฤติกรรมหรือลักษณะของตัวแบบแล้วนำมาเชื่อมโยงเข้ากับ ความรู้ที่ตนมีอยู่ จนผู้เรียนสามารถจัดวางวิธีการในการตอบสนองเป็นของตนเองได้ ฉะนั้น ตัวแบบ จะต้องมีการแสดงออกในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยวิธีการใหม่ๆ ให้ผู้เรียนเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อให้มีการเก็บจำ และมีการตอบสนองได้ตามตัวแบบ

2) ผลของการยับยั้งหรือการส่งเสริม (Inhibitory and Disinhibitory Effects) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่เกิดความสนใจที่จะกระทำตามพฤติกรรมที่ตัวแบบกระทำแล้วได้รับผลที่ไม่ดี เช่น ได้รับการลงโทษ ในขณะที่ผู้เรียนจะมีความสนใจที่จะกระทำตามพฤติกรรมของตัวแบบที่กระทำแล้ว ได้รับผลในทางที่ดี เช่น ได้รับรางวัล หรือได้รับการยอมรับจากสังคม

3) ผลของการตอบสนอง (Eliciting Effects) ผู้รับแบบจะมีการตอบสนองต่อตัวแบบที่ แตกต่างกัน โดยจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และภูมิหลังของแต่ละบุคคล เช่น การอบรมเลี้ยงดูหรือผลที่ ได้รับการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ที่ส่งผลให้มีการตอบสนองต่อตัวแบบแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ตัวแบบแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นพฤติกรรมที่ผู้รับแบบได้รับการอบรมมาว่าเป็นสิ่ง ที่สังคมไม่ยอมรับ ในกรณีดังกล่าว ผู้รับแบบจะไม่มี การสนองตอบตามแบบที่ได้รับจากตัวแบบ เนื่องจากผลการเรียนรู้เดิมจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจ แต่สำหรับผู้รับแบบที่ไม่ได้รับการเรียนรู้มา ว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกนั้นเป็นสิ่งที่สังคมจะไม่ยอมรับ ผู้รับแบบอาจจะเกิดการเลียนแบบ ตามตัวแบบนั้น

สรุปได้ว่าการเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคล สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรง หรือโดย การสังเกต ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วบุคคลจะมีการเรียนรู้โดยผ่านการสังเกตตัวแบบ หรือสังเกตจาก พฤติกรรมของผู้อื่น โดยในการนำเสนอตัวแบบให้บุคคลเกิดการเรียนรู้จะมีทั้งตัวแบบทางบวกและตัว แบบทางลบ กล่าวคือพฤติกรรมใดที่กระทำแล้วได้รับผลของการกระทำเป็นบวก หรือได้รับรางวัล จะ ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น และพฤติกรรมใดที่กระทำแล้วได้รับผลการ กระทำเป็นลบหรือได้รับโทษ ก็จะทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว และการที่ บุคคลจะเกิดการเลียนแบบหรือไม่เลียนแบบพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตนั้น มีองค์ประกอบร่วมกัน หลายประการ ซึ่งได้แก่ ความสนใจในสิ่งที่สังเกต การเก็บจำพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต การ แสดงออก และแรงจูงใจของแต่ละบุคคล

1.5.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (Cognitive Development Theory)

Piaget (1971) ได้อธิบายไว้ว่า ทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ พัฒนาการทางสติปัญญา จึงเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะมีการพยายามปรับตัวให้อยู่ในสภาพสมดุล ด้วยการซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) ให้เหมาะสม จนทำให้เกิดการเรียนรู้หรือเกิดพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้นโดยองค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา มี 4 องค์ประกอบ คือ ภาวะเหมาะสม ประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม และกระบวนการสมดุลหรือการควบคุมพฤติกรรมตนเอง

พัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget มีการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการที่เป็นไปตามลำดับขั้นโดยสรุปได้ดังนี้

1) ขั้นการใช้ประสาทสัมผัส (Sensorimotor Stage) อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี เริ่มจากการที่เด็กจะมีปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นได้เองโดยประสาทอัตโนมัติ เช่น การคลำ การดูด เป็นต้น และจะค่อยๆ พัฒนา การเคลื่อนไหวเป็นแบบมีจุดหมาย เป็นการทดลองพฤติกรรมแบบลองผิดลองถูก จนเกิดการพัฒนาคอนกรีตทางสติปัญญาแบบเบื้องต้นได้ โดยสามารถใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้ และสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ได้ ตามลำดับ

2) ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อย 2 ขั้นคือ

- ขั้น Preconceptual Thought ขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุ 2-4 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านภาษา มีการใช้ภาษาในการแก้ไขปัญหา สามารถเรียนรู้การใช้สัญลักษณ์ได้ เริ่มมีเหตุผลเบื้องต้นที่สามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ได้ แต่ความคิดและเหตุผลของเด็กจะยังมีขอบเขตที่จำกัดอยู่ จะยังไม่ค่อยรู้จักคิดโดยใช้เหตุผลได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงนักเนื่องจากเด็กวัยนี้จะมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยไม่มีการมองเหตุผลของผู้อื่น

- ขั้น Intuitive Thought ขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุ 4-7 ปี เด็กจะมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวได้ดีขึ้น มีการเข้าใจความหมายของจำนวนเลข แต่ยังไม่สามารถคิดย้อนกลับได้ สามารถคิดหาเหตุผลมาใช้แก้ปัญหา แต่การคิดจะยังไม่เป็นระบบ ไม่มีการวิเคราะห์ เพราะการคิดหาเหตุผลของเด็กวัยนี้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนเองรับรู้เป็นส่วนใหญ่

3) ขั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม (Concrete Operation Stage) ขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุ 7-11 ปี พัฒนาการของเด็กวัยนี้คือ จะสามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการคิดเปรียบเทียบ มีความสามารถในการคิดย้อนกลับ เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ และความสัมพันธ์ของตัวเลขเพิ่มขึ้นสามารถใช้เกณฑ์ในการแบ่งสิ่งต่างๆ ออกเป็นหมวดหมู่ได้ สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมได้ อีกทั้งมีความสามารถในการจำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถเข้าใจในความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่นได้

4) ขั้นปฏิบัติการเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage) ในขั้นนี้เริ่มจากอายุ 12 ปีขึ้นไป พัฒนาการทางสติปัญญาของช่วงวัยนี้จะมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลที่นอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ได้ มีการคิดที่เป็นระบบ สามารถที่จะมีการตั้งข้อสมมุติฐานในการคิดและตรวจสอบสิ่งที่ตนเองคิดได้ มีความสามารถที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม

การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา บุคคลจะมีการจัดระบบข้อมูลและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา โดยพัฒนาการทางสติปัญญาจะเป็นไปตามลำดับขั้นและขึ้นอยู่กับวัย โดยเริ่มจากการสัมผัส ต่อมาจึงเกิดการเรียนรู้การใช้ความคิดทางรูปธรรมและค่อยๆ พัฒนาจนสามารถเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ และในการเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญามีองค์ประกอบอยู่ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วุฒิภาวะ ประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม และกระบวนการสมมูลหรือการควบคุมพฤติกรรมตนเอง สติปัญญาหรือความสามารถในการคิด จะทำให้บุคคลคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำต่างๆ ได้ เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้นสติปัญญาจึงเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ

1.5.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (Kohlberg's Stages of Moral Development)

Kohlberg (1976) ได้ศึกษาในด้านพัฒนาการทางจริยธรรมที่เป็นผลมาจากการพัฒนาการทางสติปัญญา โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่า จริยธรรมหรือความเข้าใจในเรื่องของความถูก ผิด เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้มีการคิดและผ่านการไตร่ตรองด้วยเหตุผล โดยอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญาและสามารถอธิบายให้เข้าใจถึงเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยการแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น เรียงลำดับจากขั้นต่ำถึงขั้นสูงสุด ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์สังคม (Pre-conventional Level) เป็นการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตน ปฏิบัติตามผู้ที่มีอำนาจในการลงโทษหรือให้รางวัลกับตนเท่านั้น โดยระดับนี้จะมีอายุประมาณ 2-10 ปี แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การหลบหลีกการถูกลงโทษ อายุระหว่าง 2-7 ปี

ในขั้นนี้บุคคลจะปฏิบัติตามผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเนื่องจากบุคคลจะกลัวการถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ส่วนตน อายุระหว่าง 7-10 ปี

ในขั้นนี้บุคคลจะเห็นว่า การกระทำพฤติกรรมที่มีผลตามมาด้วยสิ่งที่ตนต้องการ เช่น รางวัลหรือคำชม และจะทำให้บุคคลกระทำซ้ำอีกเมื่อมีการหวังรางวัล

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามเกณฑ์สังคม (Conventional Level) เป็นระดับของการประพฤติ ปฏิบัติตามกฎหมายของกลุ่มสังคมของตน เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม โดยระดับนี้จะพบในช่วงอายุ 10-16 ปี ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ขึ้นทำตามสิ่งที่สังคมเห็นชอบ อายุระหว่าง 10-13 ปี

ในขั้นนี้บุคคลจะเข้าใจว่าพฤติกรรมที่ดี คือ พฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ ฉะนั้นบุคคลจะทำตามกฎหรือบรรทัดฐานของสังคม เพราะบุคคลต้องการให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นคนดี

ขั้นที่ 4 ขึ้นทำตามกฎระเบียบของสังคม อายุระหว่าง 13-16 ปี

ในขั้นนี้บุคคลจะคิดว่ากฎเกณฑ์และข้อบังคับของสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการอยู่ร่วมกัน ในการที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด บุคคลในขั้นนี้จึงมีการคำนึงถึงการทำตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post-conventional Level) เป็นระดับของการตัดสินใจกระทำถูก ผิด ดี ชั่ว ด้วยวิจรรณญาณของตนเอง ซึ่งระดับเหนือกฎเกณฑ์นี้จะพบในช่วงอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ชั้นทำตามคำมั่นสัญญา อายุ 16 ปี ขึ้นไป

ในชั้นนี้การกระทำต่างๆ จะมีการพิจารณาด้วยเหตุผลว่าสิ่งใดถูก ผิด โดยขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นส่วนบุคคล ยึดมั่นในความถูกต้อง ตามกฎเกณฑ์ที่เน้นการเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ชั้นที่ 6 ชั้นทำตามหลักการอุดมคติสากล วัยผู้ใหญ่

ในชั้นนี้บุคคลจะมีการถือว่ามนุษย์จะมีความเสมอภาค และมีสิทธิเท่าเทียมกันทุกคน และสิ่งที่จะปฏิบัตินั้น จะขึ้นอยู่กับอุดมคติสากลและมีโนธรรมของแต่ละบุคคลที่ยึดถือ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg สรุปได้ว่า บุคคลจะมีพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่เป็นไปตามลำดับขั้นและขึ้นอยู่กับวัย พัฒนาจากขั้นแรกสุดไปจนถึงขั้นสูงสุด โดยที่ทุกคนจะต้องผ่านการพัฒนาการทางจริยธรรมจากขั้นแรกสุด ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานในการพัฒนาทางจริยธรรมของขั้นต่อไป โดยจริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิด ดีชั่ว สิ่งไหนดีควรกระทำ หรือสิ่งไหนไม่ดีไม่ควรกระทำ เกิดจากการคิด พิจารณาตามเหตุผลของแต่ละบุคคล พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการสังเกตและการคิดพิจารณาของบุคคล

1.5.4 ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner (Operant Conditioning)

Skinner (1974) มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นสาเหตุให้บุคคลทำพฤติกรรม (Antecedents) อีกส่วนหนึ่งเป็นผลที่ได้รับจากการทำพฤติกรรม (Consequences) โดยในเวลาต่อมาผลที่ได้รับจากการกระทำอาจเปลี่ยนไปเป็นสาเหตุที่จะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมได้ โดยบุคคลจะมีการแสดงพฤติกรรมซ้ำอีก ก็ต่อเมื่อพฤติกรรมนั้นให้ผลที่น่าพอใจ ดังนั้น ผลที่บุคคลได้รับจากการแสดงพฤติกรรมจึงมีส่วนในการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของพฤติกรรม โดย Skinner เรียกการทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่กระทำอยู่นั้นมีอัตราเพิ่มมากขึ้นว่า การเสริมแรง (Reinforcement) ส่วนการทำให้บุคคลมีพฤติกรรมลดน้อยลงหรือยุติการทำพฤติกรรมลงเรียกว่า การลงโทษ (Punishment)

การเสริมแรง (Reinforcement) คือการทำให้อัตราการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลมาจากการได้รับตัวเสริมแรง (Reinforce) ที่เหมาะสม โดยการเสริมแรงสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1) การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง เป็นการให้สิ่งเร้าที่บุคคลปรารถนา เช่น รางวัล คำชมเชย เป็นต้น โดยหากนำมาใช้แล้วจะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น

2) การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง การนำสิ่งเร้าที่บุคคลไม่ปรารถนาออกไป กล่าวคือ เมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมแล้วจะสามารถหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าที่ตนไม่ปรารถนาได้

ดังนั้น การเสริมแรงจึงทำได้ 2 แบบ คือ การเสริมแรงทางบวก และการเสริมแรงทางลบ แต่ผลกระทบที่ทำการเกิดพฤติกรรมจะมีความแตกต่างกัน โดยการเสริมแรงทางบวกจะทำให้บุคคลรู้สึก

ได้ว่าหากทำพฤติกรรมแล้วจะได้รับผลดีตอบแทน จึงทำให้บุคคลมีความรู้สึกเต็มใจที่จะทำ ส่วนการเสริมแรงทางลบ บุคคลอาจมีความรู้สึกเหมือนถูกบังคับให้ทำพฤติกรรม

ส่วนการลงโทษ สามารถทำได้ 2 วิธี คือ การลงโทษทางบวก (Positive Punishment) และการลงโทษทางลบ (Negative Punishment)

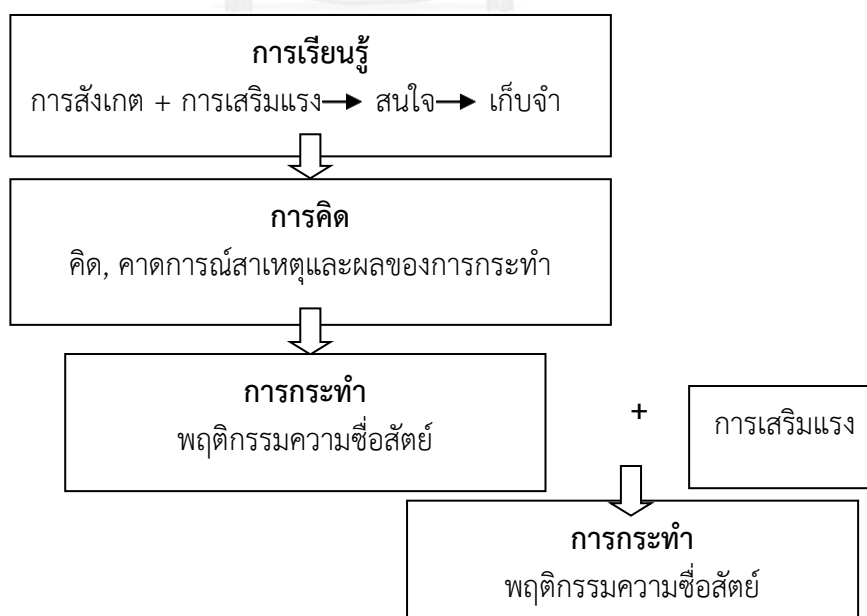
1) การลงโทษทางบวก (Positive Punishment) เป็นการให้สิ่งเร้าที่บุคคลไม่พึงประสงค์ หลังจากที่บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งจะมีผลทำให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมนั้นลดลงหรือหยุดทำพฤติกรรมนั้นในภายหลัง

2) การลงโทษทางลบ (Negative Punishment) เป็นการไม่ให้สิ่งเร้าที่บุคคลพึงประสงค์หรือนำสิ่งเร้าที่บุคคลชอบออกไป ซึ่งจะมีผลในการช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

สรุปได้ว่าแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ คือ พฤติกรรมของบุคคลถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษ โดยการเสริมแรงจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่กระทำอยู่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งใน การใช้การเสริมแรงทางบวกจะเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับบุคคลได้ดีกว่า การเสริมแรงทางลบ ส่วนการลงโทษ จะมีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดน้อยลง หรือหยุดทำพฤติกรรม

1.6 กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg และทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner สามารถอธิบายกระบวนการเสริมสร้างให้บุคคลเกิดความซื่อสัตย์ได้ตามภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 สังเคราะห์กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

จากภาพกระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ สามารถอธิบายได้ว่า การเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์เริ่มจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลสนใจ เช่น พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์แล้วได้รับการเสริมแรง (เช่น ได้รับรางวัล ได้รับคำชมเชย ได้รับการยอมรับหรือได้รับการยกย่องจากสังคม) ก็จะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะทำตามพฤติกรรมนั้นในขณะเดียวกันถ้าบุคคลได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้อื่นที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์แล้วได้รับการลงโทษ หรือไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม จะทำให้บุคคลไม่ทำตามพฤติกรรมนั้น โดยบุคคลจะมีการเก็บจำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากการสังเกตไว้ในรูปแบบของความรู้ ความจำ หรือในรูปแบบที่เป็นตัวอย่างของการกระทำ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติของตน ทั้งนี้การที่บุคคลจะนำสิ่งที่ตนรับรู้มาเป็นแนวทางในการปฏิบัตินั้นจะต้องมีความสามารถในการคิด คาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำได้ โดยจะมีการคิด พิจารณาไตร่ตรอง ก่อนการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม ซึ่งบุคคลจะมีการกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์จากการคาดการณ์ว่าจะส่งผลดีต่อตนเองหรือนำประโยชน์มาให้ เหมือนที่ตัวแบบได้รับ และหากบุคคลกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความซื่อสัตย์แล้วได้รับการเสริมแรงทางบวกหรือได้รับสิ่งที่ตนต้องการจะเป็นการเสริมสร้างให้บุคคลมีพฤติกรรมซื่อสัตย์ต่อไป

1.7 แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg และทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 สันเคราะห์แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

ทฤษฎี	แนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (Social Cognitive Learning Theory)	เนื่องจากการสังเกตหรือการเรียนรู้จากการแสดงออกของผู้อื่น มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างพฤติกรรมใหม่ของคุณคน จึงควรจัดวางตัวแบบของคุณคนที่มีความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเป็นตัวอย่างที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เพื่อก่อให้เกิดการเก็บจำในการแสดงออกของตัวแบบ และนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของตนต่อไป ซึ่งจะมีทั้งการแสดงออกตามตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรงและหลีกเลี่ยงการทำตามตัวแบบที่ไม่ได้รับการลงโทษ
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (Cognitive Development Theory)	ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ที่มีประเด็นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ทำความเข้าใจ มีการทำนายหรือคาดการณ์ด้วยตนเอง และตามด้วยการชี้แนะจากผู้สอนภายหลัง เมื่อได้รับความรู้ใหม่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ขัดแย้งกับความคิดเดิมหรือเกิดความไม่สมดุลทางความคิด ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นทำให้ผู้เรียนมีการพยายามปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตนให้อยู่ในสภาพสมดุล โดยการเปลี่ยนแปลงความคิดที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหรือความรู้ใหม่ที่ได้รับในการฝึกคิดด้วยตนเองและการได้รับการชี้แนะที่เหมาะสมจากผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ที่ถูกต้อง และช่วยพัฒนาความสามารถในการคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุหรือผลของการกระทำที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ได้ดีขึ้น
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (Kohlberg's Stages of Moral Development)	นำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์มาให้ผู้เรียนได้ศึกษา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนมีความรู้สึกร่วมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม และจัดให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและผู้สอนโดยเปิดโอกาสให้มีการอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อที่จะได้เรียนรู้เหตุผลของผู้อื่น เมื่อผู้เรียนได้รับเหตุผลใดๆ ที่เหนือกว่าที่ตนใช้ ผู้เรียนจะเกิดการเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตนทำให้เกิดความขัดแย้งในโครงสร้างความคิด ซึ่งหากมีการชี้แนะอย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการใช้เหตุผลตามลำดับขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไป เสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ได้ดีขึ้น
ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner (Operant Conditioning)	จัดเงื่อนไขเพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความซื่อสัตย์ได้รับแรงเสริม เช่น การกล่าวคำชมเชย การแสดงความยอมรับหรือแสดงความยกย่อง และการให้รางวัล เพราะเมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับแรงเสริมหรือได้รับสิ่งที่ต้องการ จะทำให้มีการกระทำพฤติกรรมนั้นต่อไป หรืออาจทำได้โดยการนำเสนอตัวอย่างที่แสดงออกว่ามีความซื่อสัตย์แล้วได้รับการเสริมแรงทางบวกเช่น ได้รับรางวัล ได้รับคำชมเชย ได้รับการยอมรับหรือได้รับการยกย่องจากสังคมก็จะทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะทำตามพฤติกรรมของคุณคนในตัวอย่างนั้นในขณะเดียวกันถ้ามีตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่มีความซื่อสัตย์แล้วได้รับการลงโทษ หรือไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม จะทำให้บุคคลไม่ทำตามพฤติกรรมนั้น

ความซื่อสัตย์มีองค์ประกอบในส่วนของความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ การเสริมสร้างความซื่อสัตย์จึงสามารถทำได้โดย การจัดให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ โดยให้ผู้เรียนได้สังเกตตัวอย่างของผู้ที่มีความซื่อสัตย์และผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการรับรู้หรือคาดการณ์ผลของการกระทำที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวอย่าง โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ พฤติกรรมที่ตัวอย่างแสดงออก และผลจากการแสดงออกนั้นด้วยตนเอง ควร มีประเด็นที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการใช้เหตุผลในการประเมิน โดยฝึกการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ และควรเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น หรือร่วมอภิปรายกับกลุ่มเพื่อนและผู้สอน เพราะหากผู้เรียนได้รับเหตุผลใดๆ ที่เหนือกว่าที่ตนใช้ ผู้เรียนจะมีการเปรียบเทียบกับการวิเคราะห์หรือเหตุผลเดิมของตน ทำให้เกิดความขัดแย้งในโครงสร้างทางความคิด และจะเกิดการเชื่อมโยงความเข้าใจเดิมเข้ากับความรู้หรือข้อมูลใหม่ซึ่งหากมีการชี้แนะอย่างเหมาะสมจากผู้สอน จะเป็นการช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ให้ดีขึ้นได้ พร้อมทั้งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไปและหากผู้เรียนกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความซื่อสัตย์ หรือได้เห็นตัวอย่างของผู้ที่มีความซื่อสัตย์แล้วได้รับแรงเสริมในทางบวก เช่น ได้รับรางวัล หรือคำชมเชยยกย่อง ก็จะเป็นการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับผู้เรียนได้

1.8 การวัดความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ ถือเป็นคุณลักษณะภายในบุคคล มีองค์ประกอบในส่วนของ ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ จึงเป็นเรื่องยากในการวัดความซื่อสัตย์ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการอธิบายถึงวิธีการวัดคุณลักษณะที่สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) อธิบายว่า ในการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นเรียนสามารถทำได้โดยเริ่มจากการศึกษานิยาม ตัวชี้วัด หรือพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะที่ต้องการวัด เพื่อพิจารณาในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัด และนิยามของคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้สอนอาจจะมีการวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อให้เห็นพฤติกรรมที่จะสามารถวัดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากนั้น เลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด ซึ่งเครื่องมือวัดที่ใช้ได้ง่าย สะดวก และเป็นที่ยอมรับในสถานศึกษา ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราประมาณค่า แบบวัดสถานการณ์ แบบบันทึกพฤติกรรม และแบบรายงานพฤติกรรมตนเอง โดยในการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ควรใช้เครื่องมือและวิธีการวัดที่หลากหลาย ข้อมูลจึงจะน่าเชื่อถือ ดังนั้นการเลือกเครื่องมือวัดให้เหมาะสมกับพฤติกรรมบ่งชี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรคำนึงถึง มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัด และถ้าต้องการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ ควรมีการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของพฤติกรรมที่ต้องการวัดกับตัวบ่งชี้ และความถูกต้องในการใช้ภาษา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือต้องมีอย่างน้อย 3 คนขึ้นไป เมื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วให้นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 0.6 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ เมื่อตรวจทาน แก้ไขการพิมพ์ การใช้ภาษา และ

ข้อความที่ถูกต้องแล้ว ให้นำไปทดลองใช้กับผู้เรียน เพื่อดูว่าภาษาที่ใช้เหมาะสมกับระดับอายุของผู้เรียนหรือไม่ มีความเชื่อถือได้หรือไม่ แล้ววิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ หลังจากนั้นจัดทำต้นฉบับเพื่อนำไปใช้

ไพศาล หวังพานิช (2553) อธิบายว่า คุณลักษณะภายในบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิด หรือเป็นลักษณะทางจิตใจ ยึดหลักการที่ว่า วิธีการวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากความรู้สึกนึกคิด หรือลักษณะทางจิตใจของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง และสิ่งที่ได้จากการวัดคือทิศทางความรู้สึกนึกคิด และปริมาณของความรู้สึกที่สามารถบอกระดับความมากน้อย โดยในการวัดด้วยวิธีการใดก็ตาม จะต้องมียอดประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ตัวบุคคลที่ถูกวัด สิ่งเร้า และการตอบสนอง โดยสามารถวัดได้โดยนำสิ่งเร้า ซึ่งส่วนใหญ่จะนิยมใช้เป็นข้อความ ที่ถือเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึงคุณค่า รายละเอียด และคุณลักษณะที่ต้องการวัด ไปเร้าให้บุคคลแสดงท่าทีความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อคุณลักษณะนั้น ให้แสดงออกมาเป็นระดับหรือความเข้มของความรู้สึก จากนั้นสามารถนำผลจากการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่ใช้วัด สรุปรวมเป็นคุณลักษณะของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดคุณลักษณะ ลักษณะต่างๆ จะต้องที่แสดงให้เห็นว่าครอบคลุมในคุณลักษณะนั้น เพื่อเป็นการสรุปผลตรงตามความเป็นจริง หรือต้องพยายามให้ผลการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคล

นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์มีการวัดความซื่อสัตย์ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ใช้วัดในหลายรูปแบบ มีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบท หรือวัตถุประสงค์ของแต่ละงานวิจัย ตัวอย่างเช่น งานวิจัยที่ใช้แบบวัดเป็นแบบมาตรประมาณค่า (ชไมพร मुखโต, 2525; ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์, 2524; รสिता กุดแกลง, 2550; สมบูรณ์ ทินกร, 2535; อังคณา กลสินันท์, 2539) งานวิจัยที่ใช้แบบวัดเป็นแบบวัดสถานการณ์ (วรรัต ชีซ่าง, 2536; สุดารัตน์ สีทองวัฒนา, 2549) และมีงานวิจัยที่ใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย ได้แก่ งานวิจัยของ สมสรร วงษ์อยู่น้อย (2532) ที่ใช้เครื่องมือในการวัดความซื่อสัตย์ เป็นแบบมาตรประมาณค่า และเป็นแบบสอบถาม งานวิจัยของสุมาลี ภูผาลา (2547) ที่ใช้เครื่องมือวัดความซื่อสัตย์เป็นแบบมาตรประมาณค่า แบบวัดสถานการณ์ และแบบสอบถาม อีกทั้ง งานวิจัยของพระพรหมเมศร์ สีนปฐ (2548) มีการวัดความซื่อสัตย์ที่มีเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดแบบมาตรประมาณค่า แบบวัดสถานการณ์ และแบบบันทึกพฤติกรรม เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ สามารถสรุปได้ว่า การวัดความซื่อสัตย์ สามารถวัดได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบท และวัตถุประสงค์ของแต่ละงานวิจัย ควรมีการออกแบบการวัดความซื่อสัตย์เป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการกำหนดตัวชี้วัด หรือพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต้องการวัด จากนั้นใช้เครื่องมือให้มีความเหมาะสมกับคุณลักษณะความซื่อสัตย์หรือพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต้องการวัด เพราะเครื่องมือในการวัดความซื่อสัตย์ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ซึ่งหากมีการสร้างเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัด จะต้องมีการพิจารณาอย่างเป็นขั้นตอน ควรมีการตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คนขึ้นไป เพื่อให้แบบวัดมีความน่าเชื่อถือ เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัด และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัด นอกจากนี้ ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการวัดความซื่อสัตย์ เพื่อให้ได้

ข้อมูลน่าเชื่อถือ รวมทั้งให้ได้ผลการวัดที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคลมากที่สุด โดยเครื่องมือวัดความซื่อสัตย์จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ที่เป็นที่นิยมใช้ ได้แก่ แบบมาตราประมาณค่า แบบวัดสถานการณ์ แบบสอบถาม และแบบบันทึกพฤติกรรม เป็นต้น

1.9 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความซื่อสัตย์ โดยศึกษาตัวแปรด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการมีความซื่อสัตย์ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ โดยศึกษาทดลองใช้เทคนิคแนวทางต่างๆ ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ และพบบางงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบวัดความซื่อสัตย์ โดยศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความซื่อสัตย์ ดังนี้

1.9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความซื่อสัตย์

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความซื่อสัตย์อยู่หลายประการ ดังที่จะเสนอต่อไปนี้

ผลการศึกษาของ สบโชค พูลนวม (2523) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของ อุบลรัตน์ โปธิโกสม (2523) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและยังศึกษาปัจจัยเรื่องเพศสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ร่วมด้วยซึ่งผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนหญิงจะมีความซื่อสัตย์มากกว่านักเรียนชาย แต่ไม่พบว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน และการศึกษาของ จีรวรรณ วิรัชกุล (2524) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงโดยศึกษาพฤติกรรมจริยธรรม 6 คุณลักษณะคือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความอดุสาหะ และความสามัคคี ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย และความอดุสาหะของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย เช่นเดียวกับ พระพรหมเมศร์ ลินปรุ (2548) ที่ศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเพศหญิงมีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์มากกว่านักเรียนเพศชาย ส่วนนักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ของบิดามารดาแตกต่างกัน และรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ Siegel, Aten, และ Roghmann (1998) ที่ได้ศึกษาความซื่อสัตย์ของเพศชายและเพศหญิง ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีความซื่อสัตย์มากกว่านักเรียนเพศชาย โดยพบว่านักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มที่มีระดับความซื่อสัตย์สูงที่สุด ส่วนนักเรียนชายกลุ่มชั้นประถมศึกษาโดยรวมมีความซื่อสัตย์ในระดับต่ำสุด

การศึกษาในเรื่องปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ พบการศึกษาของ รลิตา กุดแกลง (2550) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยศึกษาการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบได้แก่การ

อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้อง และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับความซื่อสัตย์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมาพร ภัทรพงศ์กิจ (2551) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยมีการศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้เรียนร่วมด้วย โดยปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้เรียนได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านความมีวินัยในตนเองความรับผิดชอบต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และการศึกษาของ Bureau และ Mageau (2014) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อค่านิยมความซื่อสัตย์ของวัยรุ่น โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการเลี้ยงดูแบบอิสระได้รับการสนับสนุน กับการเลี้ยงดูแบบควบคุม หรือเข้มงวด ที่ส่งผลต่อค่านิยมความซื่อสัตย์ของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบอิสระได้รับการสนับสนุน มีค่านิยมความซื่อสัตย์สูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุม หรือเข้มงวด

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนอีกหลายประการ เช่น การศึกษาของ ตวงรัตน์ วาห์สะ (2554) โดยปัจจัยที่ศึกษาได้แก่ พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของบิดามารดา การควบคุมตนเอง การได้รับการส่งเสริมความซื่อสัตย์จากโรงเรียน การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา และค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนคือ การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ การควบคุมตนเอง การได้รับการส่งเสริมความซื่อสัตย์จากโรงเรียน เพศระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา

ผลจากการศึกษา ทำให้ทราบถึงปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กับการทำให้บุคคลมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน โดยงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ ซึ่งได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การได้รับการส่งเสริมความซื่อสัตย์จากโรงเรียน การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ และการควบคุมตนเอง เป็นต้น

1.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

จากการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ ผลการศึกษาพบว่า การเสริมสร้างความซื่อสัตย์สามารถทำได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

ประเสริฐศรี เอื่อนครินทร์ (2524) ได้ศึกษาการทดลองใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กระดับประถมศึกษา มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเมืองเลย จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2524 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ 1 ฉบับ และแม่แบบซึ่งสร้างเป็นสไลด์การ์ตูนเรื่องประกอบเสียงรวม 5 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองซึ่งได้รับแม่แบบ มีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ศิริวรรณ เจริญจิตต์กุล (2533) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้บทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนวัดด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 90 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลอง 1 คือกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มทดลอง 2 คือกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการธรรมดา ส่วนกลุ่มควบคุม คือกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอน โดยทำการทดลองสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ครั้ง รวม 4 สัปดาห์ หลังการทดลองผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนทั้งสามกลุ่มโดยใช้แบบสอบถามค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการธรรมดา มีการพัฒนาค่านิยมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มควบคุม 2) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอน ด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมติมีการพัฒนาค่านิยมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วย วิธีการธรรมดา

วรรดี ชีช่วง (2536) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทและแบบไม่มีบทที่มีต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพรานวิบูลวิทยา อำเภอลำลูกกา จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บทบาทสมมติแบบมีบท 2) เพื่อเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บทบาทสมมติแบบไม่มีบท และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทและแบบไม่มีบท กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพรานวิบูลวิทยา อำเภอลำลูกกา จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ที่มีความซื่อสัตย์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความซื่อสัตย์สูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้บทบาทสมมติทั้งแบบมีบทและแบบไม่มีบท และนักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทมีความซื่อสัตย์สูงชันกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติแบบไม่มีบท

อังคณา กลิ่นนันท (2539) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของเด็กภาคกลางที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทับทิม อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรีจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดพัฒนาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาความซื่อสัตย์สูงชันกว่าก่อนการใช้กิจกรรม

เจริญศรี บุญสว่าง (2543) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กในการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยของโรงเรียนวัดโมคลานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 60 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระดับความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนด้วยการใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กในการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยกับการสอนด้วยวิธีปกติเครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการสอนที่ใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนที่ใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนที่ใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก

นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กมีระดับความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านักเรียนที่เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบปกติ

อนงค์นาถ เงินทรัพย์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหนังสือการ์ตูนเรื่องที่มีเกมประกอบ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาหนังสือการ์ตูนเรื่องที่มีเกมประกอบ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนก่อนและหลังการอ่านหนังสือการ์ตูน โดยนำแบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต คัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้คะแนนน้อยที่สุด 30 คนตามลำดับให้อ่านการ์ตูนเรื่องที่มีเกมประกอบ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต เมื่ออ่านจบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริตอีกครั้ง แล้วนำผลของการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการอ่านหนังสือการ์ตูนมาเปรียบเทียบกัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการทำแบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ก่อนและหลังการอ่านหนังสือการ์ตูนเรื่องที่มีเกมประกอบ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความแตกต่างกัน โดยหลังการอ่านนักเรียนมีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนอ่านหนังสือการ์ตูนเรื่องที่มีเกมประกอบ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

จิตติมา ธนะศักดิ์ศิริ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กภาษาไทย ที่พิมพ์ระหว่างปี 2543-2545 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนโรงเรียนโพธารพนาเสนี จังหวัดราชบุรี จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 35 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ จำนวน 20 เรื่อง แบบประเมินคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และแบบติดตามผลหลังการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อารีพรธณ อะทะวงษา (2553) ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองต่างกันและ 3) เปรียบเทียบพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมต่างกันกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 60 คน และสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตมีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองต่างกันเมื่อได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตมีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตไม่แตกต่างกันและ 3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่มี

เพศผลการเรียนและรายได้ของครอบครัวต่างกันเมื่อได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม
 ชื่อสัตย์สุจริตมีพฤติกรรมชื่อสัตย์สุจริตไม่แตกต่างกัน

Schulze (1986) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคตัวแบบและวิธีการสอนที่มีต่อพฤติกรรมความ
 ชื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นอนุบาลและนักเรียนเกรด 2 ของโรงเรียนเบนติเมอร์ กลุ่มตัวอย่าง 120 คน ใช้
 วิธีศึกษา 4 วิธี ได้แก่ 1) ให้เพื่อนเป็นตัวแบบส่วนครูเป็นผู้อธิบายตามตัวแบบ 2) ใช้ตัวแบบเป็นหุ่น
 เชิดและครูอธิบายตามตัวแบบ 3) เพื่อนเป็นตัวแบบและครูสอนโดยตรง 4) ใช้ตัวแบบเป็นหุ่นเชิดและ
 ครูสอนโดยตรง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ครูสอนโดยตรงมีความชื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่ม
 ที่ครูอธิบายตามตัวแบบ และนักเรียนกลุ่มที่ใช้ตัวแบบเป็นหุ่นเชิดมีความชื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่
 เพื่อนเป็นตัวแบบ

นอกจากนี้ การศึกษาของ Ruffle และ Tobol (2014) แสดงให้เห็นว่าการให้รางวัลหรือการ
 เสริมแรงทางบวกสามารถเสริมสร้างพฤติกรรมความชื่อสัตย์ได้โดยผู้ที่รับราชการทหารอิสราเอล
 จำนวน 427 นาย ได้รับคำสั่งในการทำงานและให้รายงานผลไปยังผู้ประสานงานโรงเรียนนายร้อยของ
 หน่วย สำหรับทุกครั้งที่รายงานทหารจะได้รับการพักจากฐานทัพเพิ่มขึ้นครึ่งชั่วโมงในช่วงบ่ายของวัน
 พุธที่สบาย ทหารที่เข้าร่วมปฏิบัติงานในวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันทำงานวันแรกของสัปดาห์ จะมีความ
 ชื่อสัตย์มากกว่าทหารที่เข้าร่วมปฏิบัติงานในช่วงท้ายของสัปดาห์ การทดลองด้วยการเสริมแรง
 ดังกล่าวสามารถเพิ่มพฤติกรรมความชื่อสัตย์ได้

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความชื่อสัตย์ข้างต้น พบว่า การเสริมสร้าง
 ความชื่อสัตย์สามารถทำได้หลายวิธีการ เช่น การใช้การเรียนรู้จากตัวแบบการอ่านวรรณกรรม การใช้
 หนังสือนิทานการใช้บทบาทสมมติการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
 การใช้หนังสือการ์ตูนเรื่องที่มีเกมประกอบ การให้รางวัลหรือการเสริมแรงทางบวก เป็นต้น

1.9.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความชื่อสัตย์

อนุวัฒน์ ตั้งสมบุรณ์ (2526) ศึกษาการสร้างเครื่องมือวัดความชื่อสัตย์ของนักเรียน ซึ่งเป็น
 แบบทดสอบวัดความชื่อสัตย์ทั้งหมด 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลหรือการตัดสินใจ
 เลือกปฏิบัติในขณะที่มีสถานการณ์บังคับ ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้สึกที่มีต่อความชื่อสัตย์ และ
 ฉบับที่ 3 แบบทดสอบวัดการพิจารณาวินิจฉัยความหมายจากรูปภาพในขณะที่มีสถานการณ์บังคับ
 ผลการวิจัย จากการหาค่าความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบทั้ง 3
 พบว่า แต่ละฉบับมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.86 - 11.70 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95, 0.97,
 0.97 ตามลำดับ สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดความชื่อสัตย์ทั้ง 3 ฉบับ มีคุณภาพสูงพอที่จะเชื่อถือได้
 และพบว่ามีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่าแต่ละฉบับวัดโครงสร้างเดียวกัน คือ วัดระดับความ
 ชื่อสัตย์เหมือนกัน และงานวิจัยของ ธารภรณ์ คำอู่ (2552) ศึกษาการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ด้านความชื่อสัตย์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3
 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความชื่อสัตย์ 2)
 สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความชื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่ม
 ตัวอย่างเป็นนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 จำนวน 1,116 คน เครื่องมือ
 ที่ใช้ คือ แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความชื่อสัตย์ เชิงสถานการณ์ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก

โดยวัดความเชื่อสัตย์ 4 ด้าน คือ 1) ความเชื่อสัตย์ต่อตัวเอง 2) ความเชื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น 3) ความเชื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และ 4) ความเชื่อสัตย์ต่อชุมชนและสังคม จำนวน 35 ข้อ ผลการศึกษา พบว่า การหาอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 2.46 -8.53 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้งฉบับ พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

2.1 ความหมายของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

สมพงษ์ จิตระดับ (2551) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นการสอนจากการนำสื่อการสอนที่สร้างขึ้นโดยมีระบบปัญหาเป็นฐานหรือเป็นการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อช่วยเสริมสร้างพัฒนาการและทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การให้เหตุผลให้กับผู้เรียนตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางที่นำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้

บุรุษย์ ศิริมหาสาคร (2547) อธิบายว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นการนำเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือเรื่องราวที่มาจากกรณีศึกษา มาใช้เป็นตัวช่วย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งได้ค้นคว้าหาความจริงหรือได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการที่ผู้สอนไม่จำเป็นต้องบอกโดยตรง

อัญชลี เครือคาขาว (2540) ได้อธิบายว่ากรณีศึกษาหมายถึงการนำเรื่องราวหรือสภาพปัญหาจากชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมาใช้เป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาโดยเนื้อหาต้องมีความเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความละเอียดและชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่เป็นจริงจนคิดว่าเป็นเรื่องราวของตน และสามารถแสดงความคิดเห็นในการคิด วิเคราะห์ได้อย่างอิสระ ซึ่งในการนำเสนอจะอยู่ในลักษณะที่เป็นเอกสารสไลด์วีดิทัศน์หรือการ์ตูน เป็นต้น

สำลี รักสุทธิ (2544) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาไว้ว่าเป็นการนำเอาสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งมาให้ผู้เรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งให้ผู้เรียนได้ช่วยกันวิเคราะห์ อภิปราย รวมถึงมีการซักถาม เพื่อเป็นการหาข้อสรุปในสาระสำคัญ และมีการสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

ฤทัยวรรณ คงชาติ (2544) ได้อธิบายถึงการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาไว้ว่า เป็นการนำเรื่องราวหรือสภาพที่เป็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริงมาศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้มีการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และอภิปรายเพื่อทำความเข้าใจและนำไปสู่การตัดสินใจในการหาแนวทางที่ใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล

สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ (2545) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นการสอนที่มีการนำเอาสภาพการณ์หรือปัญหา หรือใช้กรณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงหรือดัดแปลงเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาใช้เป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษา ได้ฝึกทำความเข้าใจ สามารถมองเห็นปัญหาอย่างแท้จริงผ่านการวิเคราะห์ และฝึกฝนในการหาหนทางแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งจัดให้มีการอภิปราย แสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกัน ตลอดจนร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติหรือแก้ไขปัญหากันอย่างอิสระ ถือได้ว่าเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ

ทิตานา แชมมณี (2551) อธิบายว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ตามที่ผู้สอนกำหนด โดยนำเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษาและตอบประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น พร้อมนำเหตุผลที่ได้จากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการอภิปราย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาเป็น การใช้กรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง เพื่อการเรียนการสอน โดยกรณีศึกษาที่นำมาใช้เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น หรือมีลักษณะเป็นเรื่องสั้นที่เขียนบรรยายสภาพการณ์ของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งมีประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการตัดสินใจผ่านกรณีศึกษา และมีการอภิปรายระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกันเองโดยผู้เรียนจะต้องนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นการแสดงความคิดเห็นหรือการอภิปรายโต้ตอบกันเกี่ยวกับกรณีศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการฟังผู้อื่นอย่างรอบคอบสอนให้เคารพความคิดเห็นของผู้อื่นและรู้จักการแก้ไขปัญหาาร่วมกันดังนั้นการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจึงช่วยเสริมสร้างความสามารถของผู้เรียนในด้านการคิดและด้านการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

DeYoung (1990) อธิบายว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นการนำสถานการณ์ที่มีการตัดสินใจ ที่กระตุ้นให้เกิดการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น มาใช้ในการสอน โดยเน้นให้เกิดการอภิปราย มีการแสดงความคิดเห็น มีการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมของตนเองมาก่อน เนื่องจากเป็นการเรียนที่ใช้กระบวนการกลุ่มและการอภิปรายเป็นหลัก

Cliff และ Wright (1996) อธิบายว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนที่มีการเชื่อมโยงหลักการ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา เสนอออกมาในรูปแบบของเรื่องราว ภาพวาด เอกสาร ข่าว ละคร บทประพันธ์ เพลง รูปภาพ เสียง การ์ตูน ในลักษณะที่เป็นปัญหา และในรูปแบบสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งกระบวนการที่ใช้ในการสอนประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปรายกลุ่มย่อยที่จะเน้นทักษะในการทำงานแบบร่วมมือ ร่วมกับการใช้การแก้ปัญหาเป็นหลัก โดยกรณีศึกษาสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

จากความหมายของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมีการนำกรณีศึกษา หรือตัวอย่างของเรื่องราวที่เกิดจากสถานการณ์จริง หรือใกล้เคียงความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้ศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่เป็นจริงหรือรู้สึกมีส่วนร่วมต่อสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนนำเรื่องที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อมูลในการคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มและสรุปสาระสำคัญหรือแนวทางการนำไปใช้ได้จริงอย่างเหมาะสมร่วมกับผู้สอน ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา พบว่ามีผู้นำเสนอถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2541) อธิบายถึง องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาดังนี้

1) เป็นการเรียนที่ใช้เทคนิคการสอนแบบกลุ่มย่อย โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากกรณีศึกษา ร่วมกัน แบบกระบวนการกลุ่ม แบ่งกลุ่มประมาณกลุ่มละ 6-8 คน และจัดให้มีการร่วมอภิปราย ร่วมระดมสมองในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน

2) เป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนสามารถกำหนดสิ่งที่ตนต้องการเรียน และจะต้องได้รับการอำนวยความสะดวกจากผู้สอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3) เป็นการเรียนรู้เนื้อหาที่มาจากกรณีศึกษา กรณีศึกษาที่นำมาใช้เป็นสื่อในการเรียนควรมาจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และควรเป็นกรณีศึกษาที่บูรณาการจากสิ่งที่ผู้เรียนมีความรู้เดิมอยู่ก่อนแล้ว เพราะการที่ผู้เรียนจะแก้ปัญหาได้จะต้องอาศัยความรู้หรือสิ่งที่รู้อยู่ก่อนแล้วมาบูรณาการเพื่อแก้ปัญหา หรือเสนอการเลือกแนวทางที่ดีที่สุดที่จะสามารถนำไปใช้ การเรียนรู้จากกรณีศึกษาจึงเป็นลักษณะของความรู้ในขั้นที่พร้อมจะนำไปปฏิบัติได้จริง

4) เกิดการเรียนรู้จากกรณีศึกษา กรณีศึกษาที่นำมาใช้เป็นหลักในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาได้คิดหรือแก้ปัญหา ได้มีการค้นคว้าหาความรู้ในเนื้อหาเพิ่มเติม และเมื่อผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้จนเป็นที่เข้าใจดีแล้ว ผู้เรียนจะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบเป็นแนวทางในการใช้แก้ปัญหาหรือเสนอแนะแนวทางที่ดีที่สุดในการนำไปใช้ตามสถานการณ์ที่ต้องพบได้ในทันที การเรียนโดยวิธีนี้จึงเป็นเสมือนการทดสอบความรู้และการแก้ปัญหาแบบรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเห็นประโยชน์จากการเรียน และมีการค้นคว้าหาความรู้ สำหรับการนำไปใช้อยู่ตลอดเวลาของการเรียน

5) ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง โดยการกำหนดเนื้อหาของสิ่งที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาหรือการเสนอแนะแนวทางที่จะนำไปใช้ได้อย่างได้ผลดีที่สุดด้วยตนเอง และตามความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่ม

6) ผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่มเพื่อนได้ด้วยตนเอง เนื่องจากในขั้นตอนของการเรียน ผู้เรียนจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหาหรือเสนอแนะแนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำไปใช้ได้ตามสถานการณ์ของกรณี ขั้นตอนดังกล่าวผู้เรียนจะสามารถรับรู้ว่าคุณเองเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วหรือยัง จากการที่ตนเองสามารถแก้ปัญหาหรือตอบคำถามได้หรือไม่

ทิตินา แคมมณี (2551) อธิบายว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา จะต้องประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน กรณีศึกษาหรือเรื่องราวที่คล้ายกับเหตุการณ์จริงที่มีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนได้คิดพิจารณาหาคำตอบ โดยคำตอบที่ได้จากกรณีศึกษาต้องเป็นคำตอบที่หลากหลาย ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดอย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียน พร้อมทั้งมีการสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ รวมถึงมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545) ได้อธิบายว่าการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่ให้ได้ผลดี ควร มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) การอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย โดยในแต่ละกลุ่มอาจจะมอบหมายให้มีผู้นำของกลุ่มที่คอย ดำเนินการเพื่อเกิดการอภิปรายตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ มีผู้บันทึกสาระสำคัญของการอภิปราย และสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนมีโอกาสดูแลแสดงความคิดเห็นได้แลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างอิสระ ในการ อภิปราย ควรจะดำเนินการตามลำดับ โดยเริ่มจากการตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของปัญหาไว้อย่าง ชัดเจน กล่าวคือ มีหัวข้ออภิปรายที่มีลักษณะให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จากนั้นจัดให้มีการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้เรียน ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะอภิปรายมาล่วงหน้า สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องตั้งใจฟังใน ขณะที่เพื่อนอภิปรายกัน เพื่อที่จะให้แสดงความความคิดเห็นได้อย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน และ หลังจากการอภิปรายกันแล้ว จะต้องมีการสรุปความเพื่อเป็นข้อยุติ และเมื่อผู้เรียนทุกกลุ่มได้ร่วม อภิปรายจนได้ข้อยุติแล้ว ผู้สอนและผู้เรียนควรจะมีการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนอีกครั้ง เพื่อเป็นการ หาข้อสรุปร่วมกัน

2) การระดมสมอง ถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นใน การทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการระดมสมองจะมุ่งในด้านปริมาณของความคิด ทำให้สามารถรวบรวม ความคิดเห็นจากสมาชิกของกลุ่มได้มากภายในระยะเวลาที่จำกัด และจะนำความคิดทั้งหลายมา คัดเลือกภายหลังอีกครั้ง ทุกคนจะมีอิสระในความคิด โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องไม่วิจารณ์ ความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อระดมความคิดจากสมาชิกได้แล้วให้นำความคิดดังกล่าวมาแยกประเภท ความคิดเห็นเป็นกลุ่ม เขียนความคิดให้กะทัดรัดชัดเจน มีการสรุปความคิดทั้งหมด

3) กระบวนการคิดแก้ปัญหา หลังจากมีการระดมสมองของสมาชิกแล้ว การที่จะสามารถสรุป เป็นปัญหาที่ชัดเจนได้ สมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันคิดอย่างมีระบบ โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจ กับปัญหา ช่วยกันวิเคราะห์ เพื่อที่จะสามารถมองปัญหาได้ชัดเจนว่า อะไรคือปัญหาหรืออุปสรรคที่ สำคัญ จากนั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา และเสนอวิธีการแก้ปัญหา โดยรวบรวม วิธีการทุกอย่างเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา นั้น และคัดเลือกวิธีการที่สมาชิกเห็นตรงกันว่าเป็นวิธีที่น่าจะ ได้ผลมากน้อยเรียงตามลำดับความสำคัญ แล้วสรุปผลการอภิปรายโดยร่วมกันตัดสินใจเพื่อเลือกวิธีที่ เหมาะสมที่สุดที่จะนำไปใช้ โดยมีการสรุปและประเมินผล เพื่อเป็นการหาข้อบกพร่องและข้อดีที่จะ สามารถนำไปใช้ปรับปรุงในการแก้ปัญหาในครั้งต่อไป

จากการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสรุปได้ว่า การเรียนรู้ผ่าน กรณีศึกษา มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

- 1) สถานการณ์และประเด็นคำถามจากกรณีศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์
- 2) การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้อ่านหรือศึกษา และทำความเข้าใจกรณีศึกษาหรือ เรื่องราวที่ผู้สอนนำมาเสนอด้วยตนเอง
- 3) การที่ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และร่วมกันวิเคราะห์และ สรุปภายในกลุ่มย่อยถึงประเด็นคำถามจากกรณีหรือเรื่องราวที่ได้ศึกษา

- 4) การที่ผู้เรียนนำข้อสรุปจากการวิเคราะห์ภายในกลุ่มมาร่วมกันอภิปรายระหว่างกลุ่มหน้าชั้นเรียน
- 5) มีการให้ข้อคิดเห็น ข้อสรุปตามประเด็นคำถามของกรณีศึกษาจากผู้สอน โดยให้ข้อมูลสะท้อนกลับและข้อสรุปที่ได้จากการเรียนรู้

2.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีฐานแนวคิดสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1977) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1971) และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976) ทั้งนี้เนื่องจาก กรณีศึกษาที่จัดเตรียมมาเพื่อนำเสนอ ถือเป็นตัวแบบซึ่งใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ศึกษาสังเกต และเกิดการเก็บจำ นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา จะเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คาดการณ์สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวอย่างที่นำมาเสนอด้วยตนเอง รวมถึงกระบวนการในการอภิปรายมาประกอบ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการจัดให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและผู้สอน ได้เรียนรู้เหตุผลของผู้อื่น เมื่อผู้เรียนได้รับเหตุผลใดๆ ที่เหนือกว่าที่ตนใช้ ผู้เรียนจะเกิดการเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ทำให้เกิดความขัดแย้งในโครงสร้างความคิด ซึ่งหากมีการชี้แนะอย่างเหมาะสม จะเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาได้ดีขึ้น หรือได้คำตอบอย่างมีเหตุผลและสอดคล้องกับความเป็นจริง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้

2.4 ประเภทของกรณีศึกษา

จากการศึกษาประเภทของกรณีศึกษา มีนักการศึกษาและผู้วิจัยได้อธิบายถึงประเภทของกรณีศึกษา ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2534) ได้แบ่งประเภทของกรณีศึกษาที่ใช้เป็นการสื่อการเรียนการสอน ไว้ 2 ประเภทดังนี้

- 1) กรณีศึกษาที่เป็นเรื่องจริง เป็นกรณีศึกษาที่มาจากเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง โดยมีการเขียนจากข้อมูลและผู้เขียนได้รวบรวมด้วยตนเอง
- 2) กรณีศึกษาที่ไม่ใช่เรื่องจริง เป็นกรณีศึกษาที่ผู้เขียนจินตนาการขึ้นมาด้วยตนเอง ไม่ได้เขียนจากข้อมูลที่รวบรวมมา หรืออาจจะมาจากการประมวลเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาที่พบเห็นมาบ้าง แล้วสร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ซึ่งกรณีศึกษาประเภทนี้ค่อนข้างเขียนขึ้นมายาก ผู้เขียนต้องมีประสบการณ์และความสามารถพอสมควร

บุรชัย ศิริมหาสาร (2547) แบ่งประเภทของกรณีศึกษาที่จะนำมาใช้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) ทัศนศึกษาที่เรียบเรียงเป็นตัวหนังสือ เช่น ข่าวกจากหนังสือพิมพ์ เรื่องสั้น และนิทาน เป็นต้น

2) ทัศนศึกษาที่เป็นคำบอกเล่า หรือฟังจากสื่อวิทยุ หรือจากการบันทึกเสียง

3) ทัศนศึกษาที่เป็นรูปภาพ เช่น ภาพยนตร์ การ์ตูน ทัศนศิลป์ และโทรทัศน์ เป็นต้น

4) ทัศนศึกษาที่เป็นการแสดงจริง เช่น ละคร หรือบทบาทสมมติ เป็นต้น

พัชรี แพลินฟ้า (2549) อธิบายว่า ทัศนศึกษาสามารถนำมาจากสิ่งแวดล้อม ชีวิตประจำวัน เรื่องราว เหตุการณ์ เรื่องของบุคคลที่น่าสนใจ คำพูดหรือประโยคที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิด อย่างมีเหตุผล ซึ่งทัศนศึกษาแบ่งได้เป็น 6 ประเภทต่อไปนี้

1) ข่าวกหนังสือพิมพ์ ทัศนศึกษาประเภทนี้ นิยมนำมาใช้สอนในเรื่องจริยธรรม โดยผู้สอน จะต้องอ่านข่าวเกี่ยวกับคุณธรรมที่จะนำมาสอน พิจารณาหาประเด็นที่ผู้เรียนต้องอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็น ควรเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2) เรื่องสั้น เป็นเหตุการณ์เรื่องราวของบุคคล เนื้อเรื่องไม่สลับซับซ้อน มีความแตกต่างในเรื่องของการกระทำ การแสดงออก และควรมีจุดสำคัญของเรื่องซึ่งแทรกไว้ในเหตุการณ์ตอนท้ายเรื่อง เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึก ความคิดเห็น และเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ต่อไป

3) รูปภาพ ทัศนศึกษาประเภทนี้จะเป็นการนำเสนอแบบรูปภาพหรือการ์ตูน ซึ่งในแต่ละภาพ ต้องมีเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจสังเกตและบรรยายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภาพ เหตุการณ์ประมาณ 3-4 ภาพ ภาพสุดท้ายควรมีลักษณะที่ก่อให้เกิดปัญหา ในเรื่องของการกระทำ หรือพฤติกรรม

4) บทสนทนาหรือคำพูด ควรเป็นบทสนทนาหรือคำพูดที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยบทสนทนาที่นำมาใช้ควรมีความกระชับ หรืออาจนำมาเสนอเฉพาะส่วนที่สำคัญ เพื่อง่ายต่อการเข้าใจในบทสนทนา มีลักษณะที่แสดงถึงความเชื่อ ค่านิยม ของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันในเรื่องเดียวกัน หรืออาจเป็นบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัย ความประพฤติของผู้เรียนที่มีส่วนสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ

5) เรื่องราวตัดต่อ ถ้าเป็นเหตุการณ์เรื่องราวของบุคคลหลายคน มีสถานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง เป็นเรื่องราวค่อนข้างยาว มีประเด็นขบคิดหลากหลาย มีข้อสงสัยเกิดขึ้นหลายกรณี ลักษณะนี้จะเป็นการตัดต่อเรื่องราวให้สั้นกระชับลง และอาจแบ่งเรื่องราวให้เป็นข้อมูลย่อยๆ ตามความเหมาะสม

6) เรื่องเล่า ทัศนศึกษาประเภทนี้จะมีลักษณะของบุคคล 4-5 คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันในเรื่องราวที่เกิดขึ้น ประเด็นสำคัญอยู่ที่คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งมักจะมีทั้งข้อดีข้อเสียรวมกันอยู่ ในการพิจารณาหาเหตุผลจึงต้องดูทั้ง 2 ด้านควบคู่กันไปก่อนจะให้เหตุผลหรือความคิดเห็นได้

Reynold (1980 อ้างถึงใน นิตยา โสริกุล 2547) ได้แบ่งประเภทของทัศนศึกษาไว้ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) The background case เป็นกรณีศึกษาที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลความจริงแก่ผู้เรียนในสถานการณ์เฉพาะตามที่คุณเขียนต้องการ ซึ่งผู้เรียนจะสามารถรับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้โดยง่าย

2) The exercise case เป็นกรณีศึกษาที่คล้ายคลึงกับ the background case แต่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามเทคนิคต่างๆ จากกรณีศึกษาที่มาจากสถานการณ์ที่เป็นจริงได้มากกว่าการฝึกจากแบบฝึกหัดทางวิชาการ

3) The situation case เป็นกรณีศึกษาที่ผู้เรียนจะได้เผชิญกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามที่คุณเขียนต้องการ ไม่ว่าจะเป็เหตุการณ์ของความสำเร็จหรือความล้มเหลว

4) The complex case เป็นประเภทหนึ่งของ situation case แต่เหตุการณ์และข้อมูลจะมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากกว่า ข้อมูลที่ให้ศึกษาจะมีเพียงผิวเผิน ซึ่งอาจดูเหมือนไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่ในความเป็นจริงแล้วข้อมูลจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

5) The decision case กรณีศึกษาประเภทนี้ผู้เรียนจะต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ จากข้อมูลที่กำหนดให้ในกรณีศึกษา พร้อมทั้งฝึกการตัดสินใจว่าจะทำอะไรในเหตุการณ์นั้น แล้วเขียนเป็นแผนการปฏิบัติขึ้น

6) The in – tray case เป็นกรณีศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากเอกสารต่างๆ กรณีศึกษานี้จะให้ข้อมูลแก่ผู้เรียน และจะมีการจำกัดเวลาในการศึกษาให้ผู้เรียนตัดสินใจดำเนินการในแต่ละเรื่องที่กำหนด

7) The critical incident case กรณีศึกษาประเภทนี้ผู้เรียนจะได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการถามจนกว่าข้อมูลที่เพิ่มให้จะเพียงพอต่อความเข้าใจของผู้เรียนในการแก้ปัญหากรณีศึกษานั้น กรณีศึกษาประเภทนี้เหมาะสำหรับการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการถามคำถามที่ถูกต้อง

8) The sequential case เทคนิคของการใช้กรณีศึกษาประเภทนี้ คือ การหยุดเรื่องหรือสถานการณ์ที่จุดวิกฤติของการใช้กรณีศึกษา แล้วให้ผู้เรียนทำนายผลของเหตุการณ์นั้น ในขณะที่หยุดเรื่องนั้นไว้ หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนทราบถึงเรื่องราวต่อไป แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลของการคาดการณ์ หรือคำทำนายไว้ล่วงหน้ากับการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงในเรื่องของการใช้กรณีศึกษานั้น

9) The role play case เป็นการศึกษาโดยให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ ตามสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในกรณีศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ และความรู้สึกโดยตรงจากเหตุการณ์ในกรณีศึกษา

สรุปได้ว่า โดยหลักๆ แล้วประเภทของกรณีศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) กรณีศึกษาที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์จริง หมายถึง กรณีศึกษาที่นำมาจากเรื่องที่เกิดขึ้นจริง เช่น จากข่าวหนังสือพิมพ์ จากเรื่องเล่า หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เป็นต้น ซึ่งอาจมีการนำมาเรียบเรียงหรือเขียนขึ้นใหม่จากการรวบรวมข้อมูลความจริงที่ได้ศึกษามา โดยยังคงไว้ถึงสภาพการณ์ที่เป็นจริง

2) กรณีศึกษาที่ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง เป็นเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่สร้างขึ้น เป็นสถานการณ์ที่จะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการ โดยมีความสอดคล้องกับหลักการความเป็นจริงหรือบริบทที่สมจริงหรือตัดแปลงมาจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

กรณีศึกษาทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรู้สึกที่เป็นจริงหรือมีส่วนร่วมต่อสถานการณ์นั้นๆ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษา ได้ฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจอย่างรอบด้านเกิดการเรียนรู้ โดยกรณีศึกษาทั้งสองประเภทสามารถนำมาเสนอให้ผู้เรียนได้ศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสาร สไลด์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ เรื่องสั้น บทสนทนา รูปภาพ เรื่องเล่า นิทาน การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2.5 เกณฑ์ในการเลือกกรณีศึกษา

จากการศึกษาเกณฑ์ในการเลือกกรณีศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ที่อธิบายถึงกรณีศึกษาที่ใช้ในการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สมพงษ์ จิตระดับ (2551) ได้อธิบายถึงกรณีศึกษาที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง หรือควรมีส่วนใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม
- 2) เป็นเรื่องที่ยังหาข้อยุติหรือข้อสรุปไม่ได้ กล่าวคือมีประเด็นที่ต้องใช้ความคิด มีหลายแนวทางและเปิดกว้างให้กับทางเลือกของคำตอบหรือความคิดเห็น ในการตัดสินใจสามารถกระทำได้หลายทางเพื่อที่จะให้ผู้ศึกษาได้พิจารณาว่าทางใดเหมาะสมที่สุด กรณีศึกษาที่ไม่มีทางเลือกจะไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้
- 3) มีสาระที่น่าสนใจ สนุกสนาน แทรกข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
- 4) ให้ข้อมูลที่เพียงพอในการกำหนดปัญหาหรือประเด็นในการตัดสินใจ กรณีศึกษาไม่ควรยากเกินไปจนผู้เรียนไม่สามารถหาคำตอบได้ หรือง่ายเกินไปจนผู้เรียนไม่ต้องใช้ความสามารถในการคิดมากนัก และกรณีศึกษาที่ดีควรมีทางเลือกในการตัดสินใจอย่างเด่นชัด
- 5) มีความสอดคล้องกับเนื้อหาทางจริยธรรม มีความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียนในระดับชั้นที่จะสอน
- 6) ปรับให้เป็นกิจกรรมที่แสดงออกหรือเคลื่อนไหวได้ หรือจัดให้การเรียนรู้จากกรณีศึกษาเป็นรูปธรรมมากขึ้น ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก เกิดการรับรู้ และปฏิสัมพันธ์
- 7) มีคำถามหรือประเด็นที่จะใช้ในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

Herreid (1997) ได้อธิบายถึง กรณีศึกษาที่ดีควรประกอบด้วย

1) ในการบอกเล่าเรื่องราวในกรณีศึกษาจะต้องมีความน่าสนใจ เป็นเรื่องราวที่มีความใกล้เคียงกับประสบการณ์ของผู้เรียน ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง โดยตอนจบของเรื่องมีประเด็นให้ผู้เรียนได้อภิปรายกัน

2) มีการกระตุ้นความน่าสนใจ โดยใช้เรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง มีปัญหาหรือประเด็นให้ต้องใช้ความคิด

3) มีเป็นประเด็นที่ทันสมัยหรือนำมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

4) เนื้อเรื่องของกรณีศึกษา มีตัวละครที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกร่วมที่จะต้องคิดหาวิธีในการแก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะกระทำบางอย่าง

5) มีการวางเป้าหมายในสิ่งที่จะให้ผู้เรียนได้คิดและรู้สึกร่วมในกรณีศึกษา เพื่อสามารถนำไปสู่เป้าหมายนั้นได้

6) ควรเลือกสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนหรือเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกร่วมในการศึกษาสถานการณ์นั้น

7) มีจุดเน้นของเรื่องที่กำลังกล่าวถึงแนวทางที่ควรปฏิบัติ ที่จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียนได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้

8) ในกรณีศึกษามีเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่มีความขัดแย้งกัน ที่จะทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกิดการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการอภิปราย

9) ในกรณีศึกษามีเหตุการณ์ความจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไข มีการผลักดันให้เกิดการตัดสินใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

10) ในกรณีศึกษา มีการแสดงออกที่อยู่บนหลักการของความเป็นจริง

11) มีความกะทัดรัด เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจได้ มีความยาวเพียงพอสำหรับที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงของกรณีศึกษาได้ แต่ไม่ควรยาวจนเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนเบื่อ และใช้กรณีศึกษาที่ซับซ้อนในผู้เรียนที่มีความพร้อม

นอกจากนี้ Boyd (1980) อธิบายถึง กรณีศึกษาที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1) เนื้อหาที่มีความสมจริง ประกอบด้วยสถานการณ์

2) เป็นเรื่องสั้นๆ ที่มีการนำเสนอเรื่องราวข้อเท็จจริงเป็นลำดับอย่างชัดเจน

3) มีข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการแก้ปัญหาที่นำเสนอ

4) มีตัวละครที่มีความน่าเชื่อถือ น่าสนใจ และควรหลีกเลี่ยงการใช้ตัวละครที่มาจากนิทาน

5) มีประเด็นที่เป็นปัญหา หรือมีเรื่องราวขัดแย้งกันระหว่างตัวละคร

6) ควรหลีกเลี่ยงรายละเอียดที่ไม่มีความจำเป็น

7) เนื้อเรื่องในตอนท้าย เป็นสถานการณ์ที่มีจุดจบแบบเปิดกว้างไม่มีการให้ทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์

8) ทางออกอาจจะมีหลายทางสำหรับประเด็นที่เป็นคำถาม หรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

9) เนื้อเรื่องมีความยาวเหมาะสมที่จะสามารถอ่านในชั้นเรียนได้อย่างรวดเร็ว

10) เป็นสถานการณ์ที่สามารถกระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็น หรืออภิปรายในกลุ่ม

จากการศึกษาประเภทของกรณีศึกษา และกรณีศึกษาที่ดีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ สามารถนำมาพิจารณาเพื่อเลือกกรณีศึกษาในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับผู้เรียน โดยกรณีศึกษาควรมีลักษณะดังนี้

1) เนื้อหา

1.1) มีเนื้อหาสอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้เรื่องความซื่อสัตย์ ได้แก่ การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง การมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน การไม่แสวงหา

ผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น และการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น

1.2) เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่4 ไม่ควรยากหรือง่ายจนเกินไป

1.3) เนื้อหาที่มีความยาวที่เพียงพอและเหมาะสมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ยาวจนเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนเบื่อได้ หรืออาจจะเป็นการลดความสนใจของผู้เรียนได้

2) ลักษณะของบุคคลหรือตัวแบบ

2.1) มีความน่าเชื่อถือ และอยู่ในบริบทที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

2.2) มีการแสดงพฤติกรรมตัวอย่างที่ขัดแย้งกันระหว่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ และบุคคลที่ไม่มีความซื่อสัตย์เพื่อให้ผู้เรียนทำนายหรือคาดการณ์ถึงผลจากการแสดงออกของตัวอย่าง โดยจะเป็นการฝึกการคิด วิเคราะห์ เปรียบเทียบจากความเข้าใจของผู้เรียน

3) ลักษณะของสถานการณ์

3.1) เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือมีความใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันมีความน่าสนใจ ดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดการสังเกต

3.2) เป็นสถานการณ์ที่ต้องมีการตัดสินใจโดยผู้เรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปรายในเรื่องของการกระทำ ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์หรือความไม่ซื่อสัตย์

3.3) ในสถานการณ์ควรมีการสอดแทรกแนวคิดในเรื่องของการกระทำและผลของการกระทำ โดยให้ผู้เรียนได้เห็นถึงตัวอย่างของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่มีความซื่อสัตย์แล้วได้รับผลตอบแทน เช่น ได้รับการยอมรับจากสังคม ได้รับรางวัล ได้รับคำชมเชยหรือการยกย่อง หรือตัวอย่างของบุคคลที่ไม่มีความซื่อสัตย์แล้วได้รับการลงโทษหรือไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมโดยเสนอหลังการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนปรับกับความเข้าใจของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริง

4) ประเด็นคำถาม

4.1) มีคำถามหรือประเด็นสำคัญ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้เรื่องความซื่อสัตย์ มีลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกร่วมในการตัดสินใจซึ่งเป็นการฝึกการใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความซื่อสัตย์หรือไม่ซื่อสัตย์ จากการตอบคำถามหรือประเด็นนั้น

4.2) ประเด็นคำถามสามารถกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้

2.6 ขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ขั้นตอนของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการสอน โดยผลการศึกษา มีดังนี้

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545) ได้นำเสนอขั้นตอนในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ไว้ดังนี้

1) **ขั้นเตรียม** ผู้สอนควรมีการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 5-7 คน และมีการแนะนำวิธีการศึกษาคำกรณีให้ชัดเจนถึงจุดมุ่งหมายหรือปัญหาที่ผู้เรียนจะต้องพิจารณาการตอบคำถามหลังการศึกษา เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ได้มีการศึกษาบทเรียนด้วยความตั้งใจอย่างแท้จริง

2) **ขั้นเสนอกรณีศึกษา** ผู้สอนมีการเลือกใช้กรณีศึกษาในรูปแบบเอกสารสไลด์ วิดิทัศน์ บทเรียน การ์ตูน การเล่านิทาน บทบาทสมมติ เป็นต้น ในกรณีที่ผู้สอนใช้วิธีการเล่านิทาน ควรมีการใช้สื่อประกอบการเล่า เช่น รูปภาพ ข้อความสำคัญ โดยติดภาพหรือข้อความไว้ตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนหรือศึกษาในขั้นวิเคราะห์

3) **ขั้นวิเคราะห์** ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันอภิปราย ระดมพลังสมองรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษาเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและสรุปผลการอภิปรายของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งอาจมีตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายต่อชั้นเรียนหรือเป็นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนก็ได้ และควรมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดาน เพื่อให้ผู้เรียนได้พิจารณาผลการวิเคราะห์นั้นอีกครั้ง ก่อนจะสรุปข้อคิดเห็น

4) **ขั้นสรุป** ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีศึกษา โดยผู้สอนควรเสนอหลักการหรือข้อปฏิบัติที่สัมพันธ์กับกรณีศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีหลักการและมีแนวทางการปฏิบัติที่กว้างขวางขึ้น

5) **ขั้นประเมิน** ผู้สอนสามารถประเมินได้จากการตอบปัญหาการสังเกตการร่วมสนทนาการรายงานการตอบคำถามและการทำงานกลุ่มของผู้เรียน

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2547) ได้อธิบายว่า ขั้นตอนในการใช้กรณีศึกษา มีดังนี้

1) ผู้สอนทบทวนความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้แก่ผู้เรียนก่อน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ หรืออภิปรายกลุ่ม

2) แบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยในการแบ่งกลุ่มไม่ควรให้สมาชิกมีมากกว่ากลุ่มละ 10 คน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง

3) ผู้สอนแนะนำวิธีการประชุมกลุ่มให้ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการระดมความคิด โดยมีการกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจน และมีการคิดตัดสินใจร่วมกัน

4) ผู้สอนแจกใบงานกรณีศึกษา โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมในใบงาน และให้เวลาในการอภิปรายกลุ่มอย่างเพียงพอและเหมาะสม

5) ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน

6) ผู้สอนสรุปการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากกรณีศึกษา โดยไม่เน้นการตัดสินว่าถูกหรือผิด มีการเน้นว่าแต่ละกลุ่มมีเหตุผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งเหตุผลนี้จะเป็นตัวประเมินความคิดของผู้เรียน

ทศนา แคมมณี (2551) อธิบายถึงขั้นตอนของการใช้กรณีศึกษาว่ามีขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้สอนนำเสนอกรณีศึกษา
- 2) ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษา
- 3) ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
- 4) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ
- 5) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียนและร่วมกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

6) ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการใช้กรณีศึกษาในห้องเรียน ว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กิจกรรมก่อนการเริ่มอภิปรายกรณีศึกษา

การเริ่มอภิปรายกรณีศึกษาจำเป็นต้องทำให้ผู้เรียนมีความสนใจพร้อมเพรียงกัน บางครั้งจึงยังไม่สามารถเริ่มต้นได้ทันที ดังนั้นควรจัดให้มีกิจกรรมก่อนเริ่มอภิปรายกรณีศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) การแนะนำเพื่อเข้าสู่กรณีศึกษา คือ การที่ผู้สอนเริ่มนำผู้เรียนเข้าสู่ประเด็นปัญหาหรือนำเข้าสู่กรณีศึกษาที่ผู้เรียนได้ศึกษามาแล้ว โดยผู้สอนอาจจะเปิดประเด็นด้วยการใช้คำถาม เช่น ผู้เรียนท่านใดบ้างที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแบบเดียวกันกับเนื้อเรื่องในกรณีศึกษา ผู้เรียนท่านใดบ้างเคยอยู่ในสถานการณ์แบบนั้นมาก่อน เป็นต้น

2) การนำสื่อการสอนอื่นๆ มาประกอบในการเรียนกรณีศึกษา เช่น วิดีทัศน์ ข่าว หรือบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในกรณีศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การอภิปรายกรณีศึกษา

การเรียนการใช้กรณีศึกษาจะเป็นการเน้นในเรื่องของการอภิปราย เพื่อเกิดผลลัพธ์ที่ได้ ตรงกับวัตถุประสงค์ของการสอน ดังนั้นกระบวนการอภิปรายกรณีศึกษาจะประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1) การเริ่มต้นการอภิปราย เป็นการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้ตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษานั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอภิปรายตามประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับกรณีศึกษาตามที่คุณสอนได้ มอบหมาย โดยคำถามส่วนใหญ่ที่ผู้สอนจะให้ผู้เรียนตอบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คำถามทางตรง ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลในกรณีศึกษาและผู้เรียนสามารถตอบได้โดยตรง เช่น ถ้าผู้เรียนเป็นบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ตามที่เสนอกฎนั้น ผู้เรียนจะมีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างไร ส่วนคำถามอีกประเภทหนึ่งคือ คำถามทางอ้อม ที่อาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาโดยตรงและอาจไม่ได้เป็นคำถามที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนตอบ เช่น ผู้เรียนมีความเห็นเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง โดยปกติแล้วผู้สอนจะต้องเน้นการอภิปรายในประเภทคำถามทางตรงที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษามากกว่า เพราะเวลาที่ใช้ในการอภิปรายคำถามทางอ้อมอาจจะไม่ได้มีมากนัก

2) การเข้าสู่ประเด็นและการวิเคราะห์ โดยผู้สอนจะต้องเป็นผู้นำผู้เรียนเข้าสู่การอภิปรายและหาทางเลือก ดังนั้นผู้สอนต้องพยายามให้ผู้เรียนมองเห็นประเด็นปัญหาว่าประเด็นใดเป็นประเด็นหลักและประเด็นใดเป็นประเด็นทั่วไป และพยายามให้ผู้เรียนมีข้อตกลงร่วมกันถึงทางแก้ปัญหาหรือสรุปประเด็นคำถามที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์หรืออาจทำให้ผู้เรียนหลง

ประเด็นในการอภิปรายได้ นอกจากนี้ ผู้สอนควรที่จะชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงประเด็นทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษานั้นๆ ด้วย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นประเด็นที่จะสามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคตได้

3) ทางเลือกองค์ประกอบการตัดสินใจและการตัดสินใจ หลังจากการเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนจะต้องตีกรอบและลดจำนวนของทางเลือกในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ผู้สอนควรจะบันทึกทางเลือกในการแก้ปัญหาหน้าชั้นเรียนไว้ด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหลงไปในบางประเด็น และจะทำให้สามารถวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยในแต่ละทางเลือกอย่างชัดเจน อีกทั้งเพื่อให้ระหว่างการอภิปรายทางเลือกในการแก้ปัญหาเป็นไปตามขั้นตอน ในทางปฏิบัติผู้สอนควรลดจำนวนทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนได้พิจารณาร่วมกันว่าควรเริ่มต้นการอภิปรายในทางเลือกใดก่อนหรือหลังทางเลือกใดควรตัดออกโดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลในการนำไปปฏิบัติใช้ซึ่งอาจตัดทางเลือกที่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือมีโอกาสที่จะทำสำเร็จน้อย

4) การปฏิบัติจริงและแผนการนำไปใช้ ในการอภิปรายในส่วนของการนำทางเลือกไปปฏิบัติจริงนั้นผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนมีการอภิปรายในภาพรวม ดังนั้นผู้สอนอาจจะกลับไปตั้งองค์ประกอบการตัดสินใจทางเลือกอีกครั้งเพื่อเป็นการให้ผู้เรียนได้มองเห็นประเด็นในการนำเอาทางเลือกไปใช้จริง ผู้สอนควรคัดเลือกให้ผู้เรียนที่เห็นด้วยกับทางเลือกหรือทางเลือกนั้นๆ เป็นผู้อภิปรายในลักษณะการที่จะนำไปใช้จริงก่อน เพื่อให้การอภิปรายในอยู่ในกรอบและไม่หลุดประเด็น

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปกรณีศึกษา

การสรุปกรณีศึกษา ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญ เนื่องจากการสรุปคือกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากการอภิปรายและนำผลที่ได้มาเป็นข้อสรุปที่เกิดขึ้นจากการเรียนด้วยกรณีศึกษานั้นๆ โดยผู้สอนอาจจะมอบหมายให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปกรณีศึกษาเองหรือผู้สอนช่วยสรุปเป็นประเด็นสำคัญต่างๆ ให้ที่ละประเด็น โดยชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อด้อยของแต่ละประเด็นเพื่อการนำไปใช้ได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษาการลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่กล่าวมานี้ สามารถสรุปได้ว่าขั้นตอนของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมการ ก่อนนำเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนจะต้องทำการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม และควรมีการแนะนำวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่ผู้เรียนต้องพิจารณา โดยผู้สอนต้องเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายเอาไว้ เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มนำเสนอกรณีศึกษา ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะศึกษากรณีหรือเรื่องราวที่จะนำมาเสนออย่างพร้อมเพรียงกัน

2) ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา โดยวิธีการนำเสนอทำได้หลายวิธีเช่นการใช้กรณีศึกษาที่เป็นเอกสารให้ผู้เรียนอ่านการเล่าให้ฟังการใช้สื่ออื่นๆ เช่น วิดีทัศน์ สไลด์ ภาพยนตร์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา และทำความเข้าใจในกรณีศึกษาหรือประเด็นสำคัญด้วยตนเอง

3) ชั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาร่วมกันภายในกลุ่ม เป็นการให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ผู้สอนได้มอบหมาย เพื่อได้ข้อมูลที่จะนำไปอภิปรายระหว่างกลุ่มตามประเด็นดังกล่าว

4) ชั้นอภิปรายกรณีศึกษา ให้ผู้เรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม มาร่วมอภิปรายกันระหว่างกลุ่มตามประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ผู้สอนได้มอบหมาย

5) ชั้นสรุปผลการเรียนรู้ ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปของการเรียนรู้ที่ได้จากกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ผสมผสานประสบการณ์ความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเข้าด้วยกัน พร้อมนำไปประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

2.7 ประโยชน์ของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

ทิตินา แชมมณี (2551) อธิบายถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ดังนี้

1) ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ไขปัญหา โดยจะช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น

2) ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกกับการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงและได้ฝึกแก้ไขปัญหา ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาเมื่อต้องเผชิญปัญหานั้นในสถานการณ์จริง

3) ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4) การใช้กรณีศึกษาจะให้ผลดีมากสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย

ฉันทนา ภาคบงกช (2528) ได้อธิบายว่าประโยชน์ของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกเผชิญกับปัญหาต่างๆ ก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง และสามารถเผชิญกับปัญหาได้จำนวนมาก ภายในเวลาจำกัด

1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

2) ผู้เรียนมีความสนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่เกิดการเบื่อหน่าย

3) ผู้เรียนมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น

4) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้อย่างชัดเจน

5) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือกันโดยไม่คำนึงถึงการแข่งขัน

6) เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่มีระบบ ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการพิจารณาเหตุการณ์ที่เรียนอย่างรอบคอบ อภิปรายถึงปัญหา ได้อย่างมีหลักการ มีเหตุผล ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นทิศทางแนวความคิดของตนได้อย่างชัดเจน

7) ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาที่ยุ่ยาก ซับซ้อน ให้เป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น

8) ทำให้ผู้สอนได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนการสอน

9) ใช้แนวทางกระบวนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในอนาคต

10) หากมีการผิดพลาดในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่ไม่ส่งผลทำให้เกิดความเสียหายจริง แต่จะเป็นบทเรียนที่สอนให้รู้จักการปรับปรุงต่อไป

Cliff และ Wright (1996) ได้อธิบายว่า ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา คือ ช่วยให้ ผู้เรียนระลึกได้ในเรื่องที่เคยเรียนรู้มาก่อน ทำให้นำมาปรับกับความรู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล สามารถนำ สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ ช่วยให้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การวินิจฉัย เกิดการเรียนรู้ แบบเข้าใจ รวมทั้งได้ศึกษาในเรื่องที่เป็นจริง ได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหาจากกรณีศึกษา

จากการกล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเรียนรู้ผ่าน กรณีศึกษา คือ ผู้เรียนได้ศึกษากรณีศึกษาที่มาจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงหรือจากเรื่องที่ใกล้เคียงกับ ความจริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในสิ่งที่เรียน กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกร่วมกับสถานการณ์ที่ ได้ศึกษา ได้ฝึกใช้ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ เกิดความเข้าใจและสามารถนำข้อสรุปที่ ได้จากการเรียนรู้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง อีกทั้งส่งเสริมในด้าน ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียน และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากการที่ได้แสดงความ คิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาการนำ แนวทางการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษามาใช้ในการพัฒนาในการเรียนการสอนในหลายสาขาวิชา และการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสามารถพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

ชรัยีนาท จิตต์บรรเทา (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลองและ กรณีศึกษาที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ่อ (นนทวิทยา) อำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังจากมีการเรียนรู้ด้วย กรณีศึกษา

ฐานันดร ปริดาภิษฎยาธรัตน์ (2548) ศึกษาการนำกรณีศึกษามาประกอบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีในหัวข้อดังนี้ รูปแบบมีความเหมาะสม มีความ สอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยาย สามารถเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาได้เข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้เนื้อหา ตรงตามวัตถุประสงค์ช่วยประหยัดเวลาในการศึกษา มีส่วนช่วยเพิ่มผลคะแนนในการเรียน เพิ่มทักษะ ในการประยุกต์ เป็นเอกสารประกอบการเรียนที่มีประโยชน์ ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาที่บรรยาย ผู้สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดผู้สอนสามารถตอบข้อซักถามได้ชัดเจนและมีความคิดเห็นในระดับปาน กลางในการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน

ธีวินท์ นฤนาท (2555) ได้ศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา LSC406 สัมมนาการจัดการลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน สาขาวิชาการจัดการลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2/2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ กรณีศึกษาในรายวิชา LSC406 สัมมนาการจัดการลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน โดยทำการสำรวจจาก นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา LSC406 สัมมนา การจัดการลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปี การศึกษา 2554 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถามผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ การ

นำกรณีศึกษามาใช้ในการจัดทำโครงการทางลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน แสดงให้เห็นว่า กระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ส่วนผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา พบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยกรณีศึกษาอยู่ในระดับมาก

วันฤดี สุขสงวน (2547) ได้ศึกษาในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนการสอนแบบใช้กรณีศึกษาประกอบการเรียนสรุปได้ว่าการสอนแบบใช้กรณีศึกษามีผลต่อความสัมฤทธิ์ผลของการเรียนสูงขึ้น นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการใช้กรณีศึกษาและทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

วรพรรณ กระจ่างทอง (2550) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาสารณะและหลักการทางสังคมวิทยา เรื่อง สถาบันครอบครัว สถาบันการเมืองโดยใช้วิธีสอนแบบกรณีศึกษา (case study) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ซึ่งผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน และสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบกรณีศึกษา ทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดี

วรศักดิ์ ชันทอง (2544) ศึกษาการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณาที่มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นกรณีศึกษา เครื่องมือที่ใช้ คือแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณาตามเกณฑ์ของ Kohlberg ทำการทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มจำนวน 140 คน แล้วเรียงคะแนนที่ได้จาก น้อยไปหามาก คัดเฉพาะนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยที่สุดตามลำดับ จำนวน 30 คน มาอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาที่มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นกรณีศึกษา เมื่ออ่านจบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาตามเกณฑ์ ของ Kohlberg อีกครั้ง แล้วนำผลของการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมมาเปรียบเทียบผลการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาตาม เกณฑ์ของ Kohlberg ผลการวิจัยพบว่าผลของการทำแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาตามเกณฑ์ของ Kohlberg ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาเพิ่มสูงขึ้นหลังการทดลอง

อัจฉิมา จินวาลา (2535) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและกรณีศึกษาที่มีต่อความรับผิดชอบต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองเสื่อน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษา มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนสูงขึ้น กล่าวคือ กรณีศึกษาสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อโรงเรียนได้

Mead (1993) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนเนื้อหาทางจริยธรรมโดยการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาในโรงเรียนวิชาชีพจำนวน 3 แห่ง คือ การแพทย์ ชุรกิจ และการศึกษา พบว่า ครูสอนจริยธรรมในโรงเรียนดังกล่าวพบปัญหาที่เกี่ยวกับการสอนจริยธรรมที่ค่อนข้างยุ่งยาก เนื่องจากไม่สามารถนำทฤษฎีทางจริยธรรมธรรมมาใช้ในการปฏิบัติได้โดยตรงจึงจำเป็นต้องมีการนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางจริยธรรม การศึกษาแยกเป็นสองลักษณะคือ (1) การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาในการ

ปฏิบัติตามหลักการและกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมเพื่อแก้ไขปัญหา (2) การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาเพื่อเชื่อมโยงอิทธิพลของความเชื่อทางจริยธรรม ความคิดสร้างสรรค์และการตัดสินใจของนักเรียน พบว่าการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาสะท้อนให้นักเรียนเห็นการกระทำของตนเอง ช่วยให้เชื่อมโยงสถานการณ์ได้อย่างต่อเนื่องกัน และยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับ

Ward (1998) ได้ศึกษาความกระตือรือร้น ความร่วมมือในการเรียนแบบกรณีศึกษาผ่านเว็บที่มีรูปแบบของประเด็นการศึกษาผ่านเว็บ แบบตัวอักษร และแบบกราฟิก โดยมีเนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับด้านธุรกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนโดยใช้ภาพสถานการณ์ในกรณีศึกษาสร้างประเด็นเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และทำให้ผู้เรียนมีการเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาจำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้ประเด็นจากสถานการณ์ในกรณีศึกษาแบบรู้สึกเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และมีการเรียนแบบร่วมมือทำให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกรายวิชา

Gabel (1999) ได้ศึกษาการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษาผ่านทางอินเทอร์เน็ต พบว่า วิธีการสอนแบบกรณีศึกษาสามารถพัฒนาการคิดแบบมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียนได้ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหาช่วยเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้แบบร่วมกันและสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในการเรียนรู้ในรายวิชาดังกล่าวได้

Herreid (1999) ได้ศึกษาการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาไปใช้ในการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์และการทำวิจัย ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษามีกระบวนการเรียนแบบเป็นกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน รู้สึกมีส่วนร่วม และยังทำให้มีผลการเรียนดีขึ้น

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการใช้กรณีศึกษาส่งผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้เรียนมีความพึงพอใจ สนุกสนาน ทำให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเรียน มีความกระตือรือร้น เกิดความร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ได้ดี พัฒนาการคิดแบบมีวิจารณญาณ มีทักษะการให้เหตุผลในการพิจารณาเหตุการณ์ ผักแก้ไข้ปัญหาต่างๆก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง และยังพบการศึกษาที่นำการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาไปใช้ในการสอนจริยธรรม พบว่า สามารถสะท้อนให้นักเรียนเห็นการกระทำของตนเอง สะท้อนถึงองค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับ และสามารถนำไปเชื่อมโยงในการปฏิบัติได้

สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นรูปแบบการเรียนรู้ผ่านการนำเสนอกรณีศึกษาหรือตัวอย่างเรื่องราวที่เกิดจากสถานการณ์จริง หรือเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง และในกระบวนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลจากเรื่องราวต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ อีกทั้งกระบวนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษายังสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีการเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการคิดค้น หาคำตอบ และรู้จักสรุปความคิดด้วยตนเอง และจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสามารถนำมาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม อาทิ ความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ และความเมตตา กรุณา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ด้วยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

ตอนที่ 3 ลักษณะพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีอายุระหว่าง 9-10 ปี อยู่ในช่วงของวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งลักษณะพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลายประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

พัฒนาการทางจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget

Piaget (1971) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 2 ขั้น ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Piaget (1971)

ขั้น (Stages)	คำอธิบาย (Description)
เฮเทอโรนอมัส (Heteronomous) อายุประมาณ 1-8 ปี	เป็นระยะที่เด็กยึดกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานทางจริยธรรมมาจากผู้มีอำนาจเหนือตน และถือว่าเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ โดยจะไม่มีคำถามถึงสาเหตุในการกระทำ
ออโทโนมัส (Autonomous) อายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป	เป็นระยะที่เด็กเริ่มพัฒนาจริยธรรมขึ้นสู่ความคิดที่เป็นของตนเอง โดยจะเชื่อว่ากฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคล ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ จะมีการพิจารณาจากแรงจูงใจของผู้กระทำ หรือผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วย

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg

Kohlberg (1976) แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Kohlberg (1976)

ระดับ (Level)	ขั้น (Stages)	คำอธิบาย (Description)
ระดับ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre-conventional)	ขั้นที่ 1 การลงโทษ และการเชื่อฟัง อายุ 2-7 ปี	บุคคลจะปฏิบัติตามผู้มีอำนาจเหนือกว่า เนื่องจากจะกลัวการถูกลงโทษ
	ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ส่วนตน อายุ 7-10 ปี	บุคคลจะกระทำพฤติกรรม เมื่อเห็นว่ามิผลตามมาด้วยสิ่งที่ตนต้องการ เช่น รางวัลหรือคำชม และจะมีการกระทำซ้ำอีกเมื่อมีการหวังรางวัล
ระดับ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional)	ขั้นที่ 3 ทำตามสิ่งที่สังคมเห็นชอบ อายุ 10-13ปี	บุคคลจะกระทำตามความคาดหวังของผู้อื่น หรือปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อให้สังคมยอมรับ
	ขั้น 4 ทำตามกฎระเบียบของสังคม อายุ 13-16 ปี	บุคคลจะมีการคำนึงถึงการทำตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับอย่างเคร่งครัด
ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post-conventional)	ขั้นที่ 5 ขึ้นทำตามค่านิยม อายุ 16 ปี ขึ้นไป	การกระทำต่างๆ จะมีการพิจารณาด้วยเหตุผลว่าสิ่งใดถูก ผิด ขึ้นอยู่กับค่านิยม และความคิดเห็นส่วนบุคคล
	ขั้นที่ 6 ขึ้นทำตามหลักการอุดมคติสากล วัยผู้ใหญ่	สิ่งที่บุคคลปฏิบัติ จะขึ้นอยู่กับอุดมคติสากลและมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่ยึดถือ

พัฒนาการทางสติปัญญา

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

Piaget (1971) มีการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการที่เป็นไปตามลำดับขั้น สรุปลงได้ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

ขั้น (Stages)	คำอธิบาย (Description)
ขั้นการใช้ประสาทสัมผัส (Sensorimotor Stage) แรกเกิดถึง 2 ปี	เริ่มจากเด็กจะมีปฏิกริยาที่เกิดขึ้นได้เองโดยประสาทอัตโนมัติ และค่อยๆ พัฒนา การเคลื่อนไหวเป็นแบบมีจุดหมาย เป็นการทดลองพฤติกรรมแบบลองผิดลองถูก จนสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ได้
ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) อายุ 2-7 ปี	มีพัฒนาการทางด้านภาษา เรียนรู้การใช้สัญลักษณ์ได้ มีการเข้าใจความหมายของจำนวนเลข มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวได้ดีขึ้น สามารถคิดหาเหตุผลมาใช้แก้ปัญหา แต่การคิดจะยังไม่มีการวางแผน ไม่มีการวิเคราะห์ เพราะเหตุผลยังขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนเองรับรู้เป็นส่วนใหญ่
ขั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม (Concrete Operation Stage) อายุ 7-11 ปี	สามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ คิดเปรียบเทียบ คิดย้อนกลับได้ เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ และความสัมพันธ์ของตัวเลขเพิ่มขึ้น สามารถใช้เกณฑ์ในการแบ่งสิ่งต่างๆ ออกเป็นหมวดหมู่ได้ สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมได้ มีความสามารถในการจำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เข้าใจในความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่นได้
ขั้นปฏิบัติการเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage) อายุ 12 ปีขึ้นไป	มีความสามารถในการคิดหาเหตุผลที่นอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ได้ มีการคิดที่เป็นระบบ สามารถที่จะมีการตั้งข้อสมมุติฐานในการคิด และตรวจสอบสิ่งที่ตนเองคิดได้ มีความสามารถที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม

จากการศึกษาลักษณะพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget (1976) พบว่า เด็กวัยดังกล่าวจะสามารถเข้าใจในเรื่องของจริยธรรมอย่างมีเหตุผล และตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976) ได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า เป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการกระทำพฤติกรรมเพื่อหวังผลในสิ่งที่ตนต้องการ เช่น รางวัล คำชมเชย เป็นต้น และจะประพฤติปฏิบัติ ตามเกณฑ์ของสังคม หรือการกระทำจะเป็นไปตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ในด้านลักษณะพัฒนาการทางความคิด ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1971) พบว่า วัยเด็กตอนปลาย มีความสามารถในการคิดเปรียบเทียบ คิดได้อย่างเป็นระบบ และสามารถอ้างอิงสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผล

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษามาใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้แก่นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่อยู่ในช่วงของวัยเด็กตอน

ปลาย เนื่องจาก ในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจะเน้นในเรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ด้วยการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น ถือเป็นกระบวนการที่ต้องมีการใช้ทักษะการคิด ตัดสินใจ และให้เหตุผลในการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะสอดคล้องกับความสามารถทางสติปัญญาของวัยเด็กตอนปลาย นอกจากนี้ ในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ที่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยนำเสนอกรณีศึกษา หรือเรื่องราวให้ผู้เรียนได้ศึกษา จึงควรประกอบด้วยพฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่สังคมเห็นชอบว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ควรปฏิบัติ และให้เห็นแบบอย่างพฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ที่สังคมไม่ยอมรับ หรือเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเปรียบเทียบทำความเข้าใจ พร้อมแสดงให้เห็นชัดเจนถึงผลที่ได้รับจากการมีความซื่อสัตย์ เช่น การได้รับรางวัล การได้รับคำชมเชย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมกับลำดับขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของวัยเด็กตอนปลาย

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ โดยศึกษาความหมาย ประเภท และพฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ตามองค์ประกอบ พบว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมา และเหมาะสมทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น โดยสามารถวัดได้จากพฤติกรรมบ่งชี้ 7 ด้าน คือ 1) การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2) การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 3) การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย 4) การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน 5) การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง 6) การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น 7) การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น (Hsieh, 2004; Li et al., 2014; Somanathan & Rubin, 2004; Van Lange & Kuhlman, 1994; เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2523; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน, 2525; วรวิทย์ ชีช่วง, 2536; หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2525)

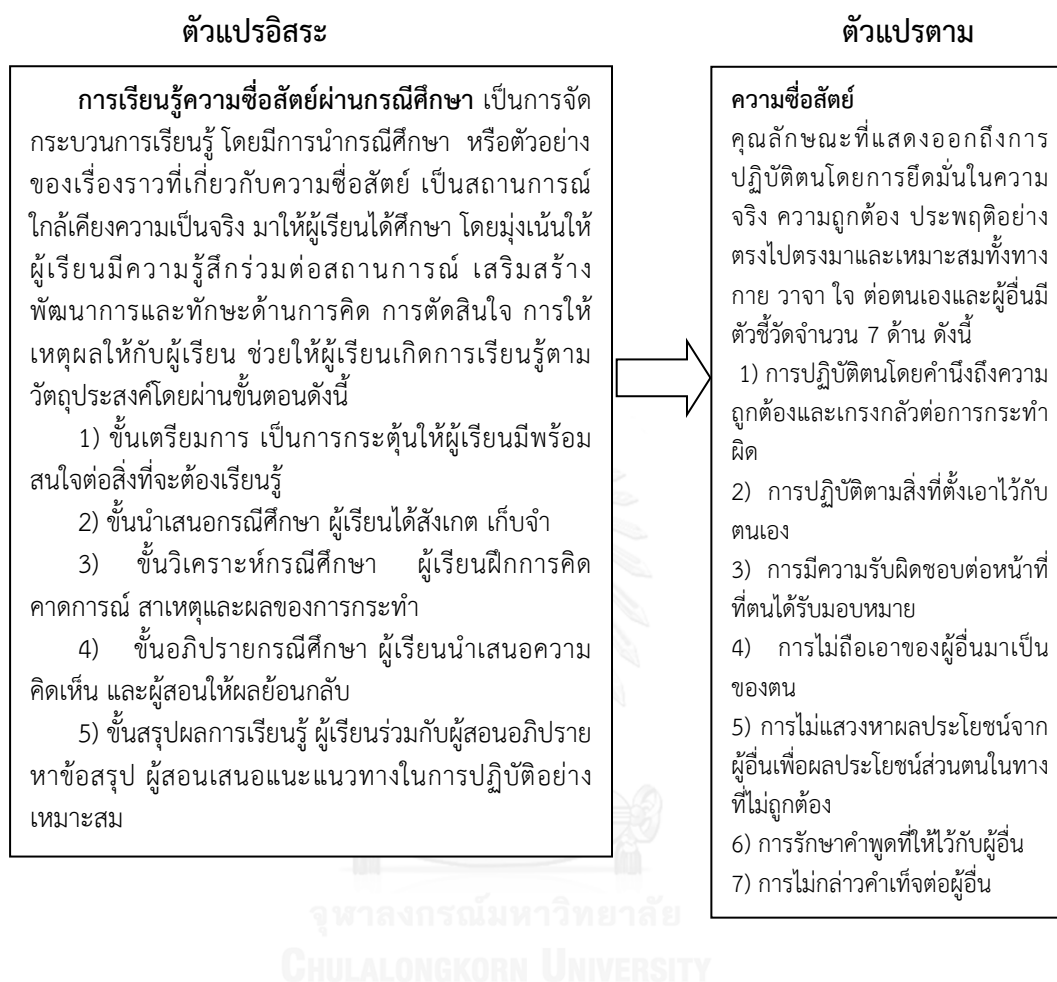
จากนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการและแนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1977) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1976) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976) และทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner (1974) พบว่า ความซื่อสัตย์ซึ่งมีองค์ประกอบในส่วนของความรู้ความคิด ความรู้สึก และการกระทำนั้น แนวทางการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สามารถทำได้โดย การจัดให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ โดยให้ผู้เรียนได้สังเกตตัวอย่างของผู้ที่มีความซื่อสัตย์และผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการรับรู้หรือคาดการณ์ผลของการกระทำที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวอย่าง โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ พฤติกรรมที่ตัวอย่างแสดงออก และผลจากการแสดงออกนั้นด้วยตนเอง ควรมีประเด็นที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการใช้เหตุผลในการประเมิน โดยฝึกการตัดสินใจว่า สิ่งใดควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ และควรเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น หรือร่วมอภิปรายกับกลุ่มเพื่อนและผู้สอน เพราะหากผู้เรียนได้รับเหตุผลใดๆ ที่เหนือกว่าที่ตนใช้ผู้เรียนจะมีการเปรียบเทียบกับการวิเคราะห์หรือเหตุผลเดิมของตน ทำให้เกิดความขัดแย้งในโครงสร้างทางความคิด

และจะเกิดการเชื่อมโยงความเข้าใจเดิมเข้ากับความรู้หรือข้อมูลใหม่ซึ่งหากมีการชี้แนะอย่างเหมาะสมจากผู้สอน จะเป็นการช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ให้ดีขึ้นได้ พร้อมทั้งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และหากผู้เรียนกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความซื่อสัตย์ หรือได้เห็นตัวอย่างของผู้ที่มีความซื่อสัตย์แล้ว ได้รับแรงเสริมในทางบวก เช่น ได้รับรางวัล หรือคำชมเชยกย่อ่ง ก็จะเป็นการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับผู้เรียนได้

จากการศึกษากระบวนการและแนวทางในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ดังกล่าว พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา (Case-based learning) ทั้งนี้เพราะ การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการนำกรณีศึกษา หรือตัวอย่างของเรื่องราวที่เกิดจากสถานการณ์จริง หรือใกล้เคียงความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้ศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกที่เป็นจริงหรือรู้สึกมีส่วนร่วมต่อสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนนำเรื่องที่ได้อ่าน การศึกษามาเป็นข้อมูลในการคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มและสรุปสาระสำคัญหรือแนวทางนำไปใช้ได้จริงอย่างเหมาะสมร่วมกับผู้สอน ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Cliff & Wright, 1996; DeYoung, 1990; ฉันทนา ภาคบงกช, 2528; ทิศนา แคมมณี, 2551; สมพงษ์ จิตระดับ, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553; สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2545) และจากการศึกษา งานวิจัยที่ผ่านมา ที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา พบว่า การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อโรงเรียน อัจฉิมา จินวาลา (2535) ความมีน้ำใจ ชรีรย์นาท จิตต์บรรเทา (2538) และความเมตตากรุณา วรศักดิ์ ชันทอง (2544) ดังนั้น การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมได้ จึงอาจจะส่งผลต่อการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ด้วยเช่นกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาเป็น แผนการจัดการกิจกรรม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา 3) ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาร่วมกันภายในกลุ่ม 4) ขั้นการอภิปรายกรณีศึกษาระหว่างกลุ่ม และ 5) ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ โดยมีการปรับแผนการจัดการกิจกรรมให้เข้ากับบริบท การศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้สำหรับเสริมสร้างความซื่อสัตย์ 7 ด้าน คือ 1) การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2) การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 3) การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย 4) การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน 5) การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง 6) การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น และ 7) การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น

จากการศึกษาตัวแปรความซื่อสัตย์และการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 การออกแบบการวิจัย
- ตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ตอนที่ 4 การดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล
- ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 197 คน ซึ่งการเลือกโรงเรียน ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อความเหมาะสม คือ 1) เป็นโรงเรียนรัฐบาล ประเภทสหศึกษา และมีการจัดห้องเรียนโดยความสามารถของนักเรียน 2) มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) ผู้บริหาร ครูในสถานศึกษา รวมถึงผู้ปกครอง เห็นความสำคัญในการวิจัย และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดกลุ่มนักเรียนเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ดังนี้

- 1) จัดให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 197 คน ทำแบบวัดความซื่อสัตย์ (Pretest) และนำคะแนนรวมแต่ละห้องที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ ด้วยการทดสอบ One-way ANOVA ซึ่งพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 5 ห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังปรากฏในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน

ห้องเรียน	N	M	SD	sig
ป.4/1	40	71.40	9.405	.572
ป.4/2	39	72.79	8.727	
ป.4/3	40	71.63	9.339	
ป.4/4	40	69.68	7.879	
ป.4/5	38	70.39	8.484	

*p < .01

2) ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก ได้กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนห้อง ป.4/1 จำนวน 40 คน ที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนห้อง ป.4/3 จำนวน 40 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มแสดงไว้ในตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบการทดลอง	จำนวน		
		ชาย	หญิง	รวม
กลุ่มทดลอง	ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์	20	20	40
กลุ่มควบคุม	เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน	20	20	40

ตอนที่ 2 การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม ที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ตามหลักสูตรของโรงเรียน โดยมีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest) และการวัดผลในระยะติดตามผล (Follow-up) โดยมีการเว้นระยะเวลาหลังจากการทดลองเป็นเวลา 1 เดือน ดังเสนอในตารางที่ 3.3 ดังนี้

ตารางที่ 3.3 รูปแบบการวิจัย (Research Design)

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง	การทดลอง	หลังการทดลอง	ระยะติดตามผล
E	O ₁	X	O ₂	O ₃
C	O ₁	-	O ₂	O ₃

โดย	E	=	กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา
	C	=	กลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน
	X	=	การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจำนวน 9 ครั้ง
	O ₁	=	การวัดความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง ทดสอบในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง
	O ₂	=	การวัดความซื่อสัตย์หลังการทดลอง ทดสอบทันทีหลังการทดลอง
	O ₃	=	การวัดความซื่อสัตย์ระยะติดตามผล ทดสอบ ในช่วง 1 เดือนหลังการทดลอง

ตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดความซื่อสัตย์ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือและขั้นตอนของการพัฒนาตามลำดับต่อไปนี้

3.1 แบบวัดความซื่อสัตย์

แบบวัดความซื่อสัตย์ มี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์มี 4 ตัวเลือก รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เลขที่ เพศ ชั้นเรียน โรงเรียน และค่าชี้แจงของแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบวัดความซื่อสัตย์ เป็นแบบวัดชนิดสถานการณ์ ที่ประกอบด้วยเรื่องราว ให้ผู้เรียนอ่านแล้วพิจารณาเลือกคำตอบที่ตรงกับเหตุผลของตนเองมากที่สุด 1 ตัวเลือก จากตัวเลือกที่กำหนดให้ 4 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของความซื่อสัตย์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อคำถามที่ครอบคลุมการวัดพฤติกรรมบ่งชี้ความซื่อสัตย์ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2) การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 3) การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย 4) การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน 5) การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง 6) การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น และ 7) การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความซื่อสัตย์

ในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความซื่อสัตย์ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ โดยรวบรวมนิยามของความซื่อสัตย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ซึ่งได้แก่ 1) การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2) การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 3) การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย 4) การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน 5) การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง 6) การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น 7) การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น (กรมวิชาการ, 2523; ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน, 2525; หน่วยศึกษานิเทศก์ กรม-สามัญศึกษา, 2525; วรรณิณี ชีซ่าง, 2536; เจริญศรี บุญสว่าง, 2543; สุดารัตน์ สีทองวัฒนา, 2549; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; Rose-Ackerman, 2001; Khalil, 2004; Carr, 2014)

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดคุณลักษณะ และกำหนดรูปแบบของแบบวัดความซื่อสัตย์ เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ จากนั้นศึกษาหลักการในการสร้างแบบวัดเชิงสถานการณ์ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3. สร้างแบบวัดความซื่อสัตย์ โดยสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมกับลักษณะของความซื่อสัตย์ ตามคำจำกัดความในพฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ที่ต้องการวัด ซึ่งมีทั้งหมด 7 ด้านที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 โดยลักษณะของแบบวัดประกอบด้วย ข้อคำถามที่บรรยายถึงสถานการณ์ที่เป็นเรื่องราวต่างๆ โดยสมมติให้ผู้ตอบกำลังอยู่ในสถานการณ์ ที่ต้องเลือกตัดสินใจตามเหตุผลของตัวเองที่ตรงกับเหตุผลของตนเองมากที่สุด 1 ตัวเลือก จาก 4 ตัวเลือกที่กำหนดให้ ประกอบด้วยตัวเลือกลง 1 ตัวเลือก ที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์ และอีก 3 ตัวเลือกที่แสดงออกถึงการมีความซื่อสัตย์พร้อมเหตุผล ซึ่งใช้แนวคิดในการสร้างตัวเลือกตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976) ที่แบ่งระดับจริยธรรมไว้ 3 ระดับ ในแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้น รวม 6 ชั้น ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับการสร้างจำนวนตัวเลือกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงจะเน้นวัดที่ระดับจริยธรรม 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์สังคม หมายถึง เป็นการเลือกกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง มุ่งหลบหลีกการลงโทษ หรือเลือกกระทำเพื่อแสวงหารางวัลให้ตนเองเท่านั้น

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามเกณฑ์สังคม หมายถึง กระทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม ต้องการให้สังคมยอมรับ

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม หมายถึง กระทำเพราะยึดมั่นในความถูกต้อง คำนึงถึงสังคมส่วนใหญ่

โดยการตรวจให้คะแนนแบบวัดความซื่อสัตย์ในแต่ละข้อยึดหลักดังนี้ ถ้านักเรียนเลือกตอบตรงกับระดับที่ 1, 2 หรือ 3 ให้คะแนนเป็น 1, 2, 3 คะแนน ตามลำดับ และหากนักเรียนเลือกคำตอบตัวเลือกที่แสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์ 0 คะแนน

4. นำแบบวัดความซื่อสัตย์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา

5. นำแบบวัดความซื่อสัตย์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาความซื่อสัตย์ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล 1 ท่าน (รายชื่อและคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญระบุในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปรที่มุ่งวัด (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามของแบบวัดที่มีคุณภาพควรมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ขึ้นไป พบว่าข้อคำถาม 33 ข้อ มี 3 ข้อ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.6 ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามไว้ 30 ข้อ (รายละเอียดของการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา และค่าดัชนีความสอดคล้องแสดงไว้ในภาคผนวก ค) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องของการปรับข้อคำถามในบางข้อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ความเป็นจริงของนักเรียน การปรับภาษาในตัวเลือกให้มีความเหมาะสม ชัดเจนตามเกณฑ์ที่ต้องการวัด และการเพิ่มจำนวนข้อคำถาม และเวลาในการทำแบบวัด ไว้ในคำชี้แจง ที่อยู่ในตอนที่ 1 ของแบบวัดความซื่อสัตย์

5. นำแบบวัดความซื่อสัตย์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพญาไท จำนวน 80 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อปรับปรุงในเรื่องการเข้าใจของภาษาและกำหนดเวลาในการทำแบบวัดความซื่อสัตย์ พบว่านักเรียนมีความเข้าใจในภาษาของแบบวัดความซื่อสัตย์ และสำหรับเวลาในการทำแบบวัดความซื่อสัตย์ พบว่า นักเรียนทำแบบวัดความซื่อสัตย์ใช้เวลาประมาณ 60 นาที ผู้วิจัยจึงกำหนดเวลาในการทำแบบวัดความซื่อสัตย์ จำนวน 30 ข้อ เป็นเวลา 60 นาที

6. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดความซื่อสัตย์ โดยหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดความซื่อสัตย์ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า แบบวัดความซื่อสัตย์ทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .820 (รายละเอียดในภาคผนวก ง)

7. จัดทำแบบวัดความซื่อสัตย์ เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางโครงสร้างแบบวัดความซื่อสัตย์

แบบวัดความซื่อสัตย์ เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์	จำนวนข้อ	ข้อที่
การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด	4	15,20,27,30
การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง	3	3,11,14
การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4	1,9,17,24
การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน	6	4,8,12,16,25,32
การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง	3	7,18,28
การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น	6	5,13,22,26,29,33
การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น	4	10,19,23,31

3.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ เป็นแผนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ความซื่อสัตย์ที่ได้ศึกษา ซึ่งจะประกอบด้วยกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 9 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียน กิจกรรมการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด กิจกรรมการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง กิจกรรมการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย กิจกรรมการไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน กิจกรรมการไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง กิจกรรมการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น กิจกรรมการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น และกิจกรรมปัจฉมนิเทศนักเรียน โดยแต่ละแผนมีขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำถึงจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่ผู้เรียนต้องพิจารณา และเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้ผู้เรียนเป็นคำถามที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปราย ให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามในกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปของการเรียนรู้ที่ได้ รวมถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้

การดำเนินการจัดกิจกรรมตามใช้เวลาดำเนินการ กิจกรรมละ 60 นาที โดยดำเนินการ 2 กิจกรรม/สัปดาห์ ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ด้วยเทคนิควิธีการสอนต่างๆ (ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน, 2525; ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์, 2524; วรรดี ชีช่าง, 2536; สุดารัตน์ สีทองวัฒนา, 2549; อังคณา กลสินันท์, 2539) (อัจฉรีย์ ศรีไตรรัตน์, 2542; ศุภวรรณ ชลมาก, 2553; อารีพรรณ อะทะวงษา, 2553; พระณรงค์ฤทธิ์ วงษ์สุดตา, 2553) พบว่า มีระยะเวลาที่ใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์แตกต่างกัน โดยจำนวนกิจกรรมจะขึ้นอยู่กับจำนวนพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละงานวิจัย ร่วมกับกิจกรรมปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ และในงานวิจัยดังกล่าว มีการฝึกกิจกรรมละ 1 ครั้ง โดยดำเนินการ 2-3 กิจกรรม/สัปดาห์ ประกอบกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาในเรื่องของเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาในแต่ละครั้ง พบว่า เวลาที่ใช้อยู่ที่ 50 และ 60 นาที (ชรียนาท จิตต์บรรเทา, 2538; พิจิตรา ธรรมสถิตย์, 2552; สมคิด สืบแจ้, 2539; อัจจิมา จินวาลา, 2535) ผู้วิจัยจึงพิจารณาใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาอยู่ที่ 60 นาที เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาในคาบเรียนของนักเรียนจำนวน 1 คาบเรียน ดังนั้น เพื่อความเหมาะสมในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ในงานวิจัยครั้งนี้มีตัวบ่งชี้เรื่องความซื่อสัตย์จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ รวมกิจกรรมปฐมนิเทศ และกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ อีก 2 กิจกรรม เป็นกิจกรรมทั้งสิ้น 9 กิจกรรม โดยมีการดำเนินการฝึก สัปดาห์ละ 2 กิจกรรม กิจกรรมละ 1 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
1	มารู้จักกับความซื่อสัตย์ /ปฐมนิเทศนักเรียน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนระบุ ความสำคัญ ความหมาย ประเภท และพฤติกรรมบ่งชี้ ของความซื่อสัตย์ได้</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนทราบ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และบทบาทของนักเรียนใน การเข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา สำหรับการเสริมสร้างความ ซื่อสัตย์ ตลอดจนทราบ ตารางวัน เวลา และสถานที่ ที่ใช้ในการร่วมกิจกรรม</p> <p>3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และความคุ้นเคยระหว่าง นักเรียนกับผู้วิจัย</p>	<p>1. ชั้นเตรียมการ (5 นาที) ผู้วิจัยแนะนำตัว แล้วชี้แจง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และบทบาท ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อ สงสัยเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยถามคำถามเพื่อสำรวจความเข้าใจ เดิมของนักเรียนเรื่อง “ความซื่อสัตย์” ด้วยการสุ่มคำถามให้นักเรียนแต่ละคน ได้ตอบเป็นรายบุคคล โดยถามถึง ความหมายความสำคัญ ประเภท และ พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ จากนั้น แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย และแจก ใบงานที่เป็นประเด็นคำถามดังกล่าว</p> <p>2. ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) ผู้วิจัยนำเสนอกรณีศึกษาโดยใช้สื่อ เป็นสไลด์ ประกอบคำบรรยาย เรื่อง ความสำคัญ ความหมาย ประเภท และ พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์</p> <p>3. ชั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันตอบ คำถามในใบงานเพื่อตรวจสอบความ เข้าใจที่มีต่อความหมาย ความสำคัญ ประเภท และพฤติกรรมบ่งชี้ของความ ซื่อสัตย์</p> <p>4. ชั้นอภิปราย (20 นาที) เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งตัวแทนออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้ จากการร่วมกันตอบคำถาม ทำความ เข้าใจภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามที่ ได้รับมอบหมายในใบงานที่ 1 โดย สมาชิกของแต่ละกลุ่มออกมาช่วยกัน เขียนคำตอบบนกระดานด้วยที่ละกลุ่ม</p> <p>5. ชั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ผู้วิจัยกับนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากกิจกรรม เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และ พฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ จากนั้น ผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมใน ครั้งถัดไป</p>	<p>1. สไลด์ ประกอบคำ บรรยาย เรื่อง ความสำคัญ ความหมาย ประเภท และ พฤติกรรม บ่งชี้ของ ความซื่อสัตย์</p> <p>2. ใบงานที่ 1 ความซื่อสัตย์</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
2	ลิมทำการบ้าน / การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด	<p>1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวทางในการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ให้นำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณาและผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “ลิมทำการบ้าน”</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “ลิมทำการบ้าน” ในรูปแบบเอกสารประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามจากเรื่องที่ศึกษาที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัย ช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสมเรื่อง การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 2 เรื่อง ลิมทำการบ้าน</p> <p>2. ใบงานที่ 2 เรื่อง ลิมทำการบ้าน</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
3	ผัดวันประกันพรุ่ง / การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง	<p>1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณาและผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง”</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง” ในรูปแบบเอกสารประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่องที่ศึกษา</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัย ช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสมเรื่องการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 3 เรื่อง ผัดวันประกันพรุ่ง</p> <p>2. ใบงานที่ 3 เรื่อง ผัดวันประกันพรุ่ง</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
4	ทอดทิ้งหน้าที่ / การมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย	<p>1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่รับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ให้นำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณาและผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับกรอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “ทอดทิ้งหน้าที่”</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “ทอดทิ้งหน้าที่” ในรูปแบบเอกสารประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่องที่ศึกษา</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสม เรื่องการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 4 เรื่องทอดทิ้งหน้าที่</p> <p>2. ใบงานที่ 4 เรื่อง ทอดทิ้งหน้าที่</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
5	เก็บกระเป๋าสตางค์ได้ / การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ให้นำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณาซักถามนักเรียนว่า “ถ้านักเรียนทำของหาย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร และอยากได้คืนหรือไม่” และผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “เก็บกระเป๋าสตางค์ได้”</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “เก็บกระเป๋าสตางค์ได้” ในรูปแบบเอกสารประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่องที่ศึกษา</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสม เรื่องการไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 5 เรื่อง เก็บกระเป๋าสตางค์ได้</p> <p>2. ใบงานที่ 5 เรื่อง เก็บกระเป๋าสตางค์ได้</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
6	ประกวดวาดภาพระบายสี / การไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง	<p>1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณาและผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “ประกวดวาดภาพระบายสี”</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “ประกวดวาดภาพระบายสี” ในรูปแบบเอกสารประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่อง ที่ศึกษา</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสม เรื่องการไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่ไม่ถูกต้อง</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 6 เรื่อง ประกวดวาดภาพระบายสี</p> <p>2. ใบงานที่ 6 เรื่อง ประกวดวาดภาพระบายสี</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
7	นัดหมายทำรายงานกลุ่ม / การรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น	<p>1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีที่นักเรียนต้องพิจารณาและผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “นัดหมายทำรายงานกลุ่ม”</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “นัดหมายทำรายงานกลุ่ม” ในรูปแบบเอกสารประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่องที่ศึกษา</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสม เรื่องการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับผู้อื่น</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 7 เรื่อง นัดหมายทำรายงานกลุ่ม</p> <p>2. ใบงานที่ 7 เรื่อง นัดหมายทำรายงานกลุ่ม</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
8	จริงหรือหลอก / การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น	<p>1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณาและผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “จริงหรือหลอก”</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “จริงหรือหลอก” ในรูปแบบเอกสารประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่องที่ศึกษา</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสม เรื่องการไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 8 เรื่องจริงหรือหลอก</p> <p>รายงานกลุ่ม</p> <p>2. ใบงานที่ 8 เรื่อง จริงหรือหลอก</p>

ตารางที่ 3.4 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม / พฤติกรรมบ่งชี้	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เวลา(นาที)	สื่อ -อุปกรณ์
9	สำนึกดี มีความซื่อสัตย์ / ปัจฉิมนิเทศนักเรียน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนระบุงการกระทำที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ได้อย่างถูกต้องชัดเจน พร้อมเสนอแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างเรื่องราวที่มาจากชีวิตจริง เกี่ยวกับเรื่อง ผลของการมีความซื่อสัตย์ และผลของการไม่มีความซื่อสัตย์</p>	<p>1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที) ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกรักของนักเรียนหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ ใช้คำถามเพื่อทบทวนความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องพฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์</p> <p>2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที) นำเสนอกรณีศึกษาที่นำมาจากเรื่องจริงเกี่ยวกับผลของการมีความซื่อสัตย์ และผลของการไม่มีความซื่อสัตย์ให้นักเรียนได้ศึกษา ในรูปแบบเอกสารประกอบการอธิบายเนื้อเรื่องโดยสรุปอีกครั้งจากผู้วิจัย</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที) แจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามให้นักเรียนทุกคน เป็นคำถามที่จะทบทวนความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ แนวทางในการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ในชีวิตประจำวัน ผลดีของการมีความซื่อสัตย์ และผลเสียของการไม่มีความซื่อสัตย์ โดยให้นักเรียนตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล</p> <p>4. ขั้นอภิปราย (20 นาที) ผู้วิจัยเรียกนักเรียนลุกขึ้นอภิปรายคำตอบของตน โดยให้นักเรียนออกมาเขียนคำตอบนั้นลงบนกระดานหน้าชั้นเรียนด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มเรียกนักเรียนให้ตอบคำถามในแต่ละข้อจนครบทุกคน โดยที่คำถามแต่ละข้อสามารถมีคำตอบที่หลากหลายแตกต่างกันได้</p> <p>5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที) ผู้วิจัยและนักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา และสรุปถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>1. กรณีศึกษาที่ 9 ผลของการมีความซื่อสัตย์: เรื่องน่าประทับใจนักเรียน 2 ที่น้องเก็บเงินกว่าครึ่งล้านคืนเจ้าของ และผลของการไม่มีความซื่อสัตย์: เรื่องรวม 2 โจรหน้าละอ่อนวัย 8-10 ปี หลังเข้าไปพยายามขโมยของในสวนอาหาร</p> <p>2. ใบงานที่ 9 สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์</p>

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

ผู้วิจัยมีลำดับการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา แล้วนำมากำหนดรูปแบบแผนการจัดกิจกรรม นำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาลักษณะเนื้อหาของกรณีศึกษาที่ใช้อย่างเหมาะสม รวมถึงกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ รวมถึงศึกษาพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลาย เพื่อนำมาเป็นแนวทางสำหรับพิจารณาเนื้อหาของกรณีศึกษาที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาเพิ่มเติม โดยให้มีความเชื่อมโยงถึงกระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้เรื่องความซื่อสัตย์ที่กำหนดไว้ และมีระยะเวลาที่ใช้ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ที่มีความเหมาะสม ตลอดจนมีความเหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่าง

3. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา โดยจากการศึกษาระยะเวลาที่ที่เหมาะสมสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ จึงจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจำนวน 9 แผน โดยแต่ละแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เวลาที่ใช้ในการดำเนินการ กรณีศึกษา วิธีดำเนินการ สื่อที่ใช้ และการประเมินผล

4. พัฒนาสื่อที่ใช้นำเสนอกรณีศึกษาในแต่ละแผน เป็นรูปภาพประกอบเนื้อเรื่อง

5. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตรวจสอบกรอบโครงสร้างของกิจกรรม และปรับปรุงกิจกรรมตามคำแนะนำ

6. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่แก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาความซื่อสัตย์ 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา 2 ท่าน (รายชื่อระบุในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เวลาในการดำเนินกิจกรรม และสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เกณฑ์ที่มีคุณภาพควรมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่ากรณีศึกษาควรมีการปรับปรุงจากเรื่องที่ทำให้นักเรียนอ่าน เป็นภาพประกอบเนื้อเรื่อง เพื่อกระตุ้นความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้รับกลับมาแก้ไขปรับปรุง

7. นำตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หนึ่งห้องเรียน จำนวน 35 คน โรงเรียนพญาไท เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแผน และระยะเวลาในแต่ละขั้นที่ใช้ ซึ่งจำนวน 1 กิจกรรม เป็นเวลา 60 นาที

8. ปรับปรุงแผนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมก่อนดำเนินการทดลอง

4.1.1 ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง และนัดหมายช่วงเวลาสำหรับการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

4.1.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินการทดลอง (Pretest) โดยวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 80 คน ด้วยแบบวัดความซื่อสัตย์ ซึ่งทำการวัดและเก็บข้อมูลก่อนเริ่มดำเนินการทดลองประมาณ 1 สัปดาห์

4.1.3 ผู้วิจัยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และอธิบายกระบวนการทดลองให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ

4.2 ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยสำหรับกลุ่มทดลองจะได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น รวมทั้งสิ้น 9 กิจกรรม โดยจะดำเนินการทดลองสัปดาห์ละ 2 กิจกรรม ครั้งละ 60 นาที ใช้คาบเรียนวิชาแนะแนว และคาบกิจกรรมชุมนุม รวมทั้งสิ้นเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุม เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน

4.3 ขั้นหลังการทดลอง

4.3.1 เมื่อมีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความซื่อสัตย์หลังการทดลอง (Posttest) โดยทำการทดสอบทันทีหลังการทดลอง และมีการทดสอบในระยะติดตามผล (Follow-up test) ในช่วง 1 เดือนหลังการทดลอง

4.3.2 นำคะแนนที่ได้จากการวัดความซื่อสัตย์มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีการวิเคราะห์ค่าต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน ก่อนการทดลอง (Pretest) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังจากการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีการวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA)

3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบ T-test for Independent Samples เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังจากการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีรูปแบบเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน มีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest) และการวัดผลในระยะติดตามผล (Follow-Up Test) โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังจากการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีการวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA) เพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังจากการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ด้วยการทดสอบค่าที (T-test for Independent Samples) เพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังจากทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีการวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA) ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ดังนี้

1.1 กลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์คะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังจากทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow up test) ภายในกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีการวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA) โดยผู้วิจัยได้ทดสอบ Sphericity ของเมทริกซ์ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากการวัดทั้ง 3 ระยะ รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์คะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลอง และติดตามผล

ระยะ	M	SD	Mauchly's W	df	Sig
ก่อนการทดลอง	71.400	9.405	0.962	2	0.475
หลังการทดลอง	78.100	8.430			
ติดตามผล	77.900	8.193			

*p < .01

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากตารางที่ 4.1 ค่าเมทริกซ์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของคะแนนความซื่อสัตย์ทั้ง 3 ระยะ มีค่าสถิติ Mauchly's W = 0.962 และค่า p = 0.475 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า มีเมทริกซ์ความแปรปรวนเป็น เมทริกซ์เอกลักษณะ (Compound Symmetry) ซึ่งหมายความว่า สามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความซื่อสัตย์ และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ภายในกลุ่มทดลอง โดยใช้การประมาณค่าแบบ Sphericity Assumed ได้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ระยะ(I)	ระยะ(J)	MD (I-J)	Std. Error	Sig	F
ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	-6.700	0.298	0.000*	272.936
	ติดตามผล	-6.500	0.345	0.000*	
หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	6.700	0.298	0.000*	
	ติดตามผล	0.200	0.302	1.000	
ติดตามผล	ก่อนทดลอง	6.500	0.345	0.000*	
	หลังทดลอง	-0.200	0.302	1.000	

*p < .01

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของกลุ่มทดลอง ระยะก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 71.400 ($SD= 9.405$) ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระยะหลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 78.100 ($SD= 8.430$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระยะติดตามผลมีค่าเท่ากับ 77.900 ($SD= 8.193$) ซึ่งพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p= .000$) ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p= .000$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p= 1.000$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 กลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์คะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow up test) ภายในกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยผู้วิจัยได้ทดสอบ Sphericity ของเมทริกซ์ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากการวัดทั้ง 3 ระยะ รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง ภายหลังกการทดลอง และในระยะติดตามผล และความแปรปรวนด้วยค่าสถิติ Mauchly's W ภายในกลุ่มควบคุม

ระยะ	M	SD	Mauchly's W	df	Sig
ก่อนการทดลอง	71.625	9.339	0.911	2	0.171
หลังกการทดลอง	71.450	9.112			
ติดตามผล	71.150	8.960			

*p < .01

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากตารางที่ 4.3 ค่าเมทริกซ์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของคะแนนความซื่อสัตย์ทั้ง 3 ระยะมีค่าสถิติ Mauchly's W = 0.911 และค่า Sig = 0.171 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า มีเมทริกซ์ความแปรปรวนเป็น เมทริกซ์เอกลักษณะ (Compound Symmetry) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้การประมาณค่าแบบ Sphericity Assumed ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความซื่อสัตย์ และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนภายในกลุ่มควบคุม ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง หลังกการทดลอง และในระยะติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ระยะ(I)	ระยะ(J)	MD (I-J)	Std. Error	Sig	F
ก่อนทดลอง	หลังกทดลอง	0.175	0.175	0.970	2.834
	ติดตามผล	0.475	0.199	0.066	
หลังกทดลอง	ก่อนทดลอง	-0.175	0.175	0.970	
	ติดตามผล	0.300	0.227	0.582	
ติดตามผล	ก่อนทดลอง	-0.475	0.199	0.066	
	หลังกทดลอง	-0.300	0.227	0.582	

*p < .01

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 71.625 (SD= 9.339) ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์หลังกการทดลองมีค่าเท่ากับ 71.450 (SD= 9.112) และค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระยะติดตามผลมีค่าเท่ากับ 71.150 (SD= 8.960) ซึ่งผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง หลังกการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ทั้ง 3 ช่วง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังกการทดลอง (Posttest) และ

ระยะติดตามผล (Follow Up Test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และด้วยการทดสอบค่าที (T-test for Independent Samples) รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลอง และในระยะติดตามผล

ระยะ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ <i>P</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
คะแนนความซื่อสัตย์ หลังการทดลอง	78.100	8.430	71.450	9.112	0.001*
คะแนนความซื่อสัตย์ ระยะติดตามผล	77.900	8.193	71.150	8.960	0.001*

* $p < .01$

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากตารางที่ 4.5 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .001$) โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 78.100 ($SD = 8.430$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของกลุ่มควบคุม มีค่าเท่ากับ 71.450 ($SD = 9.112$) และพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .001$) โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 77.900 ($SD = 8.193$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของกลุ่มควบคุม มีค่าเท่ากับ 71.150 ($SD = 8.960$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีรูปแบบเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน มีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest) และการวัดผลในระยะติดตามผล (Follow-up test)

สมมติฐานของการวิจัย คือ 1) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 197 คน (จำนวน 5 ห้องเรียน ได้แก่ ป.4/1 ป.4/2 ป.4/3 ป.4/4 ป.4/5) โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้ 1) เป็นโรงเรียนรัฐบาล ประเภทสหศึกษา 2) มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) ผู้บริหาร ครูในสถานศึกษา ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 80 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดกลุ่มนักเรียนเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยมีกระบวนการได้มาซึ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้ 1) จัดให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 197 คน ทำแบบวัดความซื่อสัตย์ (Pretest) และประเมินผลของนักเรียนด้วยการนำคะแนนรวมแต่ละห้องที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ 2) ผู้วิจัยเลือกห้องเรียนจำนวน 2 ห้อง ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดความซื่อสัตย์ (Pretest) ใกล้เคียงกันมากที่สุด และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ซึ่งได้แก่ นักเรียนห้อง ป.4/1 และห้อง ป.4/3 3) ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน ซึ่งได้แก่ นักเรียนห้อง ป.4/1 และห้อง ป.4/3 ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน เข้าเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน คือ นักเรียนห้อง ป.4/1 ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความ

ซื่อสัตย์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน คือ นักเรียนห้อง ป.4/3 จำนวน 40 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบวัดความซื่อสัตย์ เป็นแบบวัดประเภทสถานการณ์ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีทั้งหมด 9 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแผนละ 60 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ภายในกลุ่มทดลอง ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ และกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน ในระยะก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลอง และระยะติดตามผล โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA) และตอนที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ภายหลังจากทดลอง และระยะติดตามผล โดยการทดสอบค่าที (T-test for Independent Sample) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์หลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยสำคัญที่น่าจะส่งผลให้การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสามารถเสริมสร้างความซื่อสัตย์ได้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 กระบวนการในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ประเด็นที่ 2 สื่อและเนื้อหาของกรณีศึกษา และประเด็นที่ 3 บทบาทของผู้สอน ดังนี้

1. กระบวนการในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์หลังการทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อธิบายได้ว่า ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน อันได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา ขั้นอภิปรายกรณีศึกษา และขั้นสรุปผลการเรียนรู้ จัดเป็นกระบวนการที่สนับสนุนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้นักเรียน

เริ่มจาก ขั้นเตรียมการ เป็นการทบทวนความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้แก่ นักเรียน เพื่อช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้มีความพร้อมเพรียงที่จะศึกษากรณีศึกษาด้วยความตั้งใจ และใช้เป็นพื้นฐานในขั้นตอนการวิเคราะห์ หรืออภิปรายกรณีศึกษา (บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2547; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553; สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2545) จึงถือได้ว่าเป็นขั้นตอนสำคัญประการแรกที่จะนำไปสู่กระบวนการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในขั้นเตรียมการผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6-7 คน ทั้งนี้ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545) และบุรชัย ศิริมหาสาคร (2547) ได้เสนอไว้ว่า ในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาควรแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มประมาณกลุ่มละ 5-7 คน หรือไม่ควรให้สมาชิกมีมากกว่ากลุ่มละ 10 คน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง จากนั้น ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา ผู้วิจัยมีการนำเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่สร้างขึ้นจากเรื่องที่ใกล้เคียงความจริง มีประเด็น หรือปัญหาสำหรับให้นักเรียนได้เรียนรู้ เป็นตัวอย่างของผู้ที่มีความซื่อสัตย์และผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์ ให้นักเรียนได้ศึกษา สังเกต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1977) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคล จากการเรียนรู้โดยผ่านการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้อื่น บุคคลจะมีการเก็บจำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ไว้ในรูปแบบที่เป็นตัวอย่างของการกระทำ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติของตน ทั้งนี้ จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976) อธิบายว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการสังเกตและการคิดพิจารณาของบุคคล โดยความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้อง ดีชั่ว สิ่งไหนดีควรกระทำ หรือสิ่งไหนไม่ควรกระทำ

เกิดจากการคิด พิจารณาตามเหตุผลของแต่ละบุคคล ดังนั้น สรุปได้ว่า การที่บุคคลจะนำสิ่งที่ตนรับรู้ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัตินั้น จะต้องมีความสามารถในการคิดคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผล ของการกระทำได้ โดยจะต้องมีการคิด พิจารณาไตร่ตรอง ก่อนการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ พฤติกรรม ซึ่งในขั้นตอนวิเคราะห์กรณีศึกษา มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการคิด การใช้เหตุผล ในการประเมินพฤติกรรมที่ตัวอย่างแสดงออก และผลจากการแสดงออก โดยร่วมกันแสดงความคิด เห็นกับเพื่อนในกลุ่ม จากนั้นจะมีการนำข้อสรุปที่ได้มาอภิปรายร่วมกันระหว่างกลุ่ม ในขั้นตอน อภิปรายกรณีศึกษา โดยการเสนอข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มทั้งชั้นเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนเหตุผล และความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่หลากหลาย เนื่องจากนักเรียนห้องหนึ่งๆ จะมีชั้น พัฒนาการเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกัน ในการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นและ อภิปราย จะเป็นการทำให้นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ต่ำ สามารถเห็นได้ว่าเหตุผลของตน ยังไม่ดี และจะมีการเรียนรู้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงขึ้นไป ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของ Kohlberg (1976) อธิบายว่า หากบุคคลได้รับข้อมูลหรือเหตุผลใดๆ ที่เหนือกว่าที่ตนใช้ บุคคล จะมีการเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ทำให้เกิดความขัดแย้งในโครงสร้างทางความคิด และจะ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงความเข้าใจเดิมเข้ากับความรู้หรือข้อมูลใหม่ จะช่วยให้บุคคลเข้าใจ และยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้ และ ในขั้นตอนอภิปรายกรณีศึกษา กรณีที่นักเรียน กลุ่มใดมีการอภิปรายที่บ่งบอกว่าจะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่มีความซื่อสัตย์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับ และกล่าวคำชมเชย และหากนักเรียนกลุ่มใดมีการอภิปรายที่บ่งบอกว่าจะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ แสดงถึงการขาดความซื่อสัตย์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ พร้อม กล่าวให้เห็นโทษจากการกระทำนั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ของ Skinner (1974) ที่อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของการเสริมแรงและ การลงโทษ โดยการเสริมแรงจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่กระทำอยู่เพิ่มมากขึ้น ส่วนการลงโทษ จะมี ผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดน้อยลง หรือหยุดทำพฤติกรรม จึงกล่าวได้ว่าการให้ข้อมูล ย้อนกลับในขั้นตอนการอภิปรายกรณีศึกษา จะทำให้นักเรียนได้ทราบถึงผลดีของการมีความซื่อสัตย์ และทราบถึงผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมี พฤติกรรมความซื่อสัตย์ และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ขาดความซื่อสัตย์ได้ อีกทั้ง ในขั้นสรุปผลการ เรียนรู้ของกิจกรรม จะมีการชี้แนะเกี่ยวกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์อย่างเหมาะสมจากผู้วิจัย ซึ่งเป็นการช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์ ทำให้นักเรียนนำไปเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาทุกกิจกรรมจะต้องอาศัยขั้นตอนทั้ง 5 ขั้น ดังได้กล่าวแล้ว โดย นักเรียนจะต้องร่วมกันคิด อภิปรายไตร่ตรองก่อนสรุปเป็นคำตอบในแต่ละกิจกรรม ซึ่งช่วยให้นักเรียน เกิดกระบวนการคิด การใช้เหตุผล ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ จึงกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ผ่าน กรณีศึกษาช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์ได้อย่างเข้าใจ ควบคู่ไปกับการมีทักษะและ กระบวนการ ผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจจิมา จินวาลา (2535) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษา มีความ รับผิดชอบต่อโรงเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรีย์นาท จิตต์บรรเทา (2538) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังจากมีการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษา

ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด สืบแจ้ (2539) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาผ่านการเรียนรู้กรณีศึกษามีคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นหลังการทดลอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรศักดิ์ ชันทอง (2544) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาเพิ่มสูงขึ้นหลังการทดลอง

2. สื่อและเนื้อหาของกรณีศึกษา

ในด้านการออกแบบกรณีศึกษา ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความเหมาะสมและเนื้อหา โดยสร้างลักษณะของสถานการณ์ในกรณีศึกษาให้มีความใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้เรื่องความซื่อสัตย์ และเป็นสถานการณ์ที่ต้องมีการตัดสินใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นร่วมกับกลุ่มเพื่อน รวมถึงลักษณะของบุคคลหรือตัวแบบในเรื่องอยู่ในบริบทที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมของนักเรียน มีการแสดงพฤติกรรมตัวอย่างที่ขัดแย้งกันระหว่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ และบุคคลที่ไม่มีความซื่อสัตย์เพื่อให้นักเรียนทำนายหรือคาดการณ์ถึงผลจากการแสดงออกของตัวอย่าง โดยจะเป็นการฝึกการคิด วิเคราะห์ เปรียบเทียบจากความเข้าใจของนักเรียน ผลักดันให้เกิดการตัดสินใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Herreid (1997); สมพงษ์ จิตระดับ (2551), Herreid (1997) และ Boyd (1980) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะของกรณีศึกษาที่ดีว่า ต้องเป็นเนื้อเรื่องที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์ของนักเรียน มีความน่าสนใจ มีปัญหาหรือประเด็นให้ต้องใช้ความคิด กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมที่จะต้องคิดหาวิธีการแก้ปัญหา หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะกระทำบางอย่าง เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ที่จะเป็นประโยชน์ให้กับนักเรียนได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้

ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สื่อการนำเสนอกรณีศึกษาในรูปแบบรูปภาพ ประกอบการเล่าเรื่อง เนื่องจาก Bandura และ Walters (1963) อธิบายว่า การใช้ภาษารวมกับภาพ สามารถทำให้นักเรียนเรียนรู้โดยการสังเกตและประสบผลสำเร็จได้ดี เพราะภาษาและภาพ สามารถให้ข้อมูลได้มาก และง่ายต่อการสะสมความรู้ไว้ด้วย นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ สมัคร ผลจำรูญ (2522) ยังพบว่า การใช้ภาพในการเรียนการสอนจริยธรรม จะส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจ มีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน ซึ่งเป็นการย้าให้นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีขึ้นได้ นั่นคือ มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้น และงานวิจัยของ วันวิสาข์ จิตต์สุภา (2553) ที่ศึกษา การพัฒนาหนังสือการ์ตูน เพื่อส่งจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า เด็กจะสนใจหนังสือที่มีภาพที่สอดคล้องกับเนื้อหาและอธิบายเรื่องได้ มากกว่าการอ่านจากตัวหนังสือ โดยภาพจะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน เพราะนอกจากภาพจะเป็นสื่ออธิบายความรู้แล้ว ยังให้ความเพลิดเพลินอีกด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณ กระจ่างทอง (2550) พบว่า สื่อที่ใช้ภาพประกอบจะช่วยให้มีการมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะเกิดการเลียนแบบหรือไม่เลียนแบบพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ ความสนใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่สังเกต (Bandura, 1977) ดังนั้น การใช้สื่อ

เป็นรูปภาพ และเรื่องราวที่มีความใกล้เคียงกับบริบทของนักเรียนในชีวิตประจำวัน ช่วยให้นักเรียนมีความใส่ใจต่อสิ่งเร้า หรือสิ่งที่สังเกตจากกรณีศึกษาที่นำมาเสนอ กระตุ้นให้นักเรียนมีการจดจำ

โดยในขั้นตอนการนำเสนอกรณีศึกษา ของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ ขณะที่ผู้วิจัยได้นำเสนอกรณีศึกษาโดยใช้สื่อเป็นรูปภาพ ประกอบการเล่าเรื่อง พบว่า นักเรียนทุกคนมีความสนใจฟังกันอย่างพร้อมเพียง ส่งผลให้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกัน นักเรียนมีการตอบคำถามได้ตรงประเด็นตามที่ผู้วิจัยกำหนด และจากการตรวจใบงานพบว่า นักเรียนทุกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ในทุกกิจกรรม

3. บทบาทของผู้สอน

บทบาทของผู้สอนนับว่าเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียน โดยผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนอย่างเต็มที่ เริ่มจากขั้นตอนการเตรียมการก่อนเข้าสู่กรณีศึกษา ผู้สอนต้องกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้วยการเตรียมคำถามที่ใกล้เคียงกับบริบทของนักเรียนและสอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ของความซื่อสัตย์ตามแต่ละกิจกรรม เพื่อเอื้อต่อการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งที่นักเรียนกำลังจะศึกษา โดยในขั้นตอนดังกล่าว ผู้สอนมีการตั้งคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่นักเรียนเคยพบเห็นในชีวิตประจำวัน นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการยกมือตอบคำถาม เล่าเรื่องของตนเองที่เคยประสบพบเจอมา และฟังเรื่องของเพื่อนในขณะที่เพื่อนเล่าอย่างตั้งใจ ในขั้นตอนการวิเคราะห์กรณีศึกษา ระหว่างที่นักเรียนแต่ละกลุ่มกำลังร่วมแสดงความคิดเห็นกัน ผู้สอนต้องมีการเดินสำรวจทุกกลุ่มโดยทั่วถึง หากกลุ่มใดไม่ค่อยร่วมกันแสดงความคิดเห็น ผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักเรียนฝึกการคิด การรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรม ในขั้นตอนการอภิปรายกรณีศึกษา หลังจากนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการร่วมกันวิเคราะห์ภายในกลุ่ม การให้ผลย้อนกลับจากผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจาก ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ Skinner (1974) อธิบายไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของการเสริมแรงและการลงโทษ โดยการเสริมแรงจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่กระทำอยู่เพิ่มมากขึ้น ส่วนการลงโทษ จะมีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดน้อยลง หรือหยุดทำพฤติกรรม ฉะนั้น หลังจากที่นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความซื่อสัตย์ ผู้สอนมีการกล่าวคำชมเชยในทันที หากนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมขาดความซื่อสัตย์ ผู้วิจัยกล่าวให้เห็นถึงผลเสีย จะช่วยให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะไม่ประพฤติตามพฤติกรรมนั้น และขั้นตอนสรุปผลการเรียนรู้ ผู้สอนช่วยสรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมแต่ละกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลของการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์ ผู้ที่จะนำไปใช้จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมก่อน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามต้องการ โดยควรศึกษาขั้นตอนดำเนินการทั้ง 5 ขั้นตอน ของการจัดกิจกรรม ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา ขั้นอภิปรายกรณีศึกษา และขั้นสรุปผลการเรียนรู้ อย่างละเอียด

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ผู้สอนจำเป็นต้องชี้แจงขั้นตอนและบทบาทของนักเรียนในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินการไปได้ด้วยดี โดยทักษะที่จำเป็น และควรได้รับการปูพื้นฐาน หรือฝึกฝนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ทักษะการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นร่วมกับกลุ่ม

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์นั้น บทบาทของผู้สอนมีส่วนสำคัญ ได้แก่ ในขั้นเตรียมการ ผู้สอนต้องใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมโดยพร้อมเพียง ก่อนเริ่มเข้าสู่ขั้นตอนการนำเสนอกรณีศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกการคิด การใช้เหตุผลในการตอบคำถามที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม รวมทั้งควรมีการให้ผลย้อนกลับทุกครั้งหลังนักเรียนแสดงความคิดเห็น และต้องมีการสรุปร่วมกับนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์และการบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากความซื่อสัตย์ตลอดจนแนวทางในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในตอนท้ายของการจัดกิจกรรมเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ โดยในการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาจะเน้นในเรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนด้วยการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น ในกระบวนการดังกล่าวต้องมีการใช้ทักษะการคิด ตัดสินใจ และให้เหตุผลในการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจากการศึกษาลักษณะพัฒนาการทางความคิด ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1971) พบว่า เด็กวัย 7 ปีขึ้นไป มีความสามารถในการคิดเปรียบเทียบ

สามารถอ้างอิงสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผล และสามารถเข้าใจในความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่นได้ ดังนั้น ควรศึกษาการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์ในระดับชั้นที่นักเรียนมีอายุ 7 ปีขึ้นไป

2.2 ควรมีการศึกษาวិเคราะห์แบบแยกองค์ประกอบ ระหว่างความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น โดยศึกษาว่าผลของการเสริมสร้างความซื่อสัตย์โดยการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา ของนักเรียน สามารถพัฒนาได้ทั้งความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่นได้เหมือนกัน หรือไม่

2.3 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสามารถนำมาใช้เสริมสร้างความซื่อสัตย์ของ นักเรียนได้ ควรศึกษาวิจัยการนำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา เพื่อใช้เสริมสร้างคุณลักษณะอัน ประสงค์ด้านอื่นๆ ของนักเรียนต่อไป เช่น การมีวินัย การอยู่อย่างพอเพียง การมีจิตสาธารณะ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.
- Bandura, A., & Walters, R. (1963). *Social learning and personality development*. New York: Holt, Rinehart and Winson Inc.
- Boyd, B. B. (1980). Developing Case Studies. *Training and Development Journal*, 34(6), 113-117.
- Bureau, J. S., & Mageau, G. A. (2014). Parental autonomy support and honesty: The mediating role of identification with the honesty value and perceived costs and benefits of honesty. *Journal of adolescence*, 37(3), 225-236.
- Carr, D. (2014). The Human and Educational Significance of Honesty as an Epistemic and Moral Virtue. *Educational Theory*, 64(1), 1-14.
- Cliff, W. H., & Wright, A. W. (1996). Directed case study method for teaching human anatomy and physiology. *Advances in Physiology Education*, 15, 519-528.
- DeYoung, S. (1990). *Teaching in Nursing*. California: Cummings Publishing Company.
- Gabel, C. (1999). Using Case Studies To Teach Science. *Journal of research in science teaching*, 1-6.
- Herreid, C. F. (1997). What makes a good case? *Journal of College Science Teaching*, 27(3), 163-165.
- Herreid, C. F. (1999). Dialogues as Case Studies-A Discussion on Human Cloning. *Journal of College Science Teaching*, 29(2), 245-256.
- Hsieh, D. M. (2004). False excuses: Honesty, wrongdoing, and moral growth. *The Journal of Value Inquiry*, 38(2), 171-185.
- Khalil, E. L. (2004). What is Altruism? . *Journal of Economic Psychology*, 25(1), 97-123.
- Kohlberg, L. (1976). Moral stages and moralization: The cognitive-developmental approach. In T. Lickona (Ed.), *Moral Development and Behavior: Theory, Research and Social Issues*. (pp. 31-53). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Li, Q. G., Heyman, G. D., Xu, F., & Lee, K. (2014). Young children's use of honesty as a basis for selective trust. *Journal of experimental child psychology*, 117, 59-72.

- Mead, J. V. (1993). *Three Wise Monkeys: Teaching Ethical Content Through Case Studies*. (Doctoral dissertation), Michigan State University.
- Piaget, J. (1971). The theory of stages in cognitive development. In D. R. Green (Ed.), *Measurement and Piaget*. New York: McGraw-Hill.
- Piaget, J. (1976). *The Moral Judgment of the Child*. New York: The Free Press.
- Ruffle, B. J., & Tobol, Y. (2014). Honest on Mondays: Honesty and the temporal separation between decisions and payoffs. *European Economic Review*, 65, 126-135.
- Schulze, C. B. (1986). The Effect of different Method of Modeling and Instruction on Honesty Behavior in Kindergarten and Second Grade Children. *Dissertation Abstracts International*, 48, 43-A.
- Siegel, D. M., Aten, M. J., & Roghmann, K. J. (1998). Self-reported honesty among middle and high school students responding to a sexual behavior questionnaire. *Journal of Adolescent Health*, 23(1), 20-28.
- Skinner, B. F. (1974). *About Behaviorism*. New York: Knopf.
- Somanathan, E., & Rubin, P. H. (2004). The evolution of honesty. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 54(1), 1-17.
- Van Lange, P. A. M., & Kuhlman, D. M. (1994). Social value orientations and impressions of partner's honesty and intelligence: A test of the might versus morality effect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(1), 126-141.
- Ward, R. (1998). Active, collaborative and case-based learning with computer-based case scenarios. *Computers & Education*, 30(1), 103-110.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2534). การสอนและการฝึกอบรมทางการบริหารโดยวิธีกรณีศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- เจริญศรี บุญสว่าง. (2543). การศึกษาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กในการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพศาล หวังพานิช. (2553). การใช้กิจกรรมการเสนอตัวแบบเพื่อส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2523). แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤตรินทร์ นิมทองคำ. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นโรงเรียนเซนโยเซฟคอนเวนต์กรุงเทพมหานคร. สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิตติมา ธนะศักดิ์ศิริ. (2548). การเสริมสร้างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กภาษาไทย ที่พิมพ์ระหว่างปี 2543-2545 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรวรรณ วิรัชกุล. (2524). การศึกษาพฤติกรรมการจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัด ชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., กรุงเทพมหานคร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2528). เขียนให้เด็กคิด: โมเดลกับการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและ สังคม. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชไมพร मुखโต. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชรัยีนาท จิตต์บรรเทา. (2538). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างที่มี ต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (เนินพิทยา) อำเภอปาก เกร็ด จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐานันดร ปรีดากัญญารัตน์. (2548). การศึกษาความคิดของการใช้กรณีศึกษาประกอบการเรียนการสอน รายวิชาทฤษฎีบัญชี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยพาร์เทอร์นเชียงใหม่.
- ทรงสิริ วชิรานนท์. (2553). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์ในการเรียน ของนักศึกษา. วารสารวิชาการและวิจัยมทร.พระนคร, 4(2), 97-104.
- ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน. (2525). การทดลองสอนเรื่องความซื่อสัตย์แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทาง สติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

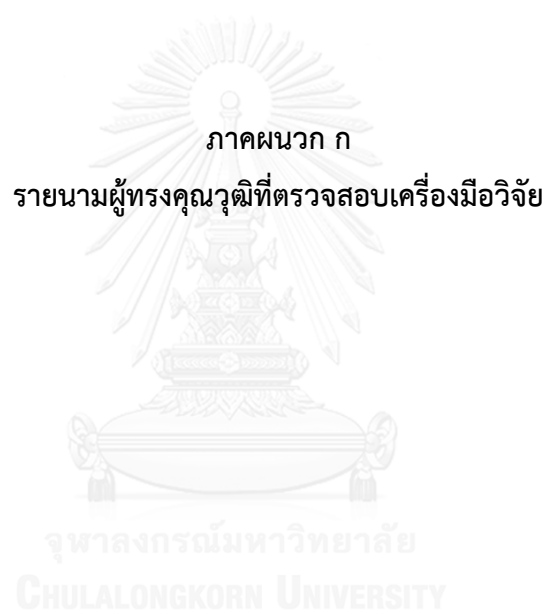
- ทิตินา แคมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธราภรณ์ คำอ่อน. (2552). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ธีวินท์ นฤนาท. (2555). การศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา Lsc406 สัมมนาการจัดการลจิสติกส์และโซ่อุปทาน สาขาวิชาการจัดการลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2/2554. กรุงเทพมหานคร: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล. (2551). การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นุชนาถ ชุกกลิ่น. (2553). ผลของการใช้กิจกรรมการอภิปรายแบบผสมผสานและกระดานสนทนาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษา ที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 5(2), 270-284.
- บุรุษย์ ศิริมหาสาคร. (2547). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. (2524). การทดลองใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระพรหมเมศร์ สินปฐ. (2548). การศึกษาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิจิตรา ธรรมสถิตย์. (2552). ผลของการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บไซต์โดยใช้กรณีตัวอย่าง ด้วยการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขันระหว่างกลุ่ม ด้วยเกมที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รลิตา กุดแถลง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ฤทัยวรรณ คงชาติ. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์เชิงอธิบายของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการจัดผังสายเส้นและการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรพรรณ กระจ่างทอง. (2550). การสอนทฤษฎีโดยใช้รูปแบบการสอนกรณีศึกษา ดีกว่าการบรรยายธรรมดา จริงหรือ. Retrieved from <http://eduweb.kpru.ac.th/pdf/rs14.pdf>
- วรรดี ชีซ่าง. (2536). การเปรียบเทียบผลการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทและแบบไม่มีบทที่มีต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพรานวิบูลวิทยา อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรศักดิ์ ชันทอง. (2544). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมจริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณาที่มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นกรณีตัวอย่าง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันฤดี สุขสงวน. (2547). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กรณีศึกษาในการสอนรายวิชาทฤษฎีบัญชีชั้นสูงหลักสูตรปริญญาตรีมหาวิทยาลัยรังสิต. (ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วารินทร์ แก้วอุไร. (2541). การพัฒนารูปแบบการสอนสำหรับวิชาวิธีสอนทั่วไปแบบเน้นกรณีตัวอย่าง เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาครูด้านการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ในศาสตร์การสอน. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เจริญจิตต์กุล. (2533). ผลของการพัฒนาค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้บทบาทสมมติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สบโชค พูลนวม. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมคิด สืบแจ้. (2539). การใช้กรณีตัวอย่างจากข่าวหนังสือพิมพ์ในการสอนจริยศึกษาแก่นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบูรณ์ ทินกร. (2535). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถและความซื่อสัตย์ในการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2551). การสอนจริยธรรมในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครู ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมสรร วงษ์อยู่น้อย. (2532). การพัฒนาเทคนิควิธีเปรียบเทียบคู่เพื่อวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมัคร ผลจำริญ. (2522). แบบของการ์ตูนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมาพร ภัทรพงศ์กิจ. (2551). ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแบบ Case Method ที่ได้มาตรฐาน. Retrieved from http://www.ubu.ac.th/web/files_up/46f2014051215223326.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช.
- สำลี รักสุทธี. (2544). เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สุชาติา กรเพชรปาดิ. (2549). ความไม่ซื่อสัตย์ทางวิชาการของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา, 4(1), 143-161.
- สุดารัตน์ สีทองวัฒนา. (2549). คู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุมาลี ภูพลา. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนากรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมของครูโรงเรียนมัธยมสังกัดกรมสามัญศึกษาด้านการปลูกฝังจริยธรรมในห้องเรียน. กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- อนงค์นาถ เงินทรัพย์. (2545). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนเรื่องที่มีเกมประกอบ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อนุวัฒน์ ตั้งสมบุรณ์. (2526). การสร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อังคณา กสินันท์. (2539). ผลการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านภาคกลางเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัจฉิมา จินวาลา. (2535). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความรับผิดชอบต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองเสื่อน้อย กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัญชลี เครือคาขาว. (2540). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรมกับบุคคล โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อารีพรรณ อะทะวงษา. (2553). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุบลรัตน์ โปธิโกสุม. (2523). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบแบบวัดความซื่อสัตย์

ผู้เชี่ยวชาญด้านความซื่อสัตย์

- พระภิกษุ ฤทธิศักดิ์ นุริตานนท์

พระภิกษุจำนวนพรรษา 20 พรรษา

วัดบ้านช้างเผือก อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

- อาจารย์หัตยา สงวนพงษ์

อาจารย์ชำนาญการพิเศษ

หัวหน้ากลุ่มสาระ พระพุทธศาสนา และจริยธรรม

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา

- อาจารย์ ดร.จรินทร์ วินทะไชย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อาจารย์ ดร.วาทีณี โอบาสเกียรติกุล

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา
สำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

ผู้เชี่ยวชาญด้านความซื่อสัตย์

1. พระภิกษุฤทธิศักดิ์ นุริตานนท์

พระภิกษุจำนวนพรรษา 20 พรรษา
วัดบ้านช้างเผือก อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

2. อาจารย์หทัยา สงวนพงษ์

อาจารย์ชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มสาระ พระพุทธศาสนา และจริยธรรม
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา

1. อาจารย์ ดร.จรินทร์ วินทะไชย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ ดร.วาทีณี โอภาสเกียรติกุล

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความซื่อสัตย์
2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับเสริมสร้าง
ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความซื่อสัตย์

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง
2	0	0	+1	+1	0	0.4	ไม่มีความสอดคล้อง / ตัดออก
3	0	+1	+1	+1	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 2
4	+1	+1	0	+1	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 3
5	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 4
6	-1	+1	0	+1	+1	0.4	ไม่มีความสอดคล้อง / ตัดออก
7	+1	+1	+1	0	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 5
8	0	+1	+1	+1	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 6
9	+1	0	+1	0	+1	0.6	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 7
10	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 8
11	+1	+1	+1	0	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 9
12	+1	0	+1	+1	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 10
13	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 11
14	+1	0	+1	0	+1	0.6	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 12
15	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 13
16	+1	+1	+1	0	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 14
17	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 15
18	+1	+1	+1	0	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 16
19	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 17
20	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 18
21	-1	0	0	+1	+1	0.2	ไม่มีความสอดคล้อง / ตัดออก
22	+1	+1	+1	0	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 19
23	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 20
24	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 21
25	+1	+1	+1	0	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 22
26	+1	+1	+1	+1	0	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 23
27	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 24
28	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 25
29	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 26
30	+1	+1	+1	0	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 27
31	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 28
32	+1	+1	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 29
33	+1	+1	0	+1	+1	0.8	มีความสอดคล้อง / เลื่อนเป็นข้อ 30

2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้าง
ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผน	ระดับความคิดเห็น	วัตถุประสงค์	ขั้นเตรียมการ	ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา	ขั้นวิเคราะห์	ขั้นอภิปราย	ขั้นสรุปผลการเรียนรู้	การประเมินผล	กรณีศึกษา	ใบงาน	เวลา
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1	คนที่ 1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	+1	0	+1	0	0	+1	0	+1	+1	0
	คนที่ 3	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0
	IOC	1	0.5	0.75	0.75	0.75	1	0.75	1	1	0.5
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	+1	+1	0	0	0	+1	0	+1	0	0
	คนที่ 3	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	IOC	1	0.75	0.75	0.75	0.75	1	0.75	1	0.75	0.75
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0
	คนที่ 3	+1	0	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	IOC	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	1	1	0.75	1	0.75
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0
	คนที่ 3	+1	0	0	0	0	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	IOC	1	0.75	0.75	0.75	0.75	1	0.75	1	1	0.75
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	+1	+1	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0
	คนที่ 3	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	IOC	1	0.75	0.75	0.75	0.75	1	1	1	1	0.75

แผน	ระดับความคิดเห็น	วัตถุประสงค์	ขั้นเตรียมการ	ขั้นนำเสนอกิจกรรมศึกษา	ขั้นวิเคราะห์	ขั้นอภิปราย	ขั้นสรุปผลการเรียนรู้	การประเมินผล	กรณีศึกษา	ใบงาน	เวลา
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	0	+1	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0
	คนที่ 3	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	IOC	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	1	1	1	1	0.75
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	0	+1	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0
	คนที่ 3	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	IOC	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	1	1	1	1	0.75
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 2	0	+1	0	0	0	+1	+1	+1	0	0
	คนที่ 3	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	IOC	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	1	1	1	0.75	0.75
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9	คนที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1
	คนที่ 2	0	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	คนที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1
	IOC	0.75	0.75	1	1	1	1	1	0.75	0.75	1

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวอย่างแบบวัดความซื่อสัตย์
2. ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับเสริมสร้างความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(ตัวอย่างแบบวัดความซื่อสัตย์)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เลขที่..... เพศ หญิง ชาย

ชั้นและห้องเรียน.....

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามมีจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
2. ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวในแต่ละข้อโดยละเอียดและพิจารณาว่า หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์นั้น จะทำอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลประกอบการตัดสินใจ โดยเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้ การเลือกตอบของนักเรียนจะไม่เกิดผลกระทบใดๆ ต่อผลการเรียนของนักเรียน ดังนั้น ควรเลือกคำตอบที่ตรงตามความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
2. คำตอบที่กำหนดให้ในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จาก ก, ข, ค หรือ ง โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ให้ตรงกับช่องที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบดังตัวอย่างต่อไปนี้

เลือกตอบเพียง 1 ข้อ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X			

หากต้องการเปลี่ยนคำตอบ จากข้อ ก. เป็น ง. ให้ขีดเส้นทับคำตอบเดิม และทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในตัวเลือกที่เลือกใหม่ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	✕			X

(ตัวอย่างแบบวัดความซื่อสัตย์)

ตอนที่ 2 แบบวัดความซื่อสัตย์

1. หลังเลิกเรียนของทุกวัน ผู้ปกครองมอบหมายให้นักเรียนมีหน้าที่กวาดบ้าน แต่วันนี้นักเรียนมีการบ้าน เยอะ นักเรียนจะกวาดบ้านตามที่ได้รับมอบหมายในวันนี้เลยหรือไม่

- ก. กวาดบ้าน เพราะอยากเป็นเด็กดีของครอบครัว
- ข. เอาไว้กวาดวันพรุ่งนี้ เพราะมีการบ้านเยอะเดียวทำการบ้านไม่เสร็จ
- ค. กวาดบ้าน เพราะเป็นการรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ง. กวาดบ้าน เพราะเกรงว่าถ้าไม่กวาดจะถูกผู้ปกครองดุ

2. พรุ่งนี้นักเรียนตั้งใจจะตื่นแต่เช้าตรู่ เพื่อมาวิ่งออกกำลังกาย แต่ตอนกลางคืนนักเรียนนั่งเล่นเกมเพลิน มองดูเวลาสามทุ่มแล้ว แต่กำลังเล่นเกมอย่างสนุก ถ้าเล่นต่ออาจจะตึกมากและคงลุกขึ้นมาตอนเช้าไม่ไหว นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เข้านอน เพื่อจะได้ตื่นขึ้นมารุ่งดีกว่า เพราะถ้านอนตึกหน้าตาจะโทรม
- ข. เข้านอน จะได้ตื่นแต่เช้าไหว เพื่อมาวิ่งตามที่ตั้งใจไว้
- ค. เล่นเกมต่อ เพราะวันหลังค่อยนอนเร็วแล้วตื่นมารุ่งก็ได้
- ง. ไปนอน เพราะเป็นเด็กไม่ควรนอนตึก และจะได้ตื่นมารุ่ง

3. นักเรียนทำกล่องดินสอขาย โดยเพิ่งทราบตอนเช้าเรียนชั่วโมงแรก และต้องทำแบบฝึกหัดส่งครู เพื่อนของนักเรียนมีดินสอหลายแท่ง จึงให้ยืมใช้ก่อน บอกว่าเลิกเรียนค่อยคืนให้ ถ้าหลังเลิกเรียนเพื่อนไม่ทวงดินสอคืน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. คืนดินสอให้เพื่อน กลัวเพื่อนจำได้ที่หลังจะถูกตำหนิ
- ข. คืนดินสอให้เพื่อน เพราะเราไม่ควรอยากได้ของของผู้อื่น
- ค. เก็บดินสอไว้ใช้ เพราะเราจะได้ไม่ต้องซื้อใหม่ เพื่อนทวงค่อยคืนให้
- ง. คืนดินสอให้เพื่อน เพราะถ้าเป็นเพื่อนคนอื่นๆ ยืม ก็คงจะคืนให้เช่นกัน

4. นักเรียนนัดกับเพื่อนที่อยู่ข้างบ้านว่าจะดูหนังสื่อด้วยกันตอนหลังเลิกเรียน ที่บ้านของนักเรียน แต่พอกลับมาถึงบ้านมีคนที่บ้านของนักเรียนชวนนักเรียนออกไปเดินเล่น ชื่อของที่ห้างสรรพสินค้า นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปเดินเล่นน่าจะสนุกกว่า บอกเพื่อนว่าขอตัวหนังสื่อวันหลัง
- ข. อยู่ดูหนังสื่อ เพราะเพื่อนรอตัวหนังสื่ออยู่
- ค. อยู่ดูหนังสื่อ เพราะถ้าผัดนัด เพื่อนอาจจะโกรธ ไม่เล่นด้วย
- ง. อยู่ดูหนังสื่อ เพราะอยากถูกมองว่าเป็นเพื่อนที่ดี ที่ไม่ผัดนัดเพื่อน

(ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับเสริมสร้างความซื่อสัตย์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

เรื่อง การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

กิจกรรมครั้งที่ 2

ชื่อกิจกรรม	ลิ้มทำการบ้าน
เวลาที่ใช้	60 นาที
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวทางในการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด
สาระสำคัญ	<p>การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด หมายถึง ประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่คล้อยตามการชักจูงไปในทางที่ผิด มีความเคารพตนเอง รู้จักมีความละเอียดเกรงกลัวต่อการกระทำผิด</p>

การดำเนินกิจกรรม แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที)

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณา และผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “ลิ้มทำการบ้าน”

2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา (10 นาที)

นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “ลืมหำการบ้าน” ในรูปแบบรูปภาพ ประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที)

ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามจากเรื่องที่ศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

4. ขั้นอภิปราย (20 นาที)

ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ

กรณีที่นักเรียนกลุ่มใดมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความซื่อสัตย์ด้านการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยในทันที และหากนักเรียนกลุ่มใดมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมขาดความซื่อสัตย์ ด้านการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ พร้อมกล่าวให้เห็นโทษจากการกระทำนั้น

5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที)

ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสมเรื่อง การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

สื่อ / อุปกรณ์

1. กรณีศึกษาที่ 2 เรื่อง ลืมหำการบ้าน
2. ใบงานที่ 2 เรื่อง ลืมหำการบ้าน

การประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงาน ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะนำเสนอหน้าชั้นเรียนในขั้นอภิปราย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ข้อ รวม 10 คะแนน เป็นคะแนนของกลุ่ม หากตอบได้ 70% ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์การประเมิน
2. สังเกตการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และการสรุปเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

กรณีศึกษาที่ 2 เรื่อง สัมทำกรบ้าน

พฤติกรรมบ่งชี้: การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด
คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเรื่อง “สัมทำกรบ้าน” จากผู้วิจัย แล้วร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

วันหนึ่ง คุณครูอบรมนักเรียนทุกระดับชั้นที่หน้าเสาธง หลังการทำกิจกรรมร่วมกันก่อนเลิกเรียน เรื่อง “ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง”

การที่นักเรียนคนใดทำกรบ้าน ทำรายงาน และทำข้อสอบด้วยตนเอง ถือเป็นนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ให้นักเรียนทุกคนจำไว้ว่า การลอกการบ้าน ลอกงาน หรือลอกข้อสอบผู้อื่น ถือเป็นกรไม่เคารพตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ควรละอายใจ ไม่ควรกระทำ เราต้องยอมรับในความสามารถของตนเอง

หากนักเรียนคนใดลอกการบ้าน หรืองานที่คุณครูมอบหมายให้ จะหักคะแนนความประพฤติทั้งของคนให้ลอก และคนที่ลอกตาม หากนักเรียนคนใดลอกข้อสอบกัน ก็จะปรับให้ตกในรายวิชานั้น

วันต่อมา ณเดช และสมชาย เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 ลืมทำการบ้านวิชาภาษาอังกฤษมาจากบ้าน ทั้งสองจึงรีบนำการบ้านขึ้นมาทำในตอนเช้าก่อนเข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธง เพราะต้องส่งก่อนเข้าเรียนชั่วโมงแรก ขณะที่ณเดช และสมชายกำลังทำการบ้านอย่างรีบเร่ง โดนโน้เข้ามาพบพอดีและรู้สึกเห็นใจเพื่อน จึงเสนอสมุดการบ้านของตนให้เพื่อนทั้งสองคนนำไปลอก

เราให้สมุดของเราไปลอกตามเอาไหม?

สมชายรีบรับสมุดการบ้านของโดนโน้มาลอกตาม แต่ณเดชปฏิเสธ พร้อมบอกโดนโน้ว่า

เราควรทำการบ้านด้วยตนเอง เพราะคุณครูเคยสอนว่า การลอกการบ้านผู้อื่น เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่ควรกระทำ ถึงคุณครูไม่รู้ แต่ตัวเราก็คงรู้ว่าจะไม่ได้ทำด้วยตนเอง เราควรละอายใจ

ถึงอย่างไรสมชายก็ไม่ฟัง ก้มหน้าลอกการบ้านต่อ เพราะกลัวตนจะทำการบ้านไม่เสร็จทันตามกำหนดส่ง แล้วอาจจะถูกทำโทษมากกว่า

เมื่อถึงเวลาส่งการบ้าน สมชายลอกการบ้านเสร็จทันเวลาส่งพอดี ส่วนณเดช ยังทำไม่เสร็จ จึงบอกคุณครูว่า ขออนุญาตทำต่อและขอส่งหลังพักเที่ยง คุณครูอนุญาต และบอกว่าจะไม่ทำโทษณเดช แต่ก็ตักเตือนว่าคราวหลังต้องไม่ลืมหาส่งตาม กำหนดเวลา

หลังจากนักเรียนทุกคนส่งการบ้าน คุณครูบอกว่า “คุณครูจะตรวจการบ้านอย่างละเอียด หากจับได้ว่าใครลอกการบ้านเพื่อนมาส่ง จะหักคะแนนความประพฤติทั้งของคนให้ลอก และคนที่ลอกตาม”

ใบงานที่ 2

เรื่อง ส้มทำการบ้าน

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาเหตุการณ์ตัวอย่างจากกรณีศึกษาที่ 2 เรื่อง “ส้มทำการบ้าน” แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลังจากที่คุณเดชและสมชายส้มทำการบ้านมา คุณเดชทำอะไร และสมชายทำอะไร

.....

.....

.....

2. หากนักเรียนส้มทำการบ้านมา นักเรียนเห็นด้วยกับวิธีการแก้ปัญหาของใคร ระหว่างคุณเดชกับสมชาย เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. เมื่อคุณเดชขออนุญาตทำการบ้านต่อและส่งการบ้านช้ากว่ากำหนด ทำไมคุณครูกล่าวตักเตือนเรื่องทำการบ้านส่งไม่ทันเวลา แต่ไม่ทำโทษคุณเดช

.....

.....

4. ขณะที่คุณครูบอกว่า “...หากจับได้ว่าใครลอกการบ้านเพื่อนมาส่ง จะหักคะแนนความประพฤติทั้งของคนให้ลอก และคนที่ลอกตาม” นักเรียนคิดว่า สมชายและโตโน่จะรู้สึกอย่างไร

.....

.....

5. จากเรื่อง “ส้มทำการบ้าน” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์คำตอบของผู้วิจัยสำหรับการให้คะแนน

1. หลังจากที่คุณและสมชายลืมหืมทำการบ้านมา คุณทำอะไร และสมชายทำอะไร

ตอบ : คุณทำอะไรบ้านด้วยตนเองโดยขออนุญาตคุณครูเลื่อนเวลาในการส่งการบ้าน (1 คะแนน)
สมชาย นำสมุดการบ้านเพื่อนมาลอกเพื่อให้มีการบ้านส่งทันตามกำหนดเวลา (1 คะแนน)

2. หากนักเรียนลืมหืมทำการบ้านมา นักเรียนเห็นด้วยกับวิธีการแก้ปัญหาของใคร ระหว่างคุณกับสมชาย เพราะเหตุใด

ตอบ : คุณ เพราะ การทำการบ้านด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นการเคารพตนเอง ส่วนการลอกการบ้านเพื่อนเป็นสิ่งไม่ถูกต้องไม่ควรทำ ควรละอายใจ (2 คะแนน)

3. เมื่อคุณขออนุญาตทำการบ้านต่อและส่งการบ้านช้ากว่ากำหนด ทำไมคุณครูกล่าวตักเตือนเรื่องทำการบ้านส่งไม่ทันเวลา แต่ไม่ทำโทษคุณ

ตอบ : เพราะคุณครูเห็นว่าคุณมีความซื่อสัตย์ที่ทำการบ้านด้วยตนเอง ไม่ลอกการบ้านเพื่อนมาส่ง (2 คะแนน)

4. ขณะที่คุณครูบอกว่า “...หากจับได้ว่าใครลอกการบ้านเพื่อนมาส่ง จะหักคะแนนความประพฤติทั้งของคนให้ลอก และคนที่ลอกตาม” นักเรียนคิดว่า สมชายและโตโน่จะรู้สึกอย่างไร

ตอบ : กังวล/กลัวคุณครูจะจับได้/ไม่สบายใจ (1 คะแนน)

5. จากเรื่อง “ลืมหืมทำการบ้าน” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

ตอบ : เราต้องมั่นคงต่อการกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่คล้อยตามการชักจูงไปในทางที่ผิด ไม่คดโกง มีความเคารพตนเอง ยอมรับในความสามารถของตนเอง รู้จักมีความละอายเกรงกลัวต่อการกระทำผิด เช่น ทำการบ้านไม่ลอกคนอื่น ไม่ลอกรายงานเพื่อน ไม่ทุจริตในการสอบ (3 คะแนน)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

เรื่อง การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง

กิจกรรมครั้งที่ 3

ชื่อกิจกรรม	ผัดวันประกันพรุ่ง
เวลาที่ใช้	60 นาที
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง
สาระสำคัญ	การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง หมายถึง มีความตั้งใจทำจริง ตั้งใจทำสิ่งใดแล้วก็กระทำสิ่งนั้นให้สำเร็จลุล่วง ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง
การดำเนินกิจกรรม	แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที)	<p>แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณา และผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง”</p>
2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา(10 นาที)	<p>นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง”ในรูปแบบเอกสาร ประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p>
3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที)	<p>ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่องที่ศึกษา</p>

4. ชั้นอภิปราย (20 นาที)

ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มลงบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ

กรณีที่นักเรียนกลุ่มใดมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความซื่อสัตย์ด้านการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยในทันที และหากนักเรียนกลุ่มใดมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมขาดความซื่อสัตย์ ด้านการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ พร้อมกล่าวให้เห็นโทษจากการกระทำนั้น

5. ชั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที)

ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสมเรื่องการปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง

สื่อ / อุปกรณ์

1. กรณีศึกษาที่ 3 เรื่อง ผักวันประกันพรั่ง
2. ใบงานที่ 3 เรื่อง ผักวันประกันพรั่ง

การประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงาน ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะนำเสนอหน้าชั้นเรียนในชั้นอภิปราย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 4 ข้อ รวม 10 คะแนน เป็นคะแนนของกลุ่ม หากตอบได้ 70% ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์การประเมิน
2. สังเกตการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และการสรุปเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

กรณีศึกษาที่ 3 เรื่อง ผัดวันประกันพรุ่ง

พฤติกรรมบ่งชี้: การปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง” จากผู้วิจัย แล้วร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

นาวาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็ว เข้าใจบทเรียนที่
คุณครูสอนได้โดยง่าย แต่ไม่ค่อยขยันอ่านหนังสือ หรือทบทวนบทเรียนเท่าไรนัก เพราะส่วน
ใหญ่ใช้เวลาว่างช่วงวันหยุดดูการ์ตูน และเล่นเกมทุกวันหลังเลิกเรียน

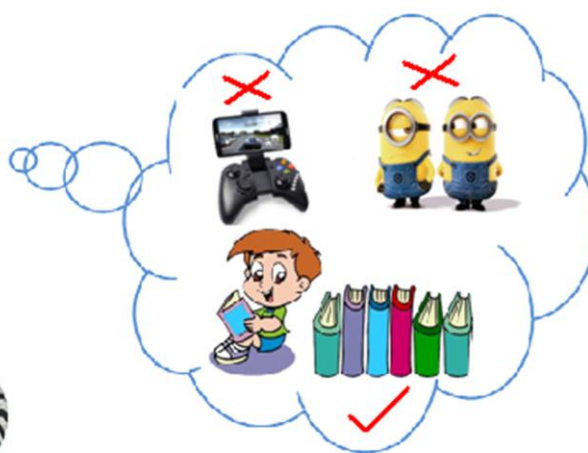
สวัสดีครับ
ผมชื่อ นาวา

ช่วงเตรียมสอบเข้าเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อนในห้องของนาวาหลาย
คน รวมถึงนาวาอยากสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียง เพื่อนบาง
กลุ่มจึงตั้งใจอ่านหนังสือกันอย่างขะมักเขม้น

นาวาเองก็ตั้งใจเอาไว้ว่าจะงดเล่นเกม จะดูการ์ตูนให้น้อยลง ซึ่งปกตินาวาดูการ์ตูนในวันหยุดเกือบทั้งวัน จึงจะลดเวลาดูการ์ตูนแค่ช่วงเช้า ช่วงบ่ายหรือเวลาว่างที่เหลือจะอ่านหนังสือ และหลังเลิกเรียนของทุกวันเมื่อกลับถึงบ้านจะรีบฝึกทำแบบทดสอบวิชาต่างๆเพื่อเตรียมสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนดังกล่าวให้จงได้

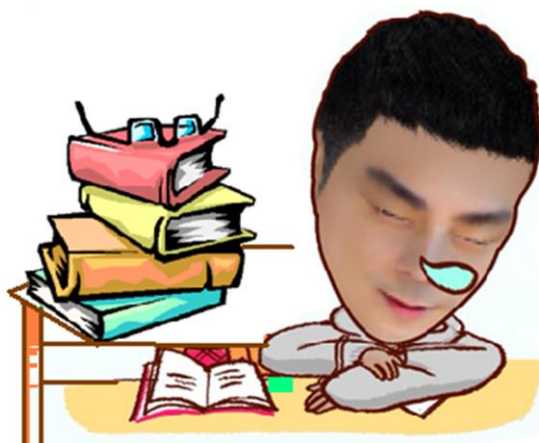
หลังเลิกเรียน เมื่อกลับถึงบ้าน บางวันมีเพื่อนมาชวนนาวาไปซื้อของเล่นร้านใกล้ๆบ้าน บางวันชวนเล่นเกม มีเกมสนุกๆมาใหม่ให้ตื่นเต้นอยู่บ่อยครั้ง บางวันวิ่งเล่นเตะฟุตบอลกับน้องชาย ส่วนในวันเสาร์และวันอาทิตย์ นาวาเห็นน้องนั่งดูการ์ตูน เรื่องนั้นก็สนุก เรื่องนี้ก็น่าสนใจ เขาจึงนั่งดูการ์ตูนกับน้องไปเรื่อยๆทั้งวัน และผัดวันที่จะอ่านหนังสือตามที่ตั้งใจไว้ ออกไปเรื่อยๆ โดยคิดว่ายังคงเหลือเวลาอีกเยอะ แต่ทุกเสาร์อาทิตย์ นาวาก็คิดผัดไปแบบนี้อยู่เสมอ

กำลังสนุก, อาทิตย์
ถัดไปค่อยเริ่มอ่าน
หนังสือก็แล้วกัน

บางอาทิตย์ผู้ปกครองก็พาออกไปเที่ยวนอกบ้าน เดินซื้อของที่ห้างสรรพสินค้า กลับมาถึงบ้านมีตาค้างก็ไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือ จนกระทั่งใกล้ถึงช่วงใกล้สอบ นาวา ที่รู้ตัวว่าเวลาที่จะอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบเหลือน้อยลงแล้ว เขาเริ่มนำหนังสือขึ้นมา อ่าน แต่ละรายวิชาเนื้อหาเยอะๆ ทำให้นาวาอ่านหนังสือทบทวนเนื้อหาไม่จบสักวิชา

ผลการสอบออกมา เพื่อนของนาวาหลายคนที่ตั้งใจอ่านหนังสือ สอบเข้าเรียนต่อระดับชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงตามที่ตั้งใจเอาไว้ได้ ส่วนนาวา ทำข้อสอบไม่ได้ ได้คะแนนสอบน้อยจึงไม่ผ่านเกณฑ์ของโรงเรียนดังกล่าว

ใบงานที่ 3

เรื่อง ผัดวันประกันพรุ่ง

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาเหตุการณ์ตัวอย่างจากกรณีศึกษาที่ 3 เรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง” แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

1. จากเรื่อง นาวาตั้งใจไว้กับตนเองว่าจะปฏิบัติตนอย่างไรบ้างในการเตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อ

.....

.....

.....

2. นาวาได้ปฏิบัติตามสิ่งที่เขาตั้งไว้กับตนเองหรือไม่ เขาปฏิบัติอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่า นาวาจะรู้สึกอย่างไรเมื่อสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่เขาคาดหวังไม่ได้

.....

.....

.....

4. จากเรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

.....

.....

.....

เกณฑ์คำตอบของผู้วิจัยสำหรับการให้คะแนน

1. จากเรื่อง นาวาตั้งใจไว้กับตนเองว่าจะปฏิบัติตนอย่างไรบ้างในการเตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อ

ตอบ : เขาจะงดเล่นเกม จะดูการ์ตูนให้น้อยลง ในหยุดจะดูการ์ตูนแค่ช่วงเช้า ช่วงบ่ายหรือเวลาว่างที่เหลือจะอ่านหนังสือ และหลังเลิกเรียนของทุกวันเมื่อกลับถึงบ้านจะรีบฝึกทำแบบทดสอบวิชาต่างๆ (2 คะแนน)

2. นาวาได้ปฏิบัติตามสิ่งที่เขาตั้งใจไว้กับตนเองหรือไม่ เขาปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ตอบ : ไม่ได้ปฏิบัติ (1 คะแนน) เขาไม่อ่านหนังสือ ผัดผ่อนสิ่งที่ตั้งใจไว้กับตนเอง เล่นเกมเตะฟุตบอล วันหยุดดูการ์ตูนทั้งวัน บางอาทิตย์ออกไปเที่ยวนอกบ้าน เดินซื้อของที่ห้างสรรพสินค้ากับผู้ปกครอง (2 คะแนน)

3. นักเรียนคิดว่า นาวารู้สึกอย่างไรเมื่อสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่เขาคาดหวังไม่ได้

ตอบ : ผิดหวัง/ เสียใจ/ เสียตาย (1 คะแนน)

4. จากเรื่อง “ผัดวันประกันพรุ่ง” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

ตอบ : เราควรปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งเอาไว้กับตนเอง มีความตั้งใจทำจริง ตั้งใจทำอะไรแล้วควรกระทำสิ่งนั้นให้สำเร็จลุล่วง ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง เพราะการที่เราผัดวันประกันพรุ่ง ไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งไว้กับตนเอง เป็นการขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และหากผัดผ่อนไปเรื่อยๆ เราอาจจะกลายเป็นคนขาดระเบียบ ขาดความตั้งใจ ทำอะไรไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งทำให้เราเสียใจภายหลังได้ (4 คะแนน)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาสำหรับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์

เรื่อง การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย

กิจกรรมครั้งที่ 4

ชื่อกิจกรรม	ทอดทิ้งหน้าที่
เวลาที่ใช้	60 นาที
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนบอกผลดีของการมีความซื่อสัตย์ ด้านการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย 2. เพื่อให้นักเรียนบอกผลเสียของการขาดความซื่อสัตย์ ด้านการไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตนที่แสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย
สาระสำคัญ	การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย หมายถึง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนทำ หรือที่ได้รับมอบหมาย และทำให้ดีที่สุด ไม่ทอดทิ้งหน้าที่
การดำเนินกิจกรรม	แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมการ (5 นาที)	<p>แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนถึงการที่จะเข้าสู่กรณีศึกษาที่นักเรียนต้องพิจารณา และผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย จากนั้นแจกใบงานที่เป็นประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายไว้ให้นักเรียน เป็นคำถามจากเรื่อง “ทอดทิ้งหน้าที่”</p>
2. ชี้นำเสนอกรณีศึกษา(10 นาที)	<p>นำเสนอกรณีศึกษาเรื่อง “ทอดทิ้งหน้าที่” ในรูปแบบเอกสาร ประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้วิจัย เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ</p>
3. ขั้นวิเคราะห์ (20 นาที)	<p>ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมายจากเรื่องที่ศึกษา</p>
4. ขั้นอภิปราย (20 นาที)	

ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ถึงข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ตามประเด็นคำถามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการบันทึกคำตอบหรือข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่มบนกระดานไว้อย่างเป็นระเบียบ

กรณีที่นักเรียนกลุ่มใดมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความซื่อสัตย์ด้านการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยในทันที และหากนักเรียนกลุ่มใดมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมขาดความซื่อสัตย์ด้านการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ พร้อมกล่าวให้เห็นโทษจากการกระทำนั้น

5. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (5 นาที)

ให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้หรือแนวคิดที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา และสรุปถึงแนวทางในการนำไปใช้อย่างเหมาะสม เรื่องการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย

สื่อ / อุปกรณ์

1. กรณีศึกษาที่ 4 เรื่อง ทอดทิ้งหน้าที่
2. ใบงานที่ 4 เรื่อง ทอดทิ้งหน้าที่

การประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงาน ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะนำเสนอหน้าชั้นเรียนในชั้นอภิปราย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 4 ข้อ รวม 10 คะแนน เป็นคะแนนของกลุ่ม หากตอบได้ 70% ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์การประเมิน
2. สังเกตการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และการสรุปเกี่ยวกับกรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 4 เรื่อง ทอดทิ้งหน้าที่

พฤติกรรมบ่งชี้ : การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเรื่อง “ทอดทิ้งหน้าที่” จากผู้วิจัย แล้วร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

พ่อกับแม่จึงได้ทราบจากเจมจีว่า วันนี้เจมจีไม่ได้เก็บกวาดบริเวณบ้าน จึงทำให้ไม่เห็นเปลือกกล้วยนี้ก่อน ไม่เช่นนั้นคงได้เก็บเปลือกกล้วยนี้ไปทิ้ง น้องก็คงไม่ต้องเจ็บตัว

พ่อจึงสอนเจมจีว่า “คนเราต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนทำ หรือที่ได้รับมอบหมาย ถึงแม้จะไม่มีผู้ใดทราบก็ตามว่าเราจะทำหน้าที่นั้นหรือไม่ เราก็คงไม่ควรหลีกเลี่ยงในหน้าที่ของเรา และควรทำให้ดีที่สุด”

ผมขอโทษ
ครับ

พร้อมทั้งแม่ได้กล่าวตักเตือนให้เห็นถึงโทษของการละเลยหน้าที่ครั้งนี้ว่า “นอกจากตัวเราเอง จะไม่สบายใจหรือต้องคอยพะวงว่าผู้อื่นจะทราบหรือไม่ว่าเราไม่ทำหน้าที่นั้น ยังทำให้ผู้อื่นอาจได้รับความเดือดร้อน อย่างเช่นน้อง ที่ต้องสิ้นลัมในบริเวณที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจมจิ ถ้าไม่ใช่ น้องสิ้น ลัม อาจจะเป็น พ่อ แม่ หรือเจมจิที่สิ้นลัม และถ้าลัมลงหัวฟาดพื้นไปจะเป็นอย่างไร”

ผมจะไม่ละเลยหน้าที่อีกแล้ว

ใบงานที่ 4

เรื่อง ทอดทิ้งหน้าที่

คำชี้แจงให้นักเรียนศึกษาเหตุการณ์ตัวอย่างจากกรณีศึกษาที่ 4 เรื่อง “ทอดทิ้งหน้าที่” แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

1. หน้าที่ที่เจมจิได้รับมอบหมายให้ทำหลังเลิกเรียนของทุกวันคืออะไร

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นเจมจิ หลังจากกลับมาถึงบ้าน พ่อแม่ไม่อยู่ นักเรียนจะทำอะไรก่อน เพราะเหตุใด

.....

.....

3. การที่เจมจิไม่ทำหน้าที่ในการเก็บกวาดบริเวณบ้านเช่นทุกวัน ส่งผลอย่างไรต่อเจมจิ และส่งผลต่อใครในครอบครัว

.....

.....

.....

.....

4. จากเรื่อง “ทอดทิ้งหน้าที่” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์คำตอบของผู้วิจัยสำหรับการให้คะแนน

1. หน้าที่ที่เจมจิได้รับมอบหมายให้ทำหลังเลิกเรียนของทุกวันคืออะไร

ตอบ : เก็บเศษขยะและกวาดรอบบริเวณบ้าน (1 คะแนน)

2. ถ้านักเรียนเป็นเจมจิ หลังจากกลับมาถึงบ้าน พ่อแม่ไม่อยู่ นักเรียนจะทำอะไรก่อน เพราะเหตุใด

ตอบ : เก็บกวาดบริเวณบ้าน (1 คะแนน) เพราะต้องรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ก่อนที่จะไปทำอย่างอื่น (1 คะแนน)

3. การที่เจมจิไม่ทำหน้าที่ในการเก็บกวาดบริเวณบ้านเช่นทุกวัน ส่งผลอย่างไรต่อเจมจิ และส่งผลกระทบต่อใครในครอบครัว

ตอบ : ส่งผลให้เจมจิคอยพะวงว่าผู้ปกครองจะทราบหรือไม่ว่าตนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่หรือ ละเลยหน้าที่ในการเก็บกวาดบริเวณบ้าน (2 คะแนน) และส่งผลกระทบต่อน้องชาย ที่ต้องสิ้นลัม ได้รับบาดเจ็บ ในบริเวณบ้านที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจมจิ (2 คะแนน)

4. จากเรื่อง “ทอด้ทงหน้าท่” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

ตอบ : เราควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนทำ หรือที่ได้รับมอบหมาย และควรทำให้ดีที่สุด ไม่หลีกเลี่ยงหรือทอด้ทงหน้าท่ และการที่เราทอด้ทงหน้าท่อาจจะทำให้บุคคลใกล้ชิดได้รับความเดือดร้อน (3 คะแนน)

1. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดความซื่อสัตย์ โดยหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดความซื่อสัตย์ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.821	.830	30

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน ก่อนการทดลอง (Pretest)

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
					1	40		
2	39	72.79	8.727	1.398	69.97	75.62	52	85
3	40	71.63	9.339	1.477	68.64	74.61	44	85
4	40	69.68	7.879	1.246	67.16	72.19	48	84
5	38	70.39	8.484	1.376	67.61	73.18	45	85
Total	197	71.18	8.764	.624	69.95	72.41	44	85

ANOVA

score	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	225.594	4	56.398	.730	.572
Within Groups	14829.188	192	77.235		
Total	15054.782	196			

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ภายในกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test)

Within-Subjects Factors

Measure: MEASURE_1

score	Dependent Variable
1	pretest
2	posttest
3	follow

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
pretest	71.40	9.405	40
posttest	78.10	8.430	40
follow	77.90	8.193	40

Multivariate Tests^a

Effect	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
score Pillai's Trace	.935	272.936 ^b	2.000	38.000	.000
Wilks' Lambda	.065	272.936 ^b	2.000	38.000	.000
Hotelling's Trace	14.365	272.936 ^b	2.000	38.000	.000
Roy's Largest Root	14.365	272.936 ^b	2.000	38.000	.000

a. Design: Intercept
Within Subjects Design: score
b. Exact statistic

Mauchly's Test of Sphericity^a

Measure: MEASURE_1

s Effect	Mauchly's W	Approx.			Epsilon ^b		
		Chi-Square	df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
score	.962	1.488	2	.475	.963	1.000	.500

Tests the null hypothesis that the error covariance matrix of the orthonormalized transformed dependent variables is proportional to an identity matrix.

a. Design: Intercept
Within Subjects Design: score
b. May be used to adjust the degrees of freedom for the averaged tests of significance. Corrected tests are displayed in the Tests of Within-Subjects Effects table.

Tests of Within-Subjects Effects

Measure: MEASURE_1

Source		Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
score	Sphericity Assumed	1162.400	2	581.200	291.347	.000
	Greenhouse-Geisser	1162.400	1.926	603.513	291.347	.000
	Huynh-Feldt	1162.400	2.000	581.200	291.347	.000
	Lower-bound	1162.400	1.000	1162.400	291.347	.000
Error(score)	Sphericity Assumed	155.600	78	1.995		
	Greenhouse-Geisser	155.600	75.116	2.071		
	Huynh-Feldt	155.600	78.000	1.995		
	Lower-bound	155.600	39.000	3.990		

Estimated Marginal Means

score

Estimates

Measure: MEASURE_1

score	Mean	Std. Error	95% Confidence Interval	
			Lower Bound	Upper Bound
1	71.400	1.487	68.392	74.408
2	78.100	1.333	75.404	80.796
3	77.900	1.295	75.280	80.520

Pairwise Comparisons

Measure: MEASURE_1

score	(J) score	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig. ^b	95% Confidence Interval for Difference ^b	
					Lower Bound	Upper Bound
1	2	-6.700 [*]	.298	.000	-7.445	-5.955
	3	-6.500 [*]	.345	.000	-7.364	-5.636
2	1	6.700 [*]	.298	.000	5.955	7.445
	3	.200	.302	1.000	-.556	.956
3	1	6.500 [*]	.345	.000	5.636	7.364
	2	-.200	.302	1.000	-.956	.556

Based on estimated marginal means

*. The mean difference is significant at the .01 level.

b. Adjustment for multiple comparisons: Bonferroni.

Multivariate Tests

	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
Pillai's trace	.935	272.936 ^a	2.000	38.000	.000
Wilks' lambda	.065	272.936 ^a	2.000	38.000	.000
Hotelling's trace	14.365	272.936 ^a	2.000	38.000	.000
Roy's largest root	14.365	272.936 ^a	2.000	38.000	.000

Each F tests the multivariate effect of score. These tests are based on the linearly independent pairwise comparisons among the estimated marginal means.

a. Exact statistic

4. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อสัตย์ภายในกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ภายหลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test)

Within-Subjects Factors

Measure: MEASURE_1

score	Variable
1	pretest
2	posttest
3	follow

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
pretest	71.63	9.339	40
posttest	71.45	9.112	40
follow	71.15	8.960	40

Multivariate Tests^a

Effect	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
score Pillai's Trace	.130	2.834 ^b	2.000	38.000	.071
Wilks' Lambda	.870	2.834 ^b	2.000	38.000	.071
Hotelling's Trace	.149	2.834 ^b	2.000	38.000	.071
Roy's Largest Root	.149	2.834 ^b	2.000	38.000	.071

a. Design: Intercept
Within Subjects Design: score

b. Exact statistic

Mauchly's Test of Sphericity^a

Measure: MEASURE_1

Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon ^b		
					Greenhouse- Geisser	Huynh- Feldt	Lower- bound
score	.911	3.534	2	.171	.918	.962	.500

Tests the null hypothesis that the error covariance matrix of the orthonormalized transformed dependent variables is proportional to an identity matrix.

a. Design: Intercept

Within Subjects Design: score

b. May be used to adjust the degrees of freedom for the averaged tests of significance. Corrected tests are displayed in the Tests of Within-Subjects Effects table.

Tests of Within-Subjects Effects

Measure: MEASURE_1

Source		Type III Sum of		Mean Square	F	Sig.
		Squares	df			
score	Sphericity Assumed	4.617	2	2.308	2.841	.064
	Greenhouse-Geisser	4.617	1.837	2.513	2.841	.069
	Huynh-Feldt	4.617	1.923	2.400	2.841	.067
	Lower-bound	4.617	1.000	4.617	2.841	.100
Error(score)	Sphericity Assumed	63.383	78	.813		
	Greenhouse-Geisser	63.383	71.638	.885		
	Huynh-Feldt	63.383	75.008	.845		
	Lower-bound	63.383	39.000	1.625		

Tests of Within-Subjects Contrasts

Measure: MEASURE_1

Source	score	Type III Sum of		Mean Square	F	Sig.
		Squares	df			
score	Linear	4.513	1	4.513	5.679	.022
	Quadratic	.104	1	.104	.125	.725
Error(score)	Linear	30.988	39	.795		
	Quadratic	32.396	39	.831		

Estimated Marginal Means score

Estimates

Measure: MEASURE_1

score	Mean	Std. Error	95% Confidence Interval	
			Lower Bound	Upper Bound
1	71.625	1.477	68.638	74.612
2	71.450	1.441	68.536	74.364
3	71.150	1.417	68.284	74.016

Pairwise Comparisons

Measure: MEASURE_1

(I) score	(J) score	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig. ^a	95% Confidence Interval for Difference ^a	
					Lower Bound	Upper Bound
1	2	.175	.175	.970	-.263	.613
	3	.475	.199	.066	-.024	.974
2	1	-.175	.175	.970	-.613	.263
	3	.300	.227	.582	-.268	.868
3	1	-.475	.199	.066	-.974	.024
	2	-.300	.227	.582	-.868	.268

Based on estimated marginal means

a. Adjustment for multiple comparisons: Bonferroni.

Multivariate Tests

	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
Pillai's trace	.130	2.834 ^a	2.000	38.000	.071
Wilks' lambda	.870	2.834 ^a	2.000	38.000	.071
Hotelling's trace	.149	2.834 ^a	2.000	38.000	.071
Roy's largest root	.149	2.834 ^a	2.000	38.000	.071

Each F tests the multivariate effect of score. These tests are based on the linearly independent pairwise comparisons among the estimated marginal means.

a. Exact statistic

5. การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) ระยะภายหลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow Up Test)

5.1 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง (Pretest)

T-Test

Group Statistics

	group	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
pre	experimental	40	71.40	9.405	1.487
	control	40	71.63	9.339	1.477

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
pre	Equal variances assumed	.026	.873	-.107	78	.915	-.225	2.096	-4.397	3.947
	Equal variances not assumed			-.107	77.996	.915	-.225	2.096	-4.397	3.947

5.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะภายหลังการทดลอง (Posttest)

T-Test

Group Statistics

	group	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
post	experimental	40	78.10	8.430	1.333
	control	40	71.45	9.112	1.441

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
post	Equal variances assumed	.696	.407	3.388	78	.001	6.650	1.963	2.743	10.557
	Equal variances not assumed			3.388	77.533	.001	6.650	1.963	2.742	10.558

5.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล (Follow Up Test)

T-Test**Group Statistics**

	group	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
follow	experimental	40	77.90	8.193	1.295
	control	40	71.15	8.960	1.417

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
follow	Equal variances assumed	.779	.380	3.516	78	.001	6.750	1.920	2.928	10.572
	Equal variances not assumed			3.516	77.383	.001	6.750	1.920	2.928	10.572

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจตุณญา จินาศรีพูล เกิดวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2531 ที่จังหวัดขอนแก่น สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา ภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2553 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2556

